

ROBOTI 4.0

Pracujú, poslúchajú,
zvyšujú HDP
a zatiaľ nemyslia na hlúposti

Môže byť zo Slovenska
robotická veľmoc?

Pracovný trh vo vývoji:
Aké talenty budú potrebné?

Život sa
mení rýchlo.

1,99%

Rovnaký úrok pre každého
Úver na bývanie za 1,99 % p. a. pre každého*

*Úver s pevnou úrokovou sadzbou 1,99 % p. a. na prvé obdobie fixácie, úroková sadzba na ďalšie obdobia fixácie je garantovaná na celé obdobie splácania úveru. Viac informácií vám poskytneme na obchodných zastúpeniach a na www.wuestenrot.sk.

wüstenrot

www.wuestenrot.sk | FB Wüstenrot Slovensko | INFO *6060 (0850 60 60 60)

STAVEBNÉ SPORENIE | ÚVERY

Příklad: Úver na bývanie so založením nehnuteľnosti vo výške 10 000 € s dobou splatnosti 128 mesiacov. Ú. s. medziúveru 1,99 % p. a. počas prvých 60-tich mesiacov, nasledujúcich 14 mesiacov ú. s. 3,99 % p. a. Mesačná splátka 90 € vo fáze medziúveru. Ú. s. vo fáze stavebného úveru je 4 % p. a. s mesačnou splátkou 100 € počas 53 mesiacov, posledná splátka je vo výške 80,40 €. Plátba nad rámec výšky úveru 2 040,40 €. Výpočet zahŕňa štátnu prémie platnú v roku 2016. Zahŕňa aj poplatok za uzatvorenie zmluvy o stavebnom sporení, za vedenie účtu stavebného sporenia, za vypís sporiteľského účtu, za spracovanie medziúveru a vypis z medziúverového a účtu stavebného úveru v celkovej výške 366 €. RPMN vo fáze medziúveru je 2,67 % a vo fáze stavebného úveru je 4,71 %.

GOODWILL

Magazín o ekonomike, biznise a spoločnosti

Registrované ako periodická tlač Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky pod registračným číslom EV 3451/09, ISSN 1337-9798
Vydanie február – marec 2016

Vydáva:

Goodwill Publishing, s. r. o.
IČO: 44 635 770

Adresa redakcie:

GOODWILL, Nevädzová 5, 821 01 Bratislava
tel./fax: 02/48 28 74 25 • goodwill@goodwill.eu.sk

Ing. Juraj Filin

šéfredaktor a konateľ

filin@goodwill.eu.sk • redakcia@goodwill.eu.sk
tel.: 0907 78 91 64

Mgr. Valéria Nagyová

obchodná riaditeľka

nagyova@goodwill.eu.sk • valeria.nagyova@gmail.com
tel.: 0911 80 70 10

www.goodwill.eu.sk

Rozširujú:

LK Permanent, Mediaprint-kapa Pressegrasso, a. s.,
Slovenská pošta, a. s., a súkromní distribútori. Časopis sa distribuuje
na konferencie, do hotelov, VIP akcie. Distribúcia directmailingom
– súkromný sektor, verejná správa a neziskové organizácie
a inštitúcie. Časopis na stiahnutie aj na Apple iPad™

Predplatné:

Predplatné: 10 € ročne (min. 6 čísel vrátane poštovného)
Objednávky na predplatné: goodwill@goodwill.eu.sk

Grafické vyhotovenie:

Patrik Slazanský • www.slazanski.com

Tlač:

FABER, s. r. o., Bratislava

Zdroj foto na titulnej strane: Európska komisia, AMP
(k článkom na stranách 10 – 16)

Autorské práva vyhradené. Rozmnožovanie, spracovanie a šírenie diela –
textu, fotografií, grafov, a to v jednotlivých prípadoch alebo v celkoch – je
možné len so súhlasom vydavateľa a s uvedením zdroja.

Niektoré inzeráty neprešli jazykovou úpravou. Za obsah inzercie
zodpovedajú inzerenti.

Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Nevyžiadané rukopisy
nevraciam. Za správnosť textov sú zodpovední autori.

Monitoring tlače poskytuje so súhlasom vydavateľa spoločnosť Newton Media
a Slovakia Online. Niektoré články sú prístupné na www.abcreklama.sk.

Toto číslo vychádza 25. 2. 2016 s poradovým číslom 1.

Politika a peniaze

Peniaze v politike – to je dnes komplexný priestor, ktorý volá po reforme. Sú dvojsečnou zbraňou. Peniaze sú samozrejmosťou súčasťou každého demokratického procesu: umožňujú vyjadriť politickú podporu a súťažiť vo voľbách. Avšak zvyšujúca sa koncentrácia ekonomických zdrojov v rukách čoraz menšieho počtu ľudí predstavuje významnú hrozbu pre politické systémy.

Nedávno vydaná štúdia OECD ukazuje, že podiel príjmov jedného percenta najbohatších vo väčšine krajín OECD v posledných troch desaťročiach narástol. Bolo to najviditeľnejšie v Spojených štátoch, kde sa tento podiel od roku 1980 viac ako zdvojnásobil a v roku 2012 dosiahol takmer 20 %. Ale aj také krajiny ako Fínsko, Nórsko a Švédsko zaznamenali v uvedenom období rast o 70 % a tento ukazovateľ tam bol asi 7 – 8 %. A rozdelenie bohatstva je vo všetkých krajinách OECD ešte viac koncentrované ako rozdeľovanie príjmov. Potom ak nie je financovanie politických strán a volebných kampaní adekvátne regulované, peniaze môžu byť pre mocné partikulárne záujmy prostriedkom na vykonávanie nepatričného vplyvu. S ich pomocou môžu ovládnuť procesy tvorby politik.

Toto sa často prejavuje vo forme prístupu k verejným zákazkám. Napríklad, keď volení verejní činitelia „oplácajú priazeň“ lukratívnymi zákazkami korporáciám, ktoré im prispeli na kampaň.

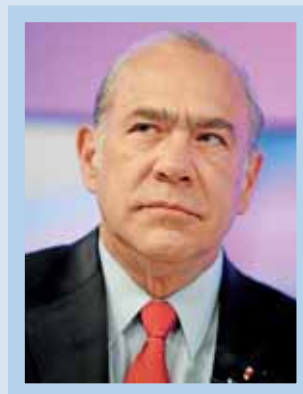
OECD práve vydala správu „Financovanie demokracie“. Jedna prípadová štúdia v nej odhalila, že v istej krajine firmy špecializujúce sa na verejné projekty dosahovali enormné zvýšenie kontraktov – prinajmenšom na 14-násobok hodnoty ich príspevku na kampaň – ak podporili kandidáta víťaznej strany, ktorý potom dostal vládnú funkciu.

Obzvlášť náchylné na ovládnutie (capture) politiky biznisom sú sektory typické vysokými výdavkami, ako sú infraštruktúra a územné plánovanie. Ako bolo uvedené v minuloročnej správe OECD o podplácaní v zahraničí, takmer polovica prípadov sa objavila v ťažobnom, stavebnom a dopravnomo-logistickom odvetví. Ale v podstate každý proces, v ktorom sa prijímajú rozhodnutia, sa môže stať cieľom pre silné partikulárne záujmy. To potom môže mať za následok presadenie neadekvátnych politik alebo politik, ktoré idú proti verejnému záujmu. Taký vývoj je prekážkou sociálneho rozvoja a inkluzívneho rastu.

A veľkou obeťou je tiež dôvera. Dôvera je základným kameňom efektívneho riadenia spoločnosti, hlavnou ingredienciou podpory hospodárskeho rastu a sociálneho pokroku. Ale členské krajiny OECD dnes trpia deficitom tohto cenného aktíva – a to tak ako nikdy predtým. Dokazujú to aj výsledky Barometra dôvery Edelmanovej nadácie.

Takže musíme rýchlo konať, aby sme ochránili demokratický systém vládnutia, rovné príležitosti a schopnosť vlád budovať a vykonávať také politiky, ktoré budú slúžiť všetkým občanom.

Peniaze sú nevyhnutnou súčasťou demokracie, ale politika nikdy nemôže byť na predaj.

Angel Gurría

generálny tajomník Organizácie pre hospodársky rozvoj a spoluprácu (OECD)
(z vystúpenia na Parlamentných dňoch OECD, Paríž, február 2016)

Môže byť zo Slovenska robotická veľmoc?

Robot ako stimul premýšľania o človeku

Priemysel 4.0 je šancou pre odvetvie, v ktorom je Slovensko výnimočne úspešné. Nastupujúca štvrtá priemyselná revolúcia je érou interaktívnych technológií, umelej inteligencie a automatizácie – a zároveň nahrádzania ľudskej pracovnej sily, čo je spoločenskou výzvou. **12** **16**

Ekonomika a spoločnosť

- 6** Stredná a východná Európa: bude pokračovať solidný rast
- 7** Slovensko a talent
Vieme vychovať, prilákať a udržať si nadaných?
- 8** Trh práce sa transformuje
- 9** Najžiadanejší sú IT špecialisti
- 10** Ako zvládnuť štvrtú priemyselnú revolúciu
- 11** Automaty vezmú niektorým ľuďom prácu
- 12** Môže byť zo Slovenska robotická veľmoc?
- 16** Robot ako stimul premýšľania o človeku

Financie

- 18** Stavebné sporenie je najlepšou prípravou na úver na bývanie
- 19** Vlastné bývanie je najlepšie
Výhodné úvery na trhu
- 20** Šetriť na poistení firmy sa nevypláca
- 20** Poistenie pohľadávok

Podnikanie

- 17** Šťastný zamestnanec ako faktor X v biznise
Konferencia Happy Company
- 21** Daň z motorových vozidiel po novom
- 22** Reštrukturalizácia alebo konkurz: dilemma veriteľa
- 23** Reputačné riziko a podnikanie
- 62** IN FÓRUM 2015 „Manažérska Odysea“
O cestách k podnikateľskému úspechu

Obchod

- 24** Keď určujete cenu, nedajte na mýty!
- 25** Úspech Amway je založený na medziľudských vzťahoch

Informačné a komunikačné technológie

- 26** Internet vecí a osvetlenie interiérov
- 27** Americké IT firmy a asociácie zaujímajú skúsenosti V4
- 28** V eGovernmente Česko, zdá sa, zaostáva za Slovenskom
- 29** Európsky parlament vyzýva: nebrzdíte digitálny rozvoj
- 30** Biometrické podpisovanie
- 31** Riziká fragmentácie svetového internetu

Trh práce sa transformuje

Existujú štyri globálne trendy, ktoré pretvárajú svet práce, čím pomáhajú vyriešiť rozpory a prekonať dysfunkciu pracovného trhu. **8**

Tatranská filozofia a globálne expedície Pavla Barabáša

Dokumenty známeho cestovateľa zavedú diváka do džunglí, hôr, kaňonov aj na polárne pláne. **46**

Energetika

- 32** Štvrtá priemyselná revolúcia a OZE
- 33** Energetická bezpečnosť Európy je na programe dňa

Doprava a logistika

- 34** Dobrá perspektíva v logistike regiónu SVE
Ktoré lokality sú najatraktívnejšie
- 36** Bratislavské letisko napreduje
- 36** Nová výstavba v P3 Parku pri Lozorne

Automobily

- 37** Off-roadová legenda odchádza
68 rokov s Land Roverom Defender
- 38** Automobilový trh na Slovensku sa mení
Zákazníci sú náročnejší
- 40** Ženeva – pastva pre motoristické oči
Prestížny autosalón po 86.-krát

Štýl

- 42** Trendy v interiéri na rok 2016
- 46** Tatranská filozofia a globálne expedície Pavla Barabáša
- 63** Krištáľové krídlo pre úžasné osobnosti
- 64** Imaginatívny svet cestovateľa v čase Mariána Komáčka
- 67** Gala Italia – po prvýkrát na Slovensku
Večer slovensko-talianskeho priateľstva

Stavebníctvo a reality

- 43** Stavebníctvo začalo opäť rásť
Oživenie prišlo po 7 rokoch

Cestovný ruch

- 44** Dovolenka v Turecku a Egypte alebo radšej inde?
Náhradou sú Španielsko či Karibik
- 45** Cestovný ruch v SR funguje, ale potrebuje väčšiu podporu

Zdravie

- 50** Buďte imúnni voči stresu!
- 52** Ako sa vyhnúť nákazlivej chrípke
- 53** Človek potrebuje dobrý spánok
- 54** Futbalový lekár Malovič: pohyb a striedanosť omladzujú

Potraviny

- 56** Dovážame priveľa potravín?

Spoločenská zodpovednosť firiem

- 59** Firmy môžu opäť podporiť organizácie časťou dane
- 60** Reportovanie firiem o CSR rastie

Vzdelávanie

- 68** Duálne vzdelávanie, rok 1: chvatný štart, sľubný rozbeh

Stredná a východná Európa: bude pokračovať solídny rast

Prostredie v našom regióne ostane v roku 2016 naďalej priaznivé, ukazuje analytická prognóza.

Bude to vďaka predpokladanému posilneniu rastu v eurozóne, poklesu cien ropy a veľmi nízkym úrokovým mieram vplyvom kvantitatívneho uvoľňovania Európskej centrálnej banky. Podľa publikácie CEE Quarterly, ktorú vydáva finančná skupina UniCredit, sa očakáva solídny rast HDP presahujúci 3 percentá najmä v nových členských krajinách EÚ v strednej Európe (tzv. EÚ-SVE, teda V4 plus Bulharsko a Rumunsko; k Chorvátsku a Slovensku sa pristupuje oddelene).

Aký bol rok 2015?

Pre strednú a východnú Európu bol dobrým rokom vďaka rastu dopytu v Európe, poklesu cien ropy a vysokej miere globálnej likvidity. Tieto výhody však dokázal znovu plne využiť len región EÚ-SVE, ktorý zaznamenal rekordný rast od roku 2008 pri absencii makroekonomických nerovnováh. Kapitálové trhy si to všimli, rizikové prémie poklesli a región posilnil svoje postavenie „bezpečného prístavu“ pre investorov na rozvíjajúcich sa trhoch.

Rast ekonomík regiónu EÚ-SVE predbehne v rokoch 2016 a 2017 svoj potenciál.

Všade inde bola situácia zložitejšia. Silný rast v eurozóne pomohol vytiahnuť Chorvátsko a Srbsko z recesie, ich rast je však naďalej podpriemerný z dôvodu štrukturálnych nepružností a nutnosti riešiť vysoké rozpočtové deficity a dlh. Sklamáním bolo aj Turecko, kde rast a finančné trhy tvrdo zasiahla nečinnosť politikov voči zvýšenej politickej neistote. Rusko a Ukrajina sú stále v hlbokjej recesii. Kým Rusko zasiahol pád cien ropy a sankcie zo strany EÚ a USA, Ukrajina zápasí s výpadkom výrobných kapacít na východe.

Prognózy na roky 2016 a 2017

Ekonomovia UniCredit predpokladajú, že rast v regióne SVE bude naďalej výrazný a môže

sa prejaví vo všetkých jeho krajinách. Vývoj rastu sa v nich však bude líšiť, pravdepodobne s celkovo vyššou výkonnosťou v roku 2016 než v roku 2017. Zatiaľ čo rast v regióne EÚ-SVE by sa mal v roku 2016 v porovnaní s predošlým rokom o niečo zvýšiť a v Chorvátsku a Srbsku zostať na takmer rovnakej úrovni, v Turecku by sa mal v tomto roku zrýchliť a v roku 2017 opätovne klesať. Rusko pravdepodobne čaká slabé oživenie v polovici roku 2016 a bude sa fahať až do roku 2017, rast Ukrajiny sa bude pohybovať okolo 2 percent v oboch rokoch. Kým v Bulharsku a Poľsku by sa mal rast mierne posilniť, v Českej republike, Maďarsku a Rumunsku sa očakáva spomalenie. To by malo byť spôsobené predovšetkým prudkým poklesom čerpania z európskych fondov, ako aj nižšieho prebytku exportov (zvýšenie dovozov v dôsledku silnejšej domácej spotreby). Súkromná spotreba a investície by mali, na rozdiel od verejných investícií, získať na intenzite. Zvýšený dopyt po úveroch by mal domáce banky viesť k zintenzívneniu ponuky úverov, čo by im mali uľahčiť ich silné kapitálové pozície, dostatočná likvidita a nízke úrokové miery. Inflácia bude v nasledujúcom roku naďalej tlmená nízkou importovanou infláciou z eurozóny a nízkymi cenami ropy.

Predpokladané riziká

Napriek priaznivému výhľadu naďalej existuje množstvo rizík. Kľúčovým je riziko nízkej ekonomickej výkonnosti v Európe. Spomalenie v Číne by malo zasiahnuť najmä Rusko a Ukrajinu; sprisňovanie menovej politiky zo

strany Fedu potom predstavuje riziko predovšetkým pre Turecko, Chorvátsko a Srbsko.

Stredná Európa posilnila svoje postavenie relatívne bezpečného prístavu pre investorov.

Geopolitické napätie ovplyvní východ regiónu SVE aj v roku 2016, potenciálne nepriaznivý dopad na viacero krajín v regióne má aj rast vplyvu domácej politiky.

UC/TK

Ilustračné foto: TASR

Zmeny HDP – prognóza

krajina	2016	2017
Členské krajiny EÚ		
Bulharsko	3,0	2,9
Chorvátsko	1,1	1,5
Poľsko	3,7	3,8
Rumunsko	3,9	3,5
Slovensko	3,0	3,0
Slovinsko	1,9	2,5
Česká republika	2,3	3,0
Maďarsko	2,8	2,8
Kandidátske krajiny EÚ a ostatné		
Bosna a Hercegovina	3,0	3,4
Rusko	-0,9	1,2
Srbsko	1,7	2,1
Turecko	3,0	3,3
Ukrajina	2,0	2,5

Údaje sú v %. Zdroj: UniCredit

Slovensko a talent

Globálny index konkurencieschopnosti talentov: SR je na 27. mieste

Index GTCI porovnáva krajiny na základe kvality ich talentov v šiestich oblastiach.

Slovensko podľa Globálneho indexu konkurencieschopnosti talentov (GTCI) dosahuje veľmi dobré výsledky v oblasti odbornej prípravy, no má nedostatky v schopnosti prilákať a najmä udržať si nadaných ľudí pre uplatnenie na pracovnom trhu. Tretie vydanie štúdie zverejnila Medzinárodná škola podnikania INSEAD v spolupráci s Inštitútom rozvoja ľudského kapitálu v Singapure so skupinou Adecco Group. Skúmali v ňom 109 krajín.

GTCI porovnáva krajiny na základe kvality ich talentov v šiestich oblastiach. Hodnotí ich schopnosť vyprodukovať, prilákať a najmä udržať si nadaných ľudí pre uplatnenie na pracovnom trhu. Tretie vydanie štúdie zverejnila Medzinárodná škola podnikania INSEAD v spolupráci s Inštitútom rozvoja ľudského kapitálu v Singapure so skupinou Adecco Group. Skúmali v ňom 109 krajín.

Mierny podpriemer takmer vo všetkom

„Slovensko sa v konkurencii 109 krajín umiestnilo na 27. mieste a v oblasti odbornej prípravy dosiahol lepší výsledok ako ostatné krajiny z jeho geografickej aj príjmovej konkurenčnej skupiny,“ uviedol Sergio Duarte, Country Manager Adecco Slovakia. „Pre Slovensko sú to dobré správy, no zároveň má ešte pred sebou veľa práce v oblasti prilákovania a udržiavania talentov. Typ investícií, ktoré Slovensko najčastejšie získava, ako aj jeho vzdelávací systém môžu ovplyvniť budúcnosť krajiny z pohľadu globálnej konkurencieschopnosti jej talentov,“ vysvetlil.

Podľa štúdie vo všeobecnosti Slovensko mierne zaostáva za priemerom vo všetkých oblastiach – s výnimkou kategórie odbornej prípravy. Na porovnanie, Česi sú v odbornej príprave globálnym lídrom a dobre si počínajú aj v oblasti produkovania vlastných talentov. V porovnaní so Slovákami majú kvalitnejšie formálne vzdelávanie, najmä v rozvoji odborných zručností.

Únik mozgov – je nevyhnutný?

V porovnaní s najlepšie hodnotenými krajinami má Slovensko nedostatky v spomínaných oblastiach produkcie a prilákovania talentov. V dôsledku toho môže v budúcnosti čeliť problémom s udržaním si konkurencieschopnej pracovnej sily.

Aj keď je miera zahraničného podnikania a transferu technológií vysoká, Slovensko nedokáže pritiahnúť kvalifikovanú pracovnú silu a talenty prostredníctvom medzinárodnej migrácie. Bude môcť pritiahnúť talentovaných mladých ľudí z celého sveta, iba ak zlepši svoju konkurencieschopnosť zvyšovaním kvality ponúkaných príležitostí. V prvom rade je to zdokonaľovanie vyššieho vzdelávania a univerzitného systému.

V talentoch vedie Európa

V prvej trojke rebríčka GTCI sa umiestnili rovnaké krajiny ako v predchádzajúcom roku – Švajčiarsko, Singapur a Luxembursko. Poradiu aj naďalej dominujú európske krajiny, v prvej tridsiatke je ich 20.

V súčasnosti je na svete približne 200 miliónov nezamestnaných, pričom 47 % existujúcich pracovných miest je ohrozených v dôsledku rastu automatizácie. Výrazným problémom je

aj starnutie populácie. Podľa štúdie sú to práve talenty – nie obchod ani kapitál –, ktoré sú dnes považované za najsilnejší faktor z hľadiska transformovania ekonomiky.

GTCI zblízka

Index GTCI (The Global Talent Competitiveness Index) sa pokúša zhrnúť zložité a vzájomne prepojené pojmy súvisiace s ľudským kapitálom a konkurencieschopnosťou talentov. Dôraz kladie na praktické problémy, vzťahujúce sa ku kvalite dát, a na metodické postupy na zoradenie 61 údajov do šiestich skupín so 14 podskupinami. Výsledkom sú dva čiastkové indexy a celkový index. Má vysokú štatistickú spoľahlivosť a schopnosť produktívne zhrnúť rôzne aspekty konkurencieschopnosti talentov. Sídлом výskumného tímu je Ispra v severnom Taliansku.

TA/LA
Foto: TASR

Talenty podľa GTCI

1	Švajčiarsko	13	Austrália	25	Izrael
2	Singapur	14	Nemecko	26	Slovensko
3	Luxembursko	15	Rakúsko	27	Slovensko
4	USA	16	Írsko	28	Malta
5	Dánsko	17	Island	29	Lotyšsko
6	Švédsko	18	Belgicko	30	Malajzia
7	Veľká Británia	19	Japonsko	31	Maďarsko
8	Nórsko	20	Česká republika	37	J. Kórea
9	Kanada	21	Estónsko	38	Poľsko
10	Fínsko	22	Francúzsko	48	Čína
11	Nový Zéland	23	SAE	53	Rusko
12	Holandsko	24	Katar	66	Ukrajina

Trh práce sa transformuje

Nenechajte sa prekvapiť a zachyťte trendy

Štyri globálne trendy, ktoré riešia rozpory a dysfunkcie pracovných trhov.

Zatiaľ čo globálna ekonomika sa mení stále sa zrýchľujúcim tempom, pracovný trh sa v mnohých krajinách nielen že ani nesnaží udržať krok, ale zdá sa, že sa v mnohých ohľadoch zrútil. Paralelne existujú vysoká nezamestnanosť a neobsadené pracovné miesta. Rastúcu produktivitu sa nedarí reflektovať vo vyšších platoch. A pre mnohých je nedostupná rastúca mobilita, aj keď sa ekonomika začala spamätávať.

Spoločnosti, ktorým starnú kvalifikovaní ľudia, podporujú napr. „encore careers“ a prenos know-how.

Našťastie sa zdá, že zmena je na ceste. Existujú štyri globálne trendy, ktoré pretvárajú svet práce a pomáhajú tak vyriešiť rozpory a prekonať dysfunkciu pracovného trhu. Vďaka nim by sa firmy, zamestnanci a vlády mohli adaptovať na nové demografické, technologické a ekonomické prostredie.

Boj s demografiou

Prvý trend je demografický. Vo väčšine sveta znamenajú starnúca populácia a znižujúca sa pôrodnosť koniec nadbytku pracovnej sily. Asi 60 % svetovej populácie žije v krajinách so stagnujúcou alebo znižujúcou sa pracovnou silou. V Číne dosiahol počet produktívnej populácie svoj vrchol v roku 2010; do roku 2050 bude viac ako štvrtina jej populácie staršia ako 65 rokov (dnes je to len 8 %). V Nemecku sa očakáva zníženie pracovnej sily o 6 miliónov v najbližších 15 rokoch.

Tým, ako sa pracovná sila stáva čoraz viac nedostatkovou, sú zamestnávateľia a politici nútení premýšľať inak o získavaní talentov. V Japonsku, kde je štvrtina populácie staršia ako 65 rokov, preukázal premiér Šinzo Abe obrovské úsilie s cieľom pritiahnúť viac žien a starších pracovníkov na trh práce. Výsledkom bolo, že pokles pracovnej sily dosiahol iba 1 %, napriek tomu, že sa japonská populácia v produktívnom veku – podľa tradičnej

definície – zmenšila v poslednom desaťročí o 8 %.

Objavujú sa aj ďalšie stratégie na naplnenie medzery na trhu práce. Letecké spoločnosti, ktoré čelia starnutiu pracovnej sily, boli priekopníkom pružnej pracovnej doby, postupného odchodu do dôchodku, tzv. „encore careers“, a programov presúvania znalostí, aby si tak vyškolili novú generáciu zamestnancov. Spoločnosti, ktoré v jednej krajine nemôžu nájsť požadované talenty, využívajú vysunuté pracoviská na zamestnávanie ľudí na iných miestach. Firmy sa tiež snažia prilákať menej zastúpené skupiny vrátane žien, mladých ľudí, menšín, ľudí s postihnutím a migrantov.

Boj o talenty

Zárveň ďalší trend, nárast možností individuálnej voľby, zaisťuje pracovníkom nebývalú flexibilitu. S miliónmi ponúk práce v dosahu jediného kliknutia je jednoduchšie zháňať prácu; väčšina generácie Y očakáva, že smer ich kariéry sa niekoľkokrát zmení. Radšej než aby sa snažili držať jednej práce do konca života, cieľom dneška je zostať zamestnateľný – vypestovať si schopnosti, skúsenosti a odbornosť potrebné na presun alebo postup – bez ohľadu na zamestnávateľa.

V 60 percentách sveta sa pracovná sila zmenšuje alebo stagnuje.

Výsledkom je, že platy a príležitosti sú čím ďalej viac diktované zručnosťami a nie odpracovaným časom. Tí, ktorí disponujú vyhľadávanými zručnosťami a talentom, majú lepšiu vyjednávaciu pozíciu, lepšie manažujú svoje kariéry a dostávajú vyššie platy. Tí bez vyhľadávaných zručností majú problémy a cítia sa nahraditeľní.

Nadbytok ponuky doteraz odrádzal firmy od investícií do vzdelávania zamestnancov, ktorí sa, koniec koncov, aj tak možno čoskoro rozhodnú prejsť ku konkurencii. Avšak s hroziacim nedostatkom talentov by potreba udržania zamestnancov mohla znovu preklopiť rovnováhu späť k väčším investíciám do profesionálneho rozvoja. Zamestnávateľia, ktorí poskytujú možnosti vzdelávania, sa stanú pre talenty cieľovou destináciou.

Technológie prinášajú nové modely zamestnávania

Tretí trend, ktorý pretvára trh práce, je rýchly rozvoj technológií. Niektoré priemyselne odvetvia sú v bezpečí pred disruptiou. Automatizácia, podporovaná umelou inteligenciou, je faktor, ktorý môže mať rozhodujúci vplyv na pracovné miesta. V nasledujúcich dvoch desaťročiach sa očakáva, že až 47 % práce, ktorá existovala v roku 2010, bude

Väčšina generácie Y očakáva, že smer ich kariéry sa niekoľkokrát zmení.

s veľkou pravdepodobnosťou digitalizovaných. História nás učí, že nové odvetvia a príležitosti nahradia tie, ktoré sa stratia; avšak prechod bude bolestivý a mohol by trvať dekady.

Aj tu však existuje dôvod na optimizmus. Aj keď technológie likvidujú niektoré odvetvia, umožňujú zároveň vznik nových modelov, ktoré by mohli pomôcť vyriešiť niektoré problémy pracovného trhu. PricewaterhouseCoopers odhaduje, že päť hlavných sektorov zdieľanej ekonomie – peer-to-peer financie, online personálne zabezpečenie, peer-to-peer ubytovanie, zdieľanie vozidiel a streamovanie hudby a videa – by mohlo vzrásť z dnešných 15 miliárd dolárov na 335 miliárd v roku 2025. Aby bolo jasné, je to malé odvetvie. Aj tak však spustilo prúd kreativity zameranej na základnú otázku: ako lepšie zladíť ponuku a dopyt po zamestnaní v dnešnom rýchlejšom svete.

Skúmanie talentov lupou dát

Štvrtým celosvetovým trendom viditeľným na dnešnom trhu práce je rýchle prijímanie metód založených na využití dát aj k ľudským

zdrojom zo strany technicky vyspelých zamestnávateľov. Manažovanie talentov už nie je umením, ale stalo sa vedou. Firmy začali aplikovať na nábor a udržanie zamestnancov techniky založené na veľkom počte dát a princípe dodávateľského reťazca. S rozšírením takzvanej „people analytics“ – čo zahŕňa napr. behaviorálne a inteligenčné testy, systém kontroly digitálneho správania a lepšie informačné systémy – poznajú firmy svojich zamestnancov tak dobre ako nikdy predtým. Ľahšie vedia zistiť, kde v rámci firmy „drieme“ najlepší talent alebo kde sú ešte medzery. Firmy tieto dáta používajú na strategickjšie

plánovanie získavania talentov. Napríklad vzhľadom na náročnosť udržania kroku

Zamestnávatelia, poskytujúci možnosti vzdelávania, budú pre talenty cieľovou destináciou.

s meniacou sa technológiou outsourcujú firmy manažovanie svojho IT na externých expertov. Ďalšou oblasťou je nábor zamestnancov, pri ktorom spoločnosti tiež využívajú

externé odborné služby, ktoré zvyšujú efektivitu procesu.

V skratke, som optimista. Turbulentná a ťažká doba, v ktorej sa nachádzame, vytvorí nové príležitosti. Politici, zamestnávatelia aj zamestnanci si čoraz viac uvedomujú, že pracovné trhy sa zásadne a nenávratne zmenili, a to ich prinúti postaviť sa novým výzvam spôsobom, ktorý bude prospešný pre všetkých. Prejsť veľkými zmenami nie je nikdy ľahké, ale keď sa to správne zvládne, môžu byť všetci silnejší a bohatší.

Jonas Prising, CEO ManpowerGroup

© Project Syndicate

Obrázok: PBY

Najžiadanejší sú IT špecialisti

Inovácie a automatizácia výroby ovplyvnia štruktúru dopytu po kvalifikovanej pracovnej sile.

IT pracovníci, jazykovi špecialisti, pracovníci v automobilovom sektore či odborníci v oblasti výskumu a vývoja. Toto by mali byť podľa personalistov v roku 2016 na Slovensku najžiadanejšie pracovné pozície.

„Aktuálny vývoj na trhu práce nasvedčuje tomu, že by mala nezamestnanosť aj naďalej klesať. Máme signály, že by sa nábor nových ľudí mali relatívne dobre rozbehnúť. Ide najmä o nárast dopytu po zamestnancoch v automotive. Tento predpoklad podporujú aj avizované nové projekty Volkswagenu a Peugeotu,“ uviedla riaditeľka pracovno-personálnej spoločnosti Index Nosluš Darina Mokrňáková.

Inovácie a výskum

Dopyt by mal byť aj po projektových manažéroch. Dôvodom je podľa spoločnosti Grafton Recruitment zvýšenie automatizácie výroby firmami. „Rok 2016 bude kopírovať rok 2015.

Firmy budú inovovať výrobu; zapoja nových procesných inžinierov a projektových manažérov.

Predpokladáme, že viaceré spoločnosti budú mať tendenciu inovovať výrobný proces s cieľom dosiahnuť vyššiu automatizáciu výroby a optimalizovať procesy. Očakávame preto

dopyt po procesných inžinieroch, kvalitatároch či projektových manažéroch,“ spresnil manažér pobočky v Trenčíne Marian Mitošinka.

Personalisti v bratislavskom regióne očakávajú, že na vzostupe bude aj ďalej oblasť informačných technológií, v ktorej bude pretrvávajúť dopyt po vývojároch. Firmy budú taktiež naďalej potrebovať aj jazykových špecialistov. Vo výrobe sa predpokladá, že na vzostupe budú pozície vo výskume a vývoji. Tento dopyt je pritom podľa Graftonu totožný aj s potrebami zamestnávateľov na východnom Slovensku. V Košiciach budú jednoznačne žiadani pracovníci do výskumno-vývojových centier.

Slovensko je závislé od automobilového sektora

Nezamestnanosť by mala klesať aj vďaka pozitívnemu vývoju v automobilovom priemysle v Európskej únii. Ako uviedla generálna

riaditeľka Manpower Česká a Slovenská republika Jaroslava Rezlerová, slovenská ekonomika a trh práce sú od tohto sektora závislé. „Predaj automobilov je v súčasnosti na vzostupe vo všetkých krajinách Únie. To sa prejavuje nielen

Rast dopytu po autách v EÚ pomáha znižovať nezamestnanosť v SR.

v samotných montážnych firmách, ale reťazovo sa to premieta i medzi subdodávateľov nielen jednotlivých dielov, ale taktiež v logistike a službách,“ povedala. Podľa jej slov sú nízke náklady na pracovnú silu pre výrobcov áut jedným z najdôležitejších ukazovateľov.

TA
Foto: Fablab

Ako zvládnuť štvrtú priemyselnú revolúciu

Disruptívne zmeny pretvárajú biznis a majú aj obeť. Prínosy sa často prejavia s časovým odstupom. Namiesto je triezvy prístup a zdravá opatrnosť.

Technologické inovácie tradične vyvolávajú diametrálne odlišné reakcie: u niektorých nadšenie z nových možností, u iných strach z disruptívnych zmien. Väčšina z nás si však ani celkom neuvedomuje, čo sa deje. Zmeny berieme ako hotovú vec.

Finančné trhy dosť málo oceňujú a doceňujú ľudskú vynaliezavosť. Investori sú posadnutí „prízemnými“ vecami: strachom z „tvrdého pristátia“ v Číne, dozvukmi klesajúcich cien ropy alebo rizikom, že by nejaký šok mohol strhnúť krehkú svetovú ekonomiku do novej recesie.

Štvrtá priemyselná revolúcia prepája fyzický a digitálny svet do jedného celku.

Je zrejmé, že obavy z poklesu globálneho dopytu nie sú vykonštruované a to posledné, čo dnes svetová ekonomika potrebuje, je obnovený stres. Na ceste k lepšej životnej úrovni a investičným príležitostiam však – napriek všetkej našej úzkosti z dlhu a zlej ekonomickej politiky – nie je nič dôležitejšie ako ľudská vynaliezavosť. Nástup nových technológií so sebou skutočne nesie prísľub štvrtej priemyselnej revolúcie. O. i. to bolo aj témou tohtoročného Svetového ekonomického fóra v Davose.

Od prvej po tretiu priemyselnú revolúciu

Základom prvej priemyselnej revolúcie bol parný stroj. Vynález Jamesa Watta uzrel svetlo sveta okolo roku 1775 a v devätnástom storočí sa doslova stal hnacím motorom rozšírenia priemyselnej výroby z Anglicka

– krajiny svojho pôvodu – ďalej až do Európy a Spojených štátov.

Druhá priemyselná revolúcia trvajúca od poslednej tretiny devätnásteho storočia do vypuknutia prvej svetovej vojny stála na novom vývoji v oblasti elektriny, dopravy, chémie, oceliarstva a (najmä) na masovej produkcii a spotrebe. Industrializácia sa rozšírila ešte ďalej – do Japonska po reformách Meidži a tiež hlboko do Ruska, ktoré na počiatku prvej svetovej vojny zažívalo boom. Tretia priemyselná revolúcia dorazila na konci minulého storočia v podobe vývoja a rozšírenia informačných technológií.

Éra či prísľub štvrtej revolúcie

Prísľub štvrtej priemyselnej revolúcie spočíva v pokrokoch v oblasti robotiky, internetu vecí (Internet of Things, IoT), veľkých objemov dát, mobilných telefónov a 3D tlače. Podľa

Vynaliezavosť je hnacou silou zmien v technike, ekonomike a následne spoločnosti.

jedného odhadu by úspešné zavedenie týchto nových technológií mohlo zvýšiť globálnu produktivitu rovnako, ako ju na konci 90.

rokov zvýšili osobné počítače a internet.

Pre investorov ponúka štvrtá priemyselná

Investori do technológií niekedy čakajú na zhodnotenie dlho alebo sa aj popália.

revolúcia príležitosti na obrovský zisk porovnateľný s tými, ktoré dosahovali ich predchodcovia. Tí, ktorí si ako prví osvojili technológie štvrtej generácie, už dnes dosahujú famózný rast ziskov.

Od entuziazmu ku komerčnému využitiu

Nové éry zvyšujúcich sa investícií, produktivity a životnej úrovne sú nielen možné, ale priam pravdepodobné a prichádzajú s rastúcou frekvenciou. Všetky sú postavené na ľudskej vynaliezavosti. Nová éra však vyžaduje viac než len základnú vedu či „garážového“ podnikateľského filipa. Aby boli technológie transformatívne, musia sa zaviesť a rozšíriť do každodenného života.

To sa ľahko povie, ale ťažšie urobiť. Na samom počiatku industrializácie mal J. Watt finančné problémy a nedarilo sa mu úspešne skomercializovať parný stroj. Tento problém

sa vyriešil, keď začal spolupracovať s anglickým továrnikom Matthewom Boultonom. A čo je ešte dôležitejšie, dejiny naznačujú, že entuziazmus – v makroekonomickom aj trhovom slova zmysle – môže predbehnúť realitu. Človek nemusí byť veľkým pesimistom, aby pripustil, že mnoho nových technológií nakoniec prináša menej, než sľubovali, prípadne ich investori odmenia až s dlhým časovým odstupom.

Inovácie potrebujú svoj čas

Je dobré pripomenúť, že samotný princíp energie z pary bol známy už takmer sto rokov pred Wattom a Boultonom a že trvalo ďalšie viac ako polstoročie, kým ich vynález nahradil konvenčnú energiu vodného

Disruptívne technológie často „zabíjajú“ celé odvetvia aj s ich pracovnými miestami.

mlyna ako pilier priemyselnej výroby v devätnástom storočí. Alessandro Volta objavil elektrické články v roku 1800, ale trvalo ďalších osem desaťročí, kým jednosmerný prúd zaviedli ako spôsob prenosu energie.

Taktiež prvý elektronický počítač ENIAC bol tajne vyvinutý už počas druhej svetovej vojny. V ďalších desaťročiach rástol výpočtový výkon aj využitie počítačov geometrickým radom, avšak ešte na konci 80. rokov mohol nositeľ Nobelovej ceny za ekonomiku Robert Solow vtipkovať, že počítačová éra sa prejavuje „všade okrem štatistik produktivity“.

Pre investorov má táto skutočnosť závažné dôsledky – okrem iného z nej vyplýva potreba byť trpezlivý a odolať pokušeniu preplácať nádejné projekty v ranej fáze. Na počiatku môže byť identifikácia porazených (kto si dnes spomenie na Wang Computers?) rovnako dôležitá ako výber víťazov.

Technológie v službách obchodu

Zároveň je dôležité pochopiť, ako môžu technológie meniť aj s nimi zdanlivo nesúvisiace odvetvia. Nástup výpočtového výkonu umožnil veľkým americkým maloobchodom ako Walmart, Staples, Home Depot a ďalšie vytesniť rodinné predajne aj zabehnuté maloobchodné reťazce z 50. a 60. rokov. Výpočtový výkon v kombinácii s pokrokom v oblasti logistiky dopravy, skladovania a zásobovania umožnil realizovať maloobchodný predaj s predtým nevidanými úsporami z rozsahu.

Dnes však tí istí giganti čelia náporu internetového predaja, ktorý sľubuje ešte vyššie úspory z rozsahu a logistickú efektivitu, ktorá

podkopáva aj tie najefektívnejšie kamenné predajne.

Príležitosť aj hrozba

Za tým všetkým stojí vynaliezavosť. Ale ako napísal ekonóm Joseph Schumpeter, ona môže byť aj deštruktívna. Dnes hovoríme o „disruptívnych technológiách“, avšak týmto eufemizmom by sa nikto nemal nechať zmiasť: nové spôsoby produkcie často zabíjajú staré priemyselné odbory a pracovné miesta skôr, ako sa podarí naplno realizovať výhody spojené s nastupujúcou metódou. Ruku v ruke s ľudským pokrokom zákonite ide aj istý stupeň násillia.

Vo svete neistôt zostáva veda a technika motorom zlepšovania stavu ľudstva.

Preto aj účastníci januárovej davoskej konferencie diskutovali o tom, ako „zvládnuť“ štvrtú priemyselnú revolúciu. Napriek všetkým inšpiratívnym prísľubom technologického pokroku sú totiž namieste aj zdravé obavy.

Larry Hatheway,
vedúci ekonóm v GAM Holding

© Project Syndicate

Obrázok: WEF

Automaty vezmú niektorým ľuďom prácu

Umelá inteligencia podľa niektorých vedcov onedlho ovládne pracovný trh.

„Nezadržateľne sa bliži chvíľa, keď stroje dokážu v akejkoľvek úlohe prekonať človeka,“ vyhlásil na stretnutí Americkej asociácie pre rozvoj vedy vo Washingtone Moshe Vardi, profesor počítačových vied na texaskej Riceovej univerzite.

Ľudstvo bude možno čeliť asi najväčšej výzve vôbec. Pokiaľ by rýchly vývoj robotizácie pokračoval, vedci odhadujú, že ešte pred rokom 2050 bude bez práce polovica

populácie. M. Vardi položil logickú otázku: „Keď dokážu stroje takmer všetko to, čo ľudia, čo bude potom robiť človek?“

Typická odpoveď, že sa ľudia budú venovať voľnočasovým aktivitám, Vardimu nestačí. „To by nebola pre ľudstvo dobrá vyhliadka. Som presvedčený, že práca je pre ľudské blaho podstatná,“ namieta.

Pokrok s problémami

Experti varujú pred novodobými ludditmi. Počas priemyselnej revolúcie vo Veľkej Británii na začiatku 19. storočia títo ľudia, väčšinou remeselníci a robotníci, ničili stroje a usilovali sa zabrániť ich zavedeniu do výroby najmä v pradiarskom a textilnom priemysle. Pripravovali ich totiž o prácu.

Takže, kým niektorí ľudia si budú naozaj užívať voľný čas, iní budú čeliť dlhodobej nezamestnanosti. Očakáva sa, že roboty prekonajú ľudí nielen v riadení automobilov, ale veľmi dokonalé budú aj drony či inteligentné stroje naprogramované na finančné obchodovanie.

Je známe, že spoločnosti ako Google, Facebook, IBM či Microsoft investujú do rozvoja

systemov umelej inteligencie miliardy dolárov ročne.

Autonómne autá – plusy a mínusy

Najrýchlejšie sa rozvíja práve oblasť autonómneho riadenia vozidiel. Odhaduje sa, že vozidlá bez šoférov by sa mohli stať bežným dopravným prostriedkom v horizonte 25 rokov. Stúpenci áut bez vodičov majú silný argument – ich využívaním by sa mohol znížiť počet nehôd o vyše 90 %. „Pri toľkých zachránených životoch je ťažké byť proti,“ povedal Bart Selman, profesor počítačových vied z Cornellovej univerzity. Upozornil, že umelá inteligencia sa rýchlo presúva z akademických pracovísk do reálneho sveta.

Len v USA tvoria šoféri okolo 10 % zo všetkých zamestnaných. Profesor Selman bol preto jedným z iniciátorov otvoreného listu Massachusettského technologického inštitútu americkým politikom. Vedci v ňom nabádajú zákonodarcov, aby riziká, spojené so stále inteligentnejšími robotmi, brali naozaj vážne.

TA

Foto: SP

Švajčiarska pošta testuje mestský minibus bez vodiča.

Môže byť zo Slovenska robotická veľmoc?

Priemysel 4.0 je šancou a výzvou pre odvetvie, v ktorom je Slovensko výnimočne úspešné.

Nastupujúce globálne technologické zmeny budú určovať budúcu ekonomickú tvár všetkých krajín. Za významnú technologickú výzvu možno z hľadiska priemyslu považovať stále viditeľnejšiu štvrtú priemyselnú revolúciu (označovanú aj ako Priemysel 4.0 či vo vžitej nemeckej verzii Industrie 4.0), pred bránami ktorej stojí priemysel vyspelých krajín. S ňou je spojený koncept „internetu vecí“ (Internet of Things) a robotizácia priemyslu.

Čo sa týka implementácie Industrie 4.0, v rámci Európy je zrejme najďalej Nemecko, ktoré ako priemyselný líder v mnohých oblastiach podľa niektorých prognóz práve v súvislosti s implementáciou Industrie 4.0 investuje do roku 2020 v priemysle približne

Robotika a automatizácia sa na Slovensku rozvíjajú vyše 40 rokov; niektoré firmy sú v svetovej špičke.

40 miliárd eur. Ak by tento trend nasledovali aj iné európske krajiny, tak by celkové investície mohli dosiahnuť až 140 mld. eur. Tvár priemyslu bude významne meniť aj internet vecí, ktorý predpokladá prakticky exponenciálny nárast pripojení na internet, pričom v roku 2050 to bude podľa niektorých odhadov až 50 miliárd pripojení pri asi 11 miliardách obyvateľov.

Trhový potenciál a perspektívy robotiky

Dôležitú úlohu vo formovaní Industrie 4.0 budú hrať robotizácia a automatizácia. Pri tom robotika (a s ňou spojená automatizácia a digitálne technológie), ktorá sa na Slovensku s istými spomaleniami rozvíja viac ako 40 rokov, je jedným z perspektívnych high-tech odvetví, kde Slovensko úplne nezaslalo dobu a v niektorých oblastiach sa dostalo dokonca až na svetovú špičku.

Robotika vo svete počas posledných dekád

Robotizovaný zvárací komplex PZ EZ 30JS Jumbo s elektrónovým „delom“ od Prvej zväračkovej, a. s.

postupne rástla. V rokoch 2008 – 2013 bol podľa Medzinárodnej robotickej federácie (International Federation of Robotics – IFR) priemerný ročný rast predaja priemyselných robotov 9,5 %, pričom v roku 2013 sa predalo celkovo 178 000 robotov. To predstavovalo asi 9,5 mld. USD, avšak k tomu treba pripočítať ďalšiu pridanú hodnotu v podobe systémového inžinierstva, softvérových riešení a. i., s ktorými hovoríme o trhu s veľkosťou cca 29 mld. USD. Medziročný rast predaja v rokoch 2013/2014 dosiahol až 29 %, čo predstavuje veľkosť trhu 10,7 mld. USD, resp. 32 mld. USD po započítaní „ďalšej pridanej hodnoty“.

Z geografického hľadiska je najrýchlejšie rastúcim trhom Ázia. Najmä Čína výrazne modernizuje svoju priemyselnú základňu. Ide o najväčší a najrýchlejšie rastúci trh s podielom 25 % na celosvetových dodávkach (o 56 % viac ako v roku 2013 a viac ako celá Európa). Pre porovnanie, Nemecko je veľkosťou trhu až na piatom mieste so zaznamenaným medziročným rastom 10 %.

Roboty pre priemysel a automotive

Z hľadiska inštalácie priemyselných robotov je lídrom jednoznačne Južná Kórea so

478 robotmi na 10 000 pracovníkov v priemysle, ktorá je nasledovaná Japonskom s 314 a Nemeckom s 292 robotmi (v Číne to bolo iba 36 robotov na 10 000 zamestnancov). Pre porovnanie, počet inštalácií robotov bol na Slovensku, v Česku, Holandsku, Slovinsku, Austrálii a vo Veľkej Británii v rozmedzí od 66 do 93 inštalácií na 10 000 zamestnancov.

Z hľadiska jednotlivých priemyselných odvetví a hustoty aplikácie robotov je lídrom automobilový priemysel. Pritom vedie Japonsko, kde je v tomto segmente inštalovaných

Priemyselná a servisná robotika

Robotika sa rozdeľuje na priemyselnú a servisnú. Priemyselné roboty sa využívajú v rôznych priemyselných odvetviach, ako napr. automobilový priemysel, potravinárstvo, ťažký priemysel. Profesionálne servisné roboty sa zasa využívajú v rôznych aplikačných oblastiach, ako sú napr. obrana, verejná bezpečnosť, kozmonautika, zdravotníctvo. Tzv. osobné servisné roboty sa využívajú napr. v domácnostiach či v zábave.

1 414 robotov na 10 000 zamestnancov. Nasleduje Nemecko s 1 149 robotmi a USA s 1 141 robotmi (v Číne to bolo 305 robotov). Aj automobiloví OEM výrobcovia pôsobiaci na Slovensku intenzívne investujú do modernizácie výroby. Najlepším dôkazom je obrovská investícia koncernu Volkswagen, ktorý vybudoval novú halu s inštaláciou asi 1 000 robotov práve v Bratislave; v rámci nej sa uplatnili aj sofistikované riešenia slovenských podnikov (CEIT).

Časť high-tech firiem v SR vzišla z výskumných pracovnísk, napr. CEIT, MicroStep, Prvá Zváračská.

Do budúcnosti sa očakáva významný rast priemyselnej robotiky najmä v Ázii, prevažne v Číne. Čínska modernizácia priemyslu však prináša ďalšie hrozby aj pre niektoré odvetvia etablované na Slovensku.

Servisné roboty pre sociálnu sféru a bezpečnosť

Úplne inou kategóriou sú servisné roboty. Podľa IFR bolo v roku 2014 vo svete predaných asi 4,7 milióna kusov servisných robotov na osobné a domáce účely. V porovnaní s rokom 2013 došlo v tomto segmente k nárastu predaja až o 28 % a tržby narástli na cca 2,2 mld. USD. Trh profesionálnych servisných robotov vzrástol medziročne o 11,5 % na viac ako 24 000 (3,77 mld. USD). Najrýchlejšie rástol sektor zdravotníckej robotiky (najmä asistencia hendikepovaným), a to medziročne až o 542 %. Vysoký medziročný nárast bol zaznamenaný už v rokoch 2012 – 2013, a to 345 %.

V automobilovom priemysle v Japonsku, Nemecku a USA je na 1 000 zamestnancov vyše 100 robotov.

Vzhľadom na celkové starnutie obyvateľstva sa očakáva ďalší stabilný rast tejto oblasti robotiky v najbližších dekádach. Pertrakovaný rozvoj tzv. striebornej ekonomiky je potrebné vnímať aj z hľadiska nových príležitostí a práve robotika pre seniorov môže byť zaujímavou rozvojovou alternatívou aj pre slovenské podniky, a to už v najbližšej budúcnosti.

Skupina Matador ako prvá v SVE dodala pracovisko s integrovaným kolaboratívnym robotom KUKA iiwa.

Ako konštatuje IFR, „množstvo národných výskumných projektov v mnohých krajinách sa koncentruje na tento obrovský budúci trh“. Súčasné, ale aj nové bezpečnostné hrozby vytvárajú predpoklady pre ďalší rozvoj nielen obrannej, ale aj bezpečnostnej robotiky a riešení, ktoré sa rozvíjajú aj na Slovensku (EVPÚ, ZŤS VVÚ).

Robotika na Slovensku

Robotika sa v rámci bývalej ČSSR začala rozvíjať v polovici 80. rokov minulého storočia, pričom centrami rozvoja na Slovensku boli najmä Košice a Prešov. Rozvoj bol o. i. determinovaný najmä vzácnou symbiózou spolupráce vedecko-výskumných organizácií a podnikov. Faktorom úspechu bolo aj zapojenie nadkritickej masy v podobe

Zváracia linka závodu Kia v Tepličke nad Váhom je osadená viac ako 300 robotmi.

Firma MicroStep dodáva vysoko automatizované rezacie stroje do celého sveta.

VHJ ZŤS a VUKOV Prešov a, samozrejme, existencia domáceho trhu. Výsledky sa dostavili relatívne rýchlo. Do roku 1982 bolo na území ČSSR podľa niektorých zdrojov prevádzkovaných viac ako 1 000 automatizovaných technologických pracovísk. Československo patrilo v niektorých oblastiach medzi svetovú robotickú špičku.

Ekonomická transformácia 90. rokov 20. storočia priniesla zmeny aj v tejto oblasti. Veľké VHJ (výrobno-hospodárske jednotky) postupne zanikli a na ich troskách vzniklo niekoľko vysoko inovatívnych firiem ako napr. ZŤS VVÚ Košice. Transformačné obdobie však prežili a úspešne sa rozvíjajú aj podniky s dlhou históriou ako napr. EVPÚ alebo Matador, ktorý presunul svoj core biznis aj do high-tech priemyselnej robotiky.

V novej zvarovni bratislavského Volkswagenu bude pracovať asi 1 000 robotov a 400 ľudí.

Postupne vznikli nové inovatívne podniky ako napr. Robotec, Automatica či Spinea, z ktorých mnohé vyrábajú produkty patriace do kategórie high-tech výrobkov. Napríklad spoločnosť Spinea sa podarilo dostať medzi svetovú špičku dodávateľov ložiskových reduktorov, jej konkurenciou sú iba tri japonské spoločnosti. Spinea tak predstavuje príklad presadenia domácich technologicky unikátnych riešení v celosvetovom meradle. Inou kategóriou novovznikajúcich high-tech

firiem boli podniky, ktoré priamo alebo nepriamo vznikli z prostredia výskumných organizácií, ako sú napr. Kybernetika, MicroStep, Prvá Zvaračská či CEIT.

Je zaujímavé, že geografická lokalizácia týchto podnikov koreluje s pôvodnými VHJ, prípadne s lokalizáciou výskumno-vývojových organizácií (najmä univerzít).

Z hľadiska ďalšieho rozvoja robotiky na Slovensku je pozitívom aj existencia efektívne fungujúcej klastrovej organizácie Klaster AT+R, ale aj existencia etablovaných verejných výskumno-vývojových organizácií (univerzity, SAV), ktoré pôsobia jednak priamo v oblasti automatizácie, robotiky a digitálnych technológií, prípadne v oblastiach príbuzných. Súčasný potenciál je okolo 100 vedcov priamo pôsobiacich v uvedených technologických oblastiach, ale aj existencia pracovísk pôsobiacich v iných príbuzných, resp. „využitelných“ (napr. kvalitný materiálový výskum) oblastiach.

Úspech robotického klastra v Massachusetts ukázal dôležitosť existencie klastrov pre rozvoj high-tech odvetví. To platí aj na Slovensku. Slovenský Klaster AT+R je dokonca držiteľom európskeho bronzového certifikátu udeľovaného berlínskym Sekretariátom pre klastrové analýzy (European Secretariat for Cluster Analysis) a aspiruje na najvyšší zlatý certifikát. Jeho prvým držiteľom v krajinách V4 sa stala klastrová organizácia Košice IT Valley.

Čo treba urobiť pre rozvoj robotiky?

Slovenská robotika v prvom rade potrebuje strategické rozhodnutie, v ktorých oblastiach (technologických doménach) máme,

prípadne chceme dosiahnuť globálne technologické líderstvo. Cieľom by malo byť dosiahnuť rastúci trhovú podiel v určených technologických doménach. Je nepopierateľným faktom, že nemôžeme byť najlepší vo všetkom. Je preto nevyhnutné vhodné určiť perspektívne technologické oblasti, v ktorých máme potenciál získať a udržať si globálnu trhovú dominanciu.

Roboty obsluhujúce seniorov môžu byť rozvojovou príležitosťou aj pre slovenské firmy.

Na dosiahnutie tohto cieľa je nutné združiť dostupné kapacity a vytvoriť ucelený systém podporujúci kreativitu a inovácie už od fázy tvorby ideí cez výskum a vývoj až po praktickú komercializáciu a internacionalizáciu riešení. Slovensko je malý trh, a tak je potrebné podporovať riešenia s globálnym a nie lokálnym potenciálom. Presne takúto stratégiu, napríklad pri výbere výskumno-vývojových projektov, dlhodobo razí Izrael – a aj vďaka tomu sa z neho stal uznávaný globálny líder v mnohých oblastiach.

Inšpiráciu môžeme hľadať aj v iných krajinách, napr. v USA od Bayh-Dole Act (1980) cez program SBIR (Small Business Innovation Research) po cieleňé zameranie podpory, ako to bolo napríklad v rámci projektu Apollo. Pre úspech vesmírneho programu bolo nevyhnutné združiť a skoncentrovať (nielen) vedeckovýskumné kapacity na riešenie projektov smerujúcich k dosiahnutiu konkrétnych praktických cieľov. A práve toto je dlhodobou slabinou podpory slovenskej vedy a výskumu, ktoré sú orientované v prevažnej miere na raritný základný výskum.

Inteligentná špecializácia a strategické aliancie

Podpora dlhodobých projektov (aj základného výskumu) by mala smerovať najmä k riešeniu konkrétnych problémov a nie prioritne k uspokojovaniu túžob výskumníkov. Výnimkou s voľným určovaním tém by mohli tvoriť tímy s excelentnými celosvetovo akceptovanými vedeckými výsledkami. Dobrým indikátorom kvality môže byť napr. Hirschov index – o ktorom sa v niektorých kruhoch taktne mlčí.

Strategické projekty by mali byť riešené konzorciami podnikov a VaV organizácií. No a práve v určených technologických doménach (technologických cieľoch), ktoré je potrebné definovať s odfiltrovaním lobistických šumov, je potrebné dobudovať

chýbajúcu výskumno-vývojovú infraštruktúru – ktorá by tak nemala byť odťažitá od potrieb praxe a mala by byť zapojená do riešenia projektov strategického výskumu. Menovateľom rozvoja strategických výskumno-vývojových aliancií s nadkritickou masou podnikov a výskumníkov by mala byť podpora projektov globálne excelentných a lokálne relevantných, čo definuje aj vládou schválená Stratégia inteligentnej špecializácie. Táto stratégia, ktorá bola v čase vzniku vysoko hodnotená Európskou komisiou, si kladie za cieľ podporiť ekonomický rast a zamestnanosť.

Na svete sa ročne inštalujú stovky tisíc robotov; objem trhu predstavuje asi 30 mld. USD

Slovenské prostredie vo všeobecnosti nie je dostatočne otvorené pre spoločnú spoluprácu, ktorá je základnou esenciou dlhodobého úspechu napr. v Silicon Valley. Je preto potrebné zmeniť stále pretrvávajúcu kultúru uzavretosti a, naopak, posilňovať spoluprácu prostredníctvom jednak vyhľadávania partnerov, podpory medzisektorových partnerstiev cieľovým informačným a znalostným transferom (špecializované poradenstvo, technology foresight atď.), ako aj systémovej podpory rozvoja klastrov. Fenomén klastrov je, mimochodom, kľúčovou súčasťou inovačných, vedných a priemyselných politik mnohých krajín.

Inštitucionálna podpora exportu je nevyhnutnosť

Poslednou a v mnohých prípadoch aj najkomplikovanejšou časťou reťazca podporovaných aktivít je praktická komercializácia a internacionalizácia. Od tradičného technologického transferu a podpory účasti na

Mobilný robotický komplex spoločnosti CEIT (Central European Institute of Technology)

výstavách a veľtrhoch je potrebné prejsť k omnoho aktívnejšiemu prístupu. Jednak tým, že technologický transfer by mal nazaj posilňovať inovačné aktivity, ale aj podporou budovania trhov a inovatívnu podporou exportu.

Aktivity vlád na poli podpory a vytvárania dopytu sú integrálnou súčasťou paliet podporných nástrojov v mnohých krajinách. Budovanie (pilotných) domácich trhov je štartovacím krôčikom k úspechu v medzinárodnom priestore. V prípade rozvoja robotiky smerovanej na riešenie demografických výziev (najmä starnutie obyvateľstva) je potrebné do podpory zapojiť aj z hľadiska slovenskej reality netradičných hráčov ako napr. zariadenia pre seniorov, ktoré môžu s podporou štátu vytvárať prvé pilotné trhy.

Vzhľadom na veľkosť, štruktúru a otvorenosť našej ekonomiky je podpora exportu výzva sama osebe. Inovatívnou formou

stimulácie exportu môže byť podpora zakladania pobočiek, resp. vznik a rozvoj predajných/distribučných sietí v zahraničí, a to jednak individuálnych firiem alebo prípadne spoločných, zastrešených klastrami (klastrovými organizáciami). Ako ukazujú úspešné príklady, napríklad slovenská firma MicroStep, pobočky, resp. zastúpenia slovenských firiem v zahraničí predstavujú jednu z efektívnych ciest rozvoja exportnej výkonnosti. Uvedená firma si počas svojej viac ako 23-ročnej histórie vybudovala sieť predajcov v 52 krajinách sveta. Bez vhodne zameranej podpory však ich zakladanie podniky často odsúvajú do neurčitej budúcnosti, vinou obmedzených možností a rozsahu rizika.

**Miroslav Balog, riaditeľ Sekcie inovácií
Lubica Kotorová Slušná
Slovenská inovačná a energetická
agentúra**

Obrazky: firemné zdroje

Bezpečné elektrické káble a Wire 2016

Nespočetné technické systémy sú odkázané na elektrickú energiu, aby vôbec mohli fungovať. Prenos elektriny sa realizuje prostredníctvom káblov a vedenia, ktoré sa pre väčšinu aplikácií vyrábajú podľa medzinárodných noriem.

Funkcia a kvalita kábla závisia od vlastností jeho kovových i nekovových komponentov a ich vzájomnej súčinnosti. Káble sa skladajú z niekoľkých drôtov – vodičov, ktoré sú na povrchu izolované plastovou vrstvou. Často obsahujú aj ďalšie, rovnako z drôtov

zhotovené komponenty, slúžiace ako mechanická a elektromagnetická ochrana.

Stále rastúce nároky kladené na káble sa automaticky prejavujú v oblasti materiálov a technológií na ich úpravu, výrobu a spracovanie. Musia zohľadňovať zákonné predpisy, napríklad európske nariadenie o chemických látkach REACH a predpis EÚ s názvom Construction Products Regulation.

Okrem toho, z dôvodu kvalifikovanej pokládky káblov, musí byť možné ich kedykoľvek identifikovať. Preto sa na povrch káblov v intervaloch umiestňuje označenie obsahujúce informácie o výrobcovi, konštrukcii, materiáloch a možnom použití.

Na vlastnostiach materiálov určených na výrobu káblov záleží aj z hľadiska technologického spracovania. Dôležitými kritériami sú jednoduché nastavovanie strojov, presné dodržiavanie receptúr, minimálna nepodarkosť, ale aj evidencia procesných dát a integrácia do nadriadených riadiacich úrovní. S uvedenými aspektmi a aktuálnymi trendmi sa budú môcť oboznámiť návštevníci kľúčového medzinárodného podujatia v tomto odvetví, veľtrhu Wire, ktorý sa uskutoční od 4. do 8. apríla 2016 v Düsseldorfe. Súčasne s ním bude prebiehať aj medzinárodný veľtrh potrubí a rúr Tube 2016.

JF

Robot ako stimul premýšľania o človeku

V dobe štvrtej priemyselnej revolúcie – novej ére interaktívnych technológií, umelej inteligencie a automatizácie – bude kľúčovou výzvou udržanie a porozumenie našej vlastnej, ľudskej podstaty.

Dospeli k tomu v diskusii poprední vedci a myslitelia z oblasti práva a sociálnych vied počas výročného zasadania Svetového ekonomického fóra, ktoré sa konalo koncom januára v Davose. Aby boli ľudia schopní zvládnuť uvedenú výzvu, musia mať technológie štvrtej priemyselnej revolúcie úplne pod kontrolou, zhodli sa účastníci diskusie. Vyjadril to Henry T. Greely, profesor práva na Stanfordovej univerzite: „My všetci potrebujeme začať chápať a popasovať sa s tým, ako chceme formovať tieto technológie.“

Umelá inteligencia – iba pomoc alebo aj hrozba?

„Súperíme s umelou inteligenciou,“ vyhlásila Amira Yahyaouiová, predsedníčka akčnej skupiny AI Bawsala v Tunisku. Mladá žena (nemá ani 30) je aj členkou komunity globálnych „shaperov“ Svetového ekonomického fóra. „Musíme ukázať, že my sme tí dobrí. Diskusia o etike a hodnotách nebola nikdy dôležitejšia ako teraz.“

Justine Cassellová, prodekanka pre technológie a stratégie Školy počítačovej vedy pri univerzite Carnegie Mellon, však polemizovala: „Nepovažujem roboty za konkurenciu. Považujem ich za spolupracovníkov, ktorí nám pomáhajú robiť veci, ktoré by sme chceli urobiť, ale sami to nedokážeme. Tým nám pomáhajú byť súčasťou väčšej komunity.“

Jedinečnosť človeka

Roboty a umelá inteligencia donútia ľudí, aby cibrili svoje humanitné zručnosti – také, ktoré boli veľmi dôležité generácie dozadu, v „low-tech“ časoch. „Empatia, úcta – to sú schopnosti, ktoré budú prínosné na pracovisku budúcnosti,“ vyhlásila J. Cassellová. „Vďaka porovnávaniu sa s robotmi pochopíme, čo to znamená byť človekom.“

„Sme to víno, nie fľaše,“ zdôraznil profesor Greely. „Mám kovový kĺb, ale to ma nerobí menej ľudským. To, čo nás robí ľuďmi, nie je telo, ale to, čo je v našom vnútri,“ povedal. Jennifer Doudna, profesorka chémie a molekulárnej a bunkovej biológie na University of California v Berkeley, dodala: „Som vedkyňa a cítim, že to, čo z nás robí ľudí, pochádza z chémie nášho mozgu. Nie sme len fyzické telo, sme to, čo sa deje v našom mozgu.“

Učennivý a spriatelennivý robot

Genetika tu hrá rolu, uznal H. Greely. Byť človekom znamená podľa neho „súbor reakcií na veci získaný učením“. A ďalej rozviedol svoju myšlienku: „Do istej miery existuje genetický základ pre altruizmus, ambície či súcitiť, ale to, ako sa prejavia, závisí od toho, ako nás to naučia. Byť človekom nie je samozrejmosť, je to proces. Spôsob, ako sa uistiť, že sme ľudia, je mať učiteľov, ktorí nás učia byť ľuďmi. Ak by si robot dokázal osvojiť ten istý druh ľudských reakcií, ako máme my, tak by som ho nazval pridruženým človekom – fellow human.“

Humanizmus a etika v časoch priemyslu 4.0

Účastníci diskusie podporili Greelyho názor na to, ako sa postaviť k rýchlemu technologickému pokroku štvrtej priemyselnej revolúcie, s ktorým sme chtiac-nechtiac konfrontovaní. „Naším cieľom by nemalo byť len zostať ľuďmi (human), ale zostať humánnymi (humane) a stať sa ešte humánnejšími,“ vyhlásil profesor. „Zostať zvedavý, súcitný a láskavý – to by bolo

Umelá inteligencia sa pomaly vynára a my nepoznáme jej limity.

najlepšie. Zamerajme sa teda na to,“ vyzýva Angela Hobbsová, profesorka na univerzite v Sheffielde (Anglicko), ktorej špecializáciou je vzťah filozofie a verejnosti. „Etika nie je doplnok, ktorý príde na rad až na konci. Už od útleho veku si máme byť vedomí, čo znamená žiť bohatý život citiacich bytostí. A nepotrebujeme pritom používať termín ľudskej bytosti,“ povedala.

„Otázka, čo nás robí zaujímavými, je zaujímavá, ale irelevantná,“ myslí si A. Yahyaouiová. „Sme na rázcestí a mali by sme na to myslieť. Nestačí, ak ostaneme ľuďmi; mali by sme sa stať lepšími ľuďmi.“

FM

Obrázky: Cinemart, WEF

Henry T. Greely

Šťastný zamestnanec ako faktor X v biznise

V silnom konkurenčnom prostredí súčasného trhu je nevyhnutnosťou hľadať stále nové a progresívnejšie cesty, ako pracovať s ľudským potenciálom a rozvíjať ho.

Práve za týmto účelom sa každoročne stretávajú zamestnávateľia, HR špecialisti, zamestnanci, podnikatelia či manažéri na **Konferencii Happy Company**. Dvere konferencie sa otvoria aj tento rok a jej hlavnou myšlienkou bude **celostný prístup k ľuďom v práci**. „Štvrtý ročník Konferencie Happy Company bude o tom, ako rozvíjať seba aj svojich zamestnancov harmonicky a celostne **na úrovni fyzickej, emočnej, mentálnej i v rovine zmyslu**,“ vysvetľuje Lýdia Sirotová, organizátorka konferencie a CEO Happy Company.

Keď vidíme len časť a celok nám uniká

„Môže sa zdať, že sú to len vzletné slová, no pre firmu má celostný prístup reálny

ekonomický úžitok. Žijeme v období, v ktorom je stále častejší syndróm vyhorenia, frustrácia z práce či emocionálne vyčerpanie a za tento moderný fenomén platia firmy aj ľudia vysokú daň,“ zdôrazňuje Lýdia Sirotová. Ďalej upozorňuje na to, že „firmy často investujú nemalé peniaze do vzdelávania a benefitov pre svojich zamestnancov, no, žiaľ – to, čo im dávajú, nemusí byť zároveň to, čo skutočne potrebujú“. Príčinu vidí najmä v tom, že problém nevidia v širších súvislostiach. „Keď človek nedosahuje výsledky, nemusí to byť nevyhnutne preto, že nevie, ako ich dosahovať. Možno mu len jednoducho chýba zmysel jeho práce, ktorá ho tým pádom vôbec neteší.“

Skúsenosti úspešných

Aj hľadaniu zmyslu v práci bude venovaný tento ročník konferencie, na ktorom vystúpia nielen odborníci z praxe, ale aj ľudia, ktorí témam dodajú silu svojho osobného príbehu. Medzi takých patrí napríklad **Ivana Molnárová**, výkonná riaditeľka spoločnosti Profesia, ktorá sa nezflakla výzvya a „rozbehala“ seba a následne aj celú firmu.

O štýle vedenia ľudí, aký nenaučia príručky manažmentu, bude rozprávať **Artur Gevorkyan**, riaditeľ spoločnosti Gevorkyan. Ako sám hovorí, armádný štýl riadenia spojil s južanským prístupom k rodine, a tak vytvoril úspešnú firmu, ktorej prácu oceňujú u nás i vo svete. Byť úspešným v biznise znamená vedieť jasne sformulovať svoje myšlienky a prejavíť ich. **Katarína Kovalčíková** vedie rečnícky tréning SpeakUP! a naučí, ako v sebe objaviť silného rečníka, aby ľudia, ktorí majú čo povedať, neostávali ticho. **Šimon Šicko**, výkonný riaditeľ spoločnosti Pixel Federation, bude rozprávať o tom, prečo je firemná kultúra dôležitejšia ako stratégia, a **Juraj Stankay** ako Industry Manager spoločnosti Google prezradí, čo je silnejší motív ako peniaze. Na konferencii vystúpia aj **Eva Velechovská**, špecialistka na emočnú inteligenciu, a **Viliam Dobiáš**, prezident Slovenského Červeného kríža. **Jozef Banáš** príd inšpirovať svojimi príbehmi o Hrubom domácom šťastí z Bhutánu a ukáže, prečo sa skutočný zmysel života oplatí hľadať.

LS

GW16020310

HAPPYCO
CONFERENCE 2016

ŠŤASTIE V PRÁCI ZÁVISÍ OD PRÁCE NA SEBE

12. máj 2016 DIVADLO ARÉNA
BRATISLAVA

Ako **rozbehať seba** i svoju firmu?
Ako sa zamerať na to, **kto som**, pri tom, čo robím?
Ako dostať **hru do práce**?
Ako sa **zbaviť strachu**, keď mám čo povedať?
Ako **odkódovať** svoje **šťastie**?

V hľadaní odpovedí vás budú inšpirovať aj tieto osobnosti

Šimon Šicko

Ivana Molnárová

Jozef Banáš

Organizátori

HAPPYCO

McROY
GROUP

Mediálni partneri

education.sk
Kariery | Školenia | Rozvojomerania | Inovácie

GOODWILL

GOODWILL

zisk

HRclub

MEDIA / JUVEN
NEKVALITY VYKONAVATEĽSKOJ PRÁCE
PP Poradca podnikateľa

profesia

Partneri

DIVADLO ARÉNA

MMP
www.mmp.sk

www.happycompany.sk

Stavebné sporenie je najlepšou prípravou na úver na bývanie

V posledných rokoch stavebné sporenie v porovnaní s hypotékami pomyselné ťahal za kratší koniec. Pritom táto forma má stále viac výhod, ako sa na prvý pohľad zdá.

Posudzovať stavebné sporenie iba podľa štátnej prémie je chyba. Faktom je, že štátna prémie je už dlhšie obdobie každoročne nižšia a nižšia (konkrétne: klesá percento, pričom maximálna výška prémie sa nemení). Inak povedané, na získanie plnej prémie 66,39 eura na osobu treba na účet vložiť stále viac (v tomto roku to je 1 327,80 eura plus poplatok za vedenie účtu). Zhodnotenie v tomto sporení je síce vyššie ako na termínovanom vklade v banke, vyžaduje si však viacročné sporenie. Ak však stavebné sporenie uchopíte ako prípravu na budúce financovanie bývania, ste veľmi blízko k jeho optimálnemu využitiu.

Zaslúžená bonita a úver bez založenia nehnuteľnosti

Stavebné sporiteľne nedokážu konkurovať bankám v okamžitom financovaní bývania – nakoľko nie sú bežnými komerčnými bankami, ale správcami uzavretého systému úspor sporiteľov a úverov dlžníkov. Ich výhodou je však sporenie.

Keďže Národná banka Slovenska v rámci ochrany bankového trhu obmedzila takzvané 100-percentné hypotéky, čoraz väčšia časť žiadateľov o nové úvery potrebuje mať

nasparených 10 – 20 percent ceny bytu či domu. Ak na sporenie využijete stavebnú sporiteľňu, získate okrem zhodnotenia úspor dve zásadné výhody: zaslúženú bonitu a úver bez založenia nehnuteľnosti.

Časť ľudí dnes má reálny problém dokladovať svoje príjmy. Bankám podľa prísnejších bankových pravidiel už dnes nepostačuje úverový register bez negatívneho záznamu pri doterajšom splácaní úverov. V stavebnej sporiteľni však získava človek dlhodobým sporením zaslúženú bonitu, čiže nárok na stavebný úver bez toho, aby sporiteľňa skúmala jeho príjem. Pri úveroch na rekonštrukciu, respektíve kúpu menšieho bytu (až do 50-tisíc eur) sa nemusí zakladať nehnuteľnosť.

Ďalšou črtou stavebného úveru je garantovaná úroková sadzba počas celej doby

splácania. V časoch klesajúcich sadzieb posledných rokov sa tento fakt netvári ako výhoda, ale opak je pravdou. Pri splácaní úveru

Kľúčové je naplánovať si správnu kombináciu sporenia a následného úveru.

v trvaní desiatok rokov je viac-menej isté, že úrokové sadzby z dnešnej úrovne určite porastú. Práve vtedy sa táto výhoda stavebného sporenia prejaví naplno.

Hypotéka alebo stavebné sporenie? Najlepšie oboje...

Hypotéka a stavebné sporenie reálne nie sú rovnocennou alternatívou. Ich využitie veľmi závisí od individuálnej situácie každého človeka. Nezriedka býva najlepším riešením ich kombinácia. Pri kúpe bytu na hypotéku dokáže stavebné sporenie vykryť 10 – 20 percent celkovej sumy bez ručenia. Ak aj nemáte dostatočné úspory, viete využiť medziúver, ktorý môže byť výhodnejší ako dofinancovanie cez spotrebný úver v banke.

Vo všeobecnosti možno povedať, že na investície do bývania sa oplatí pripravovať. Ak si chcete v budúcnosti trúfnuť prijať dlhodobjší záväzok, je dobré si naň zvyknúť pravidelným sporením. Zároveň si tým zlepšíte dôveryhodnosť pred finančnými inštitúciami a pripravíte výhodnú pozíciu na čerpanie úveru v budúcnosti.

**Jozef Fronc,
OVB Allfinanz Slovensko a. s.
Obrázok: PPN**

Mikropôžičky pre firmy

Malé a stredné podniky môžu využívať mikropôžičkový program, ktorý im ponúka Slovak Business Agency (SBA). „Úroková sadzba sa pohybuje od 1,13 do 9,03 %. Jej výška závisí od ratingu podnikateľa, na ktorý vplyvajú kvalita podnikateľského zámeru, efektívnosť projektu, platobná disciplína podnikateľa v predchádzajúcich úverových vzťahoch, ako aj ponúkané zabezpečenie,“ priblížila hovorkyňa SBA Dominika Bizíková.

Cieľom je podľa nej podporiť zaujímavé projekty. Program má podnikateľom sprístupniť prostriedky s výhodnejšími podmienkami v porovnaní s bankami. Tým chce podporiť podnikanie a prístup malých a začínajúcich podnikateľov ku kapitálu a zvýšiť zamestnanosť v regiónoch Slovenska. Úver v rámci programu možno poskytnúť na financovanie investičných a prevádzkových potrieb vrátane nákupu tovarových zásob v objeme 2 500 až

50 000 eur. Charakter programu je revolvinový, čo znamená, že splátky slúžia aj na poskytnutie ďalších úverov. „Priemerná úroková sadzba reálne poskytnutých mikropôžičiek sa pohybuje medzi 4 % až 5 % za rok,“ doplnila D. Bizíková.

Začínajúci podnikatelia často využívajú aj ponúkaný benefit odkladu splátok istiny do šesť mesiacov od čerpania úveru. Pri zabezpečení úveru sa o. i. prihliada na rizikovosť podnikateľského plánu. **TA**

Vlastné bývanie je najlepšie

Bývať vo vlastnom byte alebo rodinnom dome je téma, ktorou sa skôr či neskôr zaoberá každý.

Mať svoj životný priestor, kam sa človek vždy rád vráti z cesty či z práce, kde nájde pohodu domova, útočisko pred nepriazňou počasia, kde si užíva chvíle pokoja či zdieľa radosti s rodinou... Mať taký priestor je naozaj dôležité. A dnes aj dosiahnuteľné.

Investujte do vlastného

Bývanie môže mať rôznu podobu – podnájom, prenájom, bývanie u rodičov, vlastný byt či rodinný dom. Od istého veku v človeku silnie túžba po vlastnom bývaní, ktoré si môže prispôbiť svojim potrebám, vkusu a záľubám. Investovať do svojho bývania, či už kúpou alebo renováciou bytu či domu, je veľkým rozhodnutím. Spravidla je totiž získanie vlastnej strechy nad hlavou spojené s dlhodobým úverom na bývanie. Na jednej strane to predstavuje finančný záväzok na viac rokov, na druhej strane to

znamená, že financie, ktoré každomesačne smerujú do bývania, neskončia „vo vrecku“ niekoho cudzieho – prenajímateľa, ale každý mesiac je byt alebo dom kúpený na úver zas o trochu viac váš. Pochopiteľne, človek sa ťažšie podujme k takému kroku v čase, keď by boli úverové podmienky na trhu nepriaznivé. Avšak, keď situácia k takémuto zásadnému rozhodnutiu priam nahráva, bola by škoda premeškať príležitosť. Tú máte práve teraz.

Úver od Wüstenrot stavebnej sporiteľne za 1,99 % p. a.

Finančné prostriedky vo forme úveru na bývanie môžete vo Wüstenrot stavebnej sporiteľni získať už za 1,99 % p. a. Na našom finančnom trhu sú síce aj ďalšie úverové ponuky so zvýhodneným úročením, neraz sa však výška úrokovej sadzby po posúdení individuálnej žiadosti klienta ešte mení. Nie je bežné, že úrok prezentovaný v reklame máte nakoniec uvedený aj vo vašej úverovej zmluve. Vo Wüstenrote túto istotu máte. Navyše, úrok 1,99 % p. a. na prvé obdobie fixácie (až 5 rokov) je rovnaký pre každého žiadateľa – pre klientov rôzneho veku, s rôznou výškou príjmu, z rôznych kútov Slovenska.

Nie je v tom žiadny háčik, stačí len využiť príležitosť a dlhodobo garantované úverové podmienky. Byť v správnom čase (práve teraz) na správnom mieste (v ktorejkoľvek pobočke Wüstenrot stavebnej sporiteľne).

Budete aj vy patriť k tým, ktorí si za skutočne výhodných podmienok zabezpečia svoj vlastný prýtok? Teraz môžete urobiť rozhodujúci krok k svojmu bývaniu, ktoré je aj ekonomicky výhodnejšie ako rôzne dočasné riešenia. PS: aj podľa vyjadrenia Roberta Shillera, držiteľa Nobelovej ceny za ekonómiu, kúpa vlastného domu nie je ako investícia do podnikania, ale bývať vo vlastnom je skvelé.

*6060 (0850 60 60 60), www.wuestenrot.sk

BIZNIS FÓRUM

Organizátori:

sofisol

Quick'n'Smart Solutions
Business'n'Career Advisory

M.C. TRITON

Odborný garant:

AFISP

AFISP

PRAVIDLÁ ÚSPEŠNÉHO PODNIKANIA

„Život, blahobyt a šťastie každého z nás sú závislé na tom, ako poznáme pravidlá hry, ktorú hráme.“

06.04.2016 HOTEL ZOCHOVA CHATA, Modra - Piesok

Generálny partner:

Allfinanz Slovensko a.s.

Hlavný partner:

STAVEBNÉ SPORIENIE | POISTENIE | ÚVERY

Partneri:

Konferenciu podporili:

Hlavný mediálny partner:

Mediálni partneri:

profesia

GOODWILL
Mesačník o ekonomike, biznise a spoločnosti

NEXT FUTURE
INTERNETOVÝ MAGAZÍN

education.sk

Šetriť na poistení firmy sa nevypláca

Poistenie podnikateľských aktivít stále nie je medzi firmami na Slovensku samozrejmé.

Dnes sa už žiadna firma nepozastaví nad tým, že má platiť povinné zmluvné poistenie motorových vozidiel, ak ich vlastní a využíva. Poisťovanie aktivít súvisiacich s podnikaním však stále nie je samozrejmosťou.

„Keďže ide o poistenie na dobrovoľnej báze, je pre podnikateľov nákladom navyše, ktorý môžu investovať inde. Je to však krátkozraké myslenie, pretože náklady, ktoré v prípade poistnej udalosti musia následne platiť,

Poistenie podnikateľských aktivít často zachráni biznis pri nepredvídateľných situáciách.

sú oveľa vyššie, ako by za ekvivalentný čas zaplatili na poistnom. A práve to im môže doslova zachrániť kožu,“ upozornila generálna tajomníčka Asociácie finančných sprostredkovateľov a finančných poradcov (AFISP) Darina Huttová.

Poistenie na mieru

Presne zacieliť si môžu aj poistenie špecifických potrieb. Napríklad výrobné a stavebné firmy môžu využívať aj poistenie technických

rizík ako lom stroja, elektrotechnické škody či stavebno-montážne poistenie. Poľnohospodári si dokážu poistiť plodiny proti živelným rizikám a poškodeniu vplyvom mrazu, snehu, nadmerného sucha a vlhka či pre prípad ich poškodenia chorobami alebo škodcami. Pre živočíšnu výrobu okrem náhrady v prípade živelných rizík dokáže poistenie zabezpečiť aj náhradu škôd spôsobených uhytním zvierat na nebezpečnú nákazu.

Zodpovednosť a právna ochrana

Neoddeliteľnou súčasťou podnikania by mali byť pre firmu aj poistenie zodpovednosti za škody a poistenie právnej ochrany. „Každá firma v plnej miere zodpovedá za škody, ktoré svojim konaním spôsobí. Náklady na náhradu škôd takto spôsobených na veciach, živote či zdraví môžu byť obrovské, pre mnohých až likvidačné,“ skonštatoval

Pavol Michalec zo spoločnosti Universal maklérsky dom.

Pre štatutárov právnických osôb je určené poistenie zodpovednosti manažmentu. Nezanedbateľné je tiež poistenie prerušenia prevádzky následkom živelných či inej udalosti. Platby za elektrinu, prenájom, lízing, platy zamestnancov a ďalšie výdavky totiž treba pravidelne uhrádzať aj počas jej nefunkčnosti. „Poistenie tak zabezpečí nielen úhradu pravidelných platieb, ale aj náhradu ujedneného zisku,“ objasnil P. Michalec.

Pokiaľ ide o poistenie majetku, treba dávať pozor na to, aby neboli poistené zbytočnosti. Ako príklad uviedol niekoľkokotónový stroj pevne pripevnený k podlahe s 24-hodinovou ochranou, ktorý je zbytočné poisťovať proti krádeži na plnú hodnotu. Proti krádeži treba poistiť veci, ktoré sa ukradnúť dajú. **TA**

Foto: TASR

Poistenie pohľadávok

Firmy zo strachu z nedobytných pohľadávok často radšej zdržiavajú hotovosť a neinvestujú ďalej. Prípadne sa nepúšťajú do rizikových obchodov či expanzie, ktoré by im mohli priniesť rast.

Podľa generálnej tajomníčky Asociácie finančných sprostredkovateľov a finančných poradcov Dariny Huttovej je ostražitosť namieste, ale riziká nesplatenia pohľadávok sa dajú aj poistiť. „Pre firmu je platenie poistného len nepatrnou čiastkou toho, čo by musela zaplatiť v prípade, že by došlo k nechcenému.

Teda k poistnej udalosti na strane firmy alebo jej obchodného partnera,“ zdôraznila.

Pri poistení pohľadávok firma môže existovať ďalej, aj keby jej kľúčový obchodný partner zlyhal. Ako upozornil Dušan Pukač z Coface Slovensko, poisťovňa totiž pozorne monitoruje situáciu. „Ak dôjde u dlžníka k negatívnym zmenám, poisťovňa na to klienta okamžite upozorní. Situáciu ďalej sleduje, konkrétne na základe finančných výkazov a dostupných informácií o vývoji v danom sektore, v krajine alebo v ekonomike. Poistné pokrýva aj neochotu obchodného partnera platiť načas.

Firme v prípade insolvenčnej dlžníka poistné plnenie znižuje straty,“ podčiarkol D. Pukač. Okrem toho, spoločnosti si vďaka poisteniu môžu znížiť aj zbytočne vysoké rezervy vytvorené pre prípad vzniku problematických udalostí. Tým si uvoľnia cash flow.

„Mnohé banky prihládajú na poistenie pohľadávok ako na dodatočnú formu zabezpečenia. Klientovi to môže pomôcť pri získaní kontokorentného úveru alebo iného druhu financovania,“ upozornil ďalej expert z Coface.

TA

Daň z motorových vozidiel po novom

Platí sa tam, kde má firma sídlo; novšie a ekologické vozidlá sú výrazne zvýhodnené.

Ak využivate vozidlo pri podnikaní, od januára 2016 je tu niekoľko zmien. „Tou prvou je zmena týkajúca sa daňového priznania za motorové vozidlá. Vzhľadom na účinnosť nového zákona o dani z motorových vozidiel už bude právnická osoba za uplynulý rok 2015 platiť po prvý raz dane na daňový úrad, kde má sama sídlo, prípadne trvalý pobyt,“ vysvetľuje Ladislava Pozdechová z Business Lease (BL) Slovakia. Teda nie tam, kde je evidované vozidlo, ako to bolo doteraz.

Zdanenie podľa sídla podnikateľa

Nová právna úprava tak zjednodušila situáciu najmä tým podnikateľom, ktorí mali evidovaných viacero vozidiel v rôznych krajoch, a preto podávali niekoľko daňových priznaní podľa príslušných krajov.

Prvé 3 roky platíte za nové auto o 25 % nižšiu daň; za hybridy polovičnú a za elektromobily nulovú.

„Ak podnikateľ využíva pri podnikaní vozidlo na operatívny lízing, ako nájomcovi mu odpadajú akékoľvek starosti s daňou za motorové vozidlá, pretože vlastníkom a zároveň držiteľom týchto vozidiel je lízingová spoločnosť,“ podotýka L. Pozdechová. V prípade finančného lízingu je situácia trochu odlišná. Držiteľom uvedeným v technickom preukaze vozidla je totiž nájomca. Povinnosť podať daňové priznanie, ako aj odvádzať preddavky na daň (v prípade prekročenia limitov predpokladanej ročnej dane), tak zostáva na ňom.

Nižšie emisie? Nižšia cestná daň

Od vlaňajšieho roka zároveň spomínaný zákon zjednotil sadzby dane pre jednotlivé typy vozidiel na celom území Slovenska bez ohľadu na kraj. Zaviedol aj variabilnú ročnú sadzbu dane podľa veku vozidla, čo zvýhodňuje novšie vozidlá. Výraznejšie zníženie sadzby dane sa týka aj ekologických áut. „V prípade

financovania vozidiel na operatívny lízing, kde sa obmieňajú autá obvykle po troch rokoch, sa podnikateľovi premieta nižšia daň aj do nižších platieb operatívneho lízingu,“ vysvetľuje L. Pozdechová, ktorá je vedúcou účtovného oddelenia BL Slovakia.

Ak ste si teda obstarali a registrovali nové vozidlo vlni, tak už za vlaňajší, ako aj tento a nasledujúci rok sa vám sadzba dane znižuje o 25 % a v štvrtom až šiestom roku o 20 %. „V prípade hybridných vozidiel a vozidiel na plynový a vodíkový pohon si podnikateľ sadzbu zníži navyše ešte o 50 % a v prípade vozidiel, ktorých jediným zdrojom je elektrina, je sadzba dane nulová,“ spresňuje L. Pozdechová. Potom s pribúdajúcim vekom auta sa však sadzba zvyšuje. Ak máte vozidlo v majetku, po jeho siedmom roku veku vás čaká zníženie sadzby už len o 15 % a pri 10- až 13-ročných vozidlách je sadzba najskôr stopercentná a neskôr sa začne zvyšovať.

Rovnomerné odpisy

Ďalšou zmenou legislatívy je rovnomerný odpis majetku, ktorý sa týka aj vozidiel. Firmy za vlaňajší rok už musia odpísať majetok vrátane vozidiel, ktoré používali na podnikanie,

rovnomerne, a to bez ohľadu na spôsob jeho nadobudnutia.

„V prípade finančného lízingu pri drahších autách treba zamerať pozornosť aj na výšku daňovej uznateľnosti odpisov. Pri finančnom lízingu, tak ako pri vozidle kúpenom a zaradenom do obchodného majetku, je limitom hranica obstarávacej hodnoty vozidla 48 000 eur,“ objasnila vedúca účtovníčka BL Slovakia.

V prípade operatívneho lízingu rieši daň z MV za nájomcu lízingová spoločnosť.

Pri obstaraní vozidla na operatívny lízing však platí, že limit daňovo uznateľnej výšky ročného nájmu je maximálne 14 400 eur v závislosti od výšky dosiahnutého daňového základu, pričom súčasťou základu dane sa stane len po jeho zaplatení. Limit sa však týka len finančnej časti platby operatívneho lízingu, nie služieb.

LC
Foto: Renault, SXC

Reštrukturalizácia alebo konkurz: dilemma veriteľa

Ako postupovať, ak nesúhlasíte s reštrukturalizáciou vášho dlžníka

V praxi môže nastať situácia, keď sa veritelia obávajú, že uspokojenie ich pohľadávky po reštrukturalizácii bude menšie ako v prípade vyhlásenia konkurzu.

Reštrukturalizácia je zákonom presne stanovený proces, ktorého účelom je sanácia, a teda ekonomická záchrana dlžníka pred veriteľmi. Proces sanácie umožní dlžníkovi počas reštrukturalizácie pokračovať v podnikateľskej alebo inej ekonomickej činnosti. Podmienky reštrukturalizácie upravuje zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii.

Záchrana podniku, ale možné ukrátenie veriteľov

Reštrukturalizácia je nepochybne proces, ktorý môže zachrániť podnik a umožniť, aby aj v budúcnosti pôsobil na trhu, zachoval existujúce pracovné miesta či pokračoval na rozrobených projektoch. Po začatí reštrukturalizačného konania súd skúma, či sú splnené podmienky na povolenie reštrukturalizácie.

Prihlásenie pohľadávky umožní správne zaúčtovať stratu z nej a opravnú položku.

V prípade, ak je vypracovaný reštrukturalizačný posudok, ktorý spĺňa všetky zákonné predpoklady a v ktorom zároveň správca odporučil reštrukturalizáciu, súd povolí proces ozdravenia spoločnosti – reštrukturalizáciu. Na druhej strane procesu reštrukturalizácie je skupina veriteľov, ktorých obchodný partner nezvládol ekonomickú situáciu a dostal sa do úpadku. Po úplnom ozdravení spoločnosti, ktorá bola v úpadku, táto pokračuje bez obmedzení a s čistým účtom v podnikaní. Pohľadávky, ktoré mali voči ozdravenej spoločnosti jej veritelia, budú uspokojené len čiastočne.

Prihlásiť pohľadávku treba aj pre účtovníctvo

Podnikatelia sa neraz ocitnú v situácii, kedy sa ich doterajší obchodný partner dostal do úpadku a bol na neho vyhlásený konkurz alebo bola povolená reštrukturalizácia. Podnikateľ v tomto prípade musí prihlásiť svoju pohľadávku v zákonnej prihlasovacej lehote 30 dní (v prípade povolenia reštrukturalizácie) alebo 45 dní (od vyhlásenia konkurzu).

Prihlásenie pohľadávky je potrebné nielen z hľadiska uspokojenia pohľadávky veriteľa, ale aj z hľadiska správneho účtovania o nevyužiteľnej pohľadávke, tvorbe opravnej položky a odpísania pohľadávky voči dlžníkovi. Od 1. januára 2015 je daňovým výdavkom tvorba opravných položiek k pohľadávke voči dlžníkovi v konkurze alebo reštrukturalizácii, pokiaľ sú splnené základné podmienky. To znamená, že pohľadávka je prihlásená v zákonných lehotách 30 dní, resp. 45 dní, a to u daňovníkov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva najviac do výšky menovitej

hodnoty pohľadávky alebo uhradenej obstarávacej ceny pohľadávky (vrátane príslušenstva, ak bolo toto zahrnuté do základu dane).

Povoliť reštrukturalizáciu alebo žiadať konkurz?

V praxi môže nastať situácia, kedy veritelia nedôverujú procesu reštrukturalizácie a dôvodne sa obávajú, že uspokojenie ich pohľadávky bude len zlomkom z uspokojenia

Ak dlžník drží komodity s vysokou aktuálnou cenou, pre veriteľov je istejšie predáť ich v konkurze.

pohľadávky v prípade vyhlásenia konkurzu. Účelom konkurzného konania je pomerné uspokojenie veriteľov po spežaní majetku

dlužníka a má za následok zánik spoločnosti – úpadcu.

Ani v prípade konkurzu nemožno predpokladať, že pohľadávky veriteľov budú uspokojené v plnej miere. Úspech konkurzného konania spočíva v množstve speňaženého majetku a následného prerozdelenia výťažku medzi prihlásených veriteľov. Po rozdelení výťažku súd zruší konkurz a nasleduje zrušenie spoločnosti, jej zánik a výmaz z obchodného registra.

Nevýhodnosť reštrukturalizačného konania je možné priblížiť na príklade, ak by dlžník mal majetok – komodity, ktoré sú nedostatkové, ktorých hodnota je zároveň v danom období veľmi vysoká a po tomto type majetku je vysoký dopyt. V takom prípade urýchlený

predaj majetku môže mať za následok výrazne vyššie uspokojenie pohľadávok veriteľov, ako by bolo uspokojenie v prípade ozdravenia spoločnosti.

Správca ani súd nedokážu pri povolení reštrukturalizácie predpovedať životaschopnosť úpadcu po úspešnom ukončení procesu ozdravenia. Po ukončení procesu ozdravenia môže dopyt po akomkoľvek majetku, tovare alebo službe dlžníka náhle klesnúť a spoločnosť (pôvodne ako dlžník) napriek úspešnému procesu ozdravenia nemusí dokázať zvládnuť novú situáciu na trhu.

Ako navrhnuť vyhlásenie konkurzu

Veritelia ovplyvňujú priebeh konkurzného alebo reštrukturalizačného konania prostredníctvom týchto orgánov: schôdze veriteľov a veriteľského výboru. Podnikateľ, ktorý po dôkladnom zhodnotení usúdi, že je v jeho neprospech, aby pokračovalo reštrukturalizačné konanie, má právo navrhnuť vyhlásenie konkurzu.

Oprávnenie na podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu dlžníka má prihlásený veriteľ, ktorého hlasy predstavujú aspoň 10 % zo všetkých hlasov, pričom na každé jedno euro zistenej sumy pohľadávky má veriteľ jeden hlas. Návrh sa podáva na schôdzi veriteľov. Schôdza veriteľov je uznášaniaschopná, ak

sú prítomní aspoň traja veritelia oprávnení hlasovať. Schôdza veriteľov je oprávnená sa uznieť o návrhu na vyhlásenie konkurzu

Právo navrhnuť vyhlásenie konkurzu má veriteľ, ktorého hlasy predstavujú aspoň 10 %

nadpolovičnou väčšinou hlasov prítomných veriteľov. Po tom, ako sa schôdza veriteľov uznesie na vyhlásení konkurzu na dlžníka, správca požiada súd, aby bol na dlžníka vyhlásený konkurz.

Napriek tomu, že spoločnosť presadzuje zdánlivo „humánnejší“ spôsob riešenia úpadku spoločnosti prostredníctvom ozdravenia spoločnosti v procese reštrukturalizácie, nemusí priamo úmerne platiť, že ide o proces riešenia úpadku výhodnejší pre veriteľov. Veriteľom sa preto zachovala možnosť rozhodnúť o vyhlásení konkurzu. Veritelia si musia byť vedomí svojho práva a ešte pred prvou schôdzou veriteľov je vhodné dôkladne posúdiť možnosti speňaženia majetku dlžníka v konkurznom konaní.

JUDr. Katarína Bystrická,

Právne centrum, s. r. o.

Ilustračné obrázky: PBÝ

Reputačné riziko a podnikanie

Dobre poznať svojich obchodných partnerov sa oplatí. V stávke môže byť schopnosť plniť si vlastné obchodné záväzky či celková reputácia firmy.

Podľa zistení združenia Slovak Compliance Circle (SCC) si slovenské spoločnosti toto riziko uvedomujú. Reputačné riziko pritom v priemere hodnotia známku 2,2 z 5, rovnako ako obchodné riziko.

Preverovanie je nedostatočné

Spôsob, akým mnohé slovenské firmy pristupujú k preverovaniu obchodných partnerov, podľa SCC naznačuje, že to nerobia adresne a efektívne. Bežná firma má totiž veľa obchodných partnerov, dodávateľov, odberateľov, sprostredkovateľov a obmedzené zdroje. Stojí teda pred otázkou, ako identifikovať a adresovať riziká, a to pri minimálnych nákladoch.

Ako združenie upozornilo, systém preverovania je potrebné prispôsobiť konkrétnym podmienkam, teda veľkosti spoločnosti, predmetu podnikania či rizikovosti prostredia, v ktorom operuje. Pre menšie firmy pôsobiace v menej rizikovitom prostredí môže stačiť napríklad jednoduchý súbor pravidiel a postupov, ak je vhodne nastavený.

Informácie aj na internete

Za jednu z najdôležitejších výziev pri preverovaní obchodných partnerov označuje SCC získavanie informácií o právnických a fyzických osobách. „Vďaka globalizácii a digitalizácii informácií sa dnes už aj bežný človek z pohodlia domova či kancelárie vie dostať k veľkému množstvu dát,“ konštatuje Lygia Fullbrook z KPMG Slovensko. „Treba však vedieť analyzovať relevantnosť a dôveryhodnosť informácií. Ak s nimi neviete správne pracovať, namiesto toho, aby ste eliminovali riziko, vytvoríte chaos,“ varuje táto špecialistka na oblasť Corporate Intelligence.

Na Slovensku je podľa SCC k dispozícii množstvo verejne dostupných informácií,

ktoré sú pri bežnej previerke obchodných partnerov postačujúce. „Či ide o bezplatný online obchodný register, štátne a samosprávne zmluvy, účtovné uzávierky, dotačné datasety alebo mnoho iných typov finančných dát. V konkrétnych prípadoch je naozaj možné v dátach, ktoré štát ponúka, objaviť dôkazy korupcie a neférovosti. No často o nich nevie ani odborná verejnosť,“ tvrdí Eva Vozárová z Aliancie Fair-Play.

Opatrnosť je namieste

Za problém považuje SCC netransparentnosť vlastníckej štruktúry niektorých firiem. K zlepšeniu by mal prispieť register konečných vlastníkov, ktorý by mali zaviesť štáty EÚ do dvoch rokov. „Obávam sa, či implementácia tejto smernice nebude iba formálna. Účinným nástrojom pre podnikateľov však určite zostanú dobre nastavené interné procesy preverovania obchodných partnerov a odmietnutie spolupráce s osobou, ktorej vlastnícke pozadie vzbudzuje pochybnosti,“ domnieva sa advokát Andrej Leontiev.

TA

Keď určujete cenu, nedajte na mýty!

Presadiť sa pri tvrdej konkurencii pomôže nielen primeraná cena, ale aj niekoľko ďalších faktorov.

Stanoviť cenu, ktorá sa presadí na trhu a neprivedie podnikateľa priamo do záhuby, je občas tvrdý oriešok. Namiesto analýzy nákladov a prieskumu trhu sa výrobca často spoľahne na to, že správnym prístupom k cenotvorbe je trochu „podliezť“ svojich konkurentov. To sa však môže stať kameňom úrazu.

Súťažiť o najnižšiu cenu? To nevedie nikam

Ak ste sa rozhodli naháňať obrat na základe najnižšej ceny, asi tušíte, že vám to môže pribuchnúť dvere do budúcnosti. Zákazníci, ktorí sa rozhodujú len pre to najlacnejšie, nakúpia u toho, kto stlačí cenu na úplné minimum. Ak to nie ste vy, darmo patríte do spodného cenového segmentu, väčšina obratu vás aj tak minie. A ak dnes najlacnejší ste, môžete si byť istí, že zajtra či pozajtra sa objaví niekto, kto bude ochotný pracovať ešte lacnejšie. Len preto, že prišiel z chudobnejšieho regiónu alebo zatiaľ ani sám netuší, ako

Len zlomok zákazníkov urobí nákupné rozhodnutia výlučne na základe ceny.

to urobiť inak. Netreba vysvetľovať, že takýto prístup k určovaniu cien je doslova podnikateľským hazardom. Veď z minimálnej marže nedokážu firmy financovať rozvoj, vzdelávanie zamestnancov, ani otestovať nové možnosti. Napriek tomu, väčšina účastníkov marketingových seminárov tvrdí: „Musíme byť najlacnejší, naši zákazníci sa rozhodujú len podľa ceny a kupujú to najlacnejšie...“ Pritom neraz ide o zástupcov firiem, ktorých výrobky sú špičkové, takže ten, kto k nim zájde do predajne, rozhodne nevyhľadal najlacnejší obchod. Pomôcť mu vybrať optimálny variant je už úloha obchodníka, a nie každý ju zvládne dobre.

Úspech v podnikaní si často vyžaduje jednoznačné rozhodnutie a zaujatie konkrétnej

pozície. Pretože stať sa vytúženým dodávateľom pre všetkých jednoducho nie je možné. Zdá sa, že tvorba cien je tak trochu začarovaný kruh, ak z neho chceme von, musíme hľadať riešenie niekde inde.

V čom ste odlišní?

Ak sú vaše produkty bežné a konkurencia tvrdá, spoliehať sa na najnižšiu cenu nedáva veľký zmysel. Nájdite vlastnosť, schopnosť či doplnenie služieb, ktoré vás v dave odlišia a v súvislosti s tým si vás ľudia zapamätajú. Možno je na vašom výrobku niečo, čo iní tvrdiť nemôžu, bez ohľadu na to, že vy sami to nepovažujete za príliš dôležité.

Ideálne je, ak niečo dokážete robiť lepšie ako iní. No aj v prípade, že sa to nijako nedá tvrdiť, môžete využiť spôsob, akým sa odlišila trebars čokoláda Milka. Jej symbol, fialovú

kravičku, si nikto z konzumentov s inou značkou nepomylí... Staňte sa tvorcom nového obchodného konceptu; namiesto napodobňovania robte veci inak. Vyzdvihnite zaujímavé stránky a vlastnosti svojho produktu, aby ste pozdvihli jeho hodnotu v očiach zákazníkov.

Nedajte sa zlákať priemerom

Ani stanovenie ceny spôsobom „kdesi uprostred“ nebýva vhodnou stratégiou. Napodiv, veľká časť cien vzniká práve takto. Podnikatelia nedokážu nájsť a komunikovať zákazníkom dôvody, prečo je hodnota ich ponuky vyššia. Práve to je však veľmi dôležitým

Kúpa je, tak ako väčšina našich rozhodnutí, oveľa viac vecou emócií než rozumu.

rozhodovacím kritériom. Väčšina predajov sa neudeje matematickým vyhodnotením a zostavením cenového rebríčka. Kupujúci si jednoducho zväži, či mu šírka sortimentu, poradenstvo zo strany schopného personálu, možnosť vyskúšania, ohmatania, okamžitého prevzatia, odvozu alebo akékoľvek iné uľahčenie nákupu stojí za požadovanú sumu. Odhadne to intuitívne, rozhodne si v hlave netvorí excelovskú tabuľku ani diagram s presnými hodnotami. Čím lepšie svoje výhody prezentujete, tým lepšiu pozíciu vytvárate pre svoju „primeranú“ cenu.

Ponúknite štýl, nie najnižšiu cenu; klienti si radi priplatia za exkluzivitu.

Môžete požadovať viac?

Mnohé produkty trpia tým, že ich cena je na začiatku stanovená príliš nízko. Následné, a neraz nevyhnutné, zdvíhanie cenovej hladiny spôsobuje podnikateľom nočné mory, obávajú sa straty zákazníkov a často urobia rovnakú chybu, keď upravia cenu nedostatočne.

Hodnota vecí je vo vnímaní zákazníkov veľmi flexibilným pojmom. Keď sa rozhodujeme

o novom aute, nestačí nám, že má štyri koliesá a motor. Kladieme dôraz na imidž, zvažujeme dôveryhodnosť značky, chceme mať pocit, že vozidlo vhodne reprezentuje náš status. Keď v mysli uháňame v čiernom BMW po nemeckej diaľnici, kto z nás prepočíta výrobné náklady a možnosť, že výrobca si účtuje vyššiu maržu ako jeho konkurent? Keby sa ženy rozhodovali na základe ceny, nosili by šperky z farebných sklíčok, namiesto toho

sú ochotné dať viacciferné sumy za brilanty. Keď je niekto ochotný zaplatiť za počítač

Nájdite niečo, čo odliší váš produkt od ostatných, tak ako odlišuje fialová krava Milku.

Apple dvojnásobok toho, čo by dal za počítač inej značky s rovnakým výkonom, musí mať pocit, že to stojí za to. Kde je tu logika? Nehľadajte ju. Je jasné, že exkluzivita a vysoká marža poskytujú výrobcovi komfortný priestor na rozvíjanie vzťahov so zákazníkmi, prieskum ich potrieb i odvážnejšie formovanie budúcej ponuky.

Jana Škutková
www.marketingovo.sk
Ilustračné obrázky: PBY,
SXC, VW

Amway

Úspech Amway je založený na medziludských vzťahoch

Od založenia v roku 1959 až po dnešné pôsobenie vo viac ako 100 krajinách a oblastiach sa Amway stará o to, aby mohol pomáhať ľuďom k lepšiemu životu. Nezáleží pritom, či sú to zákazníci, ktorí kupujú vysokokvalitné výrobky, vlastníci podnikania, ktorí majú flexibilitu a slobodu, akú pre ich podnikanie Amway ponúka, alebo zamestnanci. Tento cieľ pomáha naplňovať obchodný model priameho predaja. Vďaka tomu, že nepredáva prostredníctvom bežného predajného reťazca, môže Amway vynakladať viac zdrojov na vývoj a vylepšovanie produktov a na podporu vlastníkov podnikania.

Amway ľuďom ponúka slobodu žiť a pracovať podľa vlastných ambícií a možností. V roku 2015 Amway dosiahol obrat 9,5 miliardy USD a doteraz bol najväčšou spoločnosťou priameho predaja na svete. To by nebolo možné bez ľudí v jeho strede: podnikateľov, ktorí predávajú jeho produkty.

Či už si chcú len pružne privybrať alebo

budovať kariéru s Amway na plný úväzok, takáto obchodná príležitosť dáva každému šancu založiť si vlastné podnikanie pri veľmi nízkych investíciách a predávať produkty Amway alebo pomáhať ostatným v ich vlastnom podnikaní. Na svojej ceste nie sú nikdy sami, pretože Amway podporuje svojich partnerov – vlastníkov podnikania – rôznymi sociálnymi a školiacimi aktivitami. Amway tak dáva ambicióznym ľuďom zo všetkých spoločenských vrstiev rovnakú príležitosť dosiahnuť úspech podľa svojich možností a svojím vlastným úsilím.

Amway predáva viac ako 450 druhov kozmetických výrobkov, doplnkov stravy a prostriedkov pre údržbu domácností a zamestnáva 19 000 ľudí po celom svete. **DI**

Kaufland opäť ocenený

Spoločnosť Kaufland Slovenská republika, v.o.s., obhájila minuloročný titul spotrebiteľskej top značky a pre rok 2016 opäť získala ocenenie Slovak Superbrands Award. Genu udeľuje komisia expertov Brand Council na základe nominácie spoločnosti Bisnode a spotrebiteľského prieskumu GfK. Kaufland tak potvrdil svoje miesto v skupine elitných značiek, ktoré reprezentujú úspešný rozvoj.

„Opätovné získanie ocenenia Superbrands potvrdzuje, že značka Kaufland na Slovensku je úspešná a jej neustály rozvoj vnímajú pozitívne nielen zákazníci, ale aj odborná verejnosť. Veríme, že titul Superbrands je potvrdením našej kvality aj pre našich obchodných partnerov a zamestnancov a že bude povzbudením pri ich každodenných rozhodnutiach,“ povedal Martin Gärtner, hovorca spoločnosti Kaufland SR.

Cena Superbrands Award je dnes uznávaná v takmer 90 krajinách na piatich kontinentoch. **ZK**

Internet vecí a osvetlenie interiérov

Prepojenie zdrojov svetla prostredníctvom sieťovej infraštruktúry pomáha efektívnejšie porozumieť využívaní priestoru v budovách.

Internet vecí (Internet of Things – IoT) umožňuje prepojiť doteraz autonómne systémy, a tým zvýšiť ich efektívnosť. To platí aj pre osvetlenie, na ktoré pripadá až 40 % spotreby elektriny v kancelárskych budovách.

Lepšie pracovné podmienky aj výkon

Prepojenie zdrojov svetla prostredníctvom sieťovej infraštruktúry pomáha efektívnejšie porozumieť využívaní priestoru budovy. Aj preto je práve osvetlenie jednou z oblastí, kde sa výrazne uplatňuje internet vecí. Vďaka vstavaným senzorom možno vybudovať inteligentný systém, ktorý dokáže monitorovať a merať svetelné podmienky. Napríklad senzory systému sledujúce obsadenie priestorov môžu optimalizovať využitie kancelárskych priestorov a znížiť tak nadbytočné náklady.

Výskumy ukazujú, že kvalita osvetlenia môže výrazne ovplyvniť kvalitu a efektívnosť práce aj celkovú spokojnosť zamestnancov. Zapojenie svetelných systémov do IT infraštruktúry otvára priestor na omnoho väčšie prispôbenie ich nastavenia pre každého pracovníka. Rovnako tak si môžu pracovníci v kanceláriách pružne prispôbovať nastavenie

osvetlenia i tepelný komfort podľa svojich vlastných preferencií a potrieb, a to dokonca cez svoje smartfóny.

Úspory a široká funkcionálnosť

Prepojenie svetelných bodov (predovšetkým LED zdrojov) do IP sietí prostredníctvom sieťovej IT infraštruktúry je spôsob, ako dramaticky znížiť náklady na energie a celkovú správu budovy, a to až o 80 %. Prispieva k tomu predovšetkým vyššia energetická úspornosť a efektívnejšie využitie priestorov moderných kancelárskych budov.

Prepojené svetelné systémy na báze LED technológií prinášajú radikálnu úsporu.

Ak sa použijú LED technológie, budú vytvárať menej tepla ako konvenčné svetelné zdroje. Svetelné zdroje potom môžu byť vstavané

do materiálov a štruktúr budov spôsobom, akým to donedávna nebolo možné. Možno napríklad využiť kombináciu akustických funkcií a osvetlenia v stropoch, ktoré emitujú svetlo a zároveň tlmia akustický diskomfort v miestnosti.

„Technický pokrok neustále mení spôsob nášho vnímania kancelárií,“ povedal Boris Zupančič z Philips Lightning Solutions. „Dostali sme sa do fázy, keď nám technológie umožňujú priestory jednoducho riadiť a meniť tak, aby sa všetci zamestnanci mohli na pracovisku cítiť čo najlepšie a dosahovať pritom čo najlepšie výkony,“ konštatoval.

Podľa Františka Baranca, obchodného riaditeľa spoločnosti Cisco Slovensko, je vďaka integrácii osvetľovacích systémov do sieťovej infraštruktúry možné prepojenie svetiel so senzormi vnútri budov. V priemysle internet vecí zvyčajne prináša väčšiu automatizáciu i individualizáciu. Pri osvetlení to platí tiež.

TA

Obrázok: Philips

Axis pre bezpečnosť budov a areálov

Spoločnosť Axis Communications vyvinula nový bezpečnostný nástroj na identifikáciu osôb AXIS Site Designer ako základ ucelených a efektívnych dodaných riešení pre malé až stredne veľké inštalácie. Táto ponuka šetrí projektantom a inštalačným

firmám čas pri tvorbe špecifikácií a projektov „na kľúč“.

Aplikácia ponúka na výber šablóny navrhnuté na riešenia obvyklých scenárov, ktoré možno následne prispôbiť v mieste plánovanej inštalácie napr. aj v tablete či telefóne. Pracuje online i offline.

JR

Už žiadne miesta bez pokrytia Wi-Fi

Nové veľmi flexibilné Wi-Fi extenzory D-Link DAP-1620 a DAP-1330 sú vhodné pre domácnosti alebo malé kancelárie. Na zvýšenie

dosahu existujúcej bezdrôtovej siete alebo prídanie Wi-Fi prístupového bodu do existujúcej káblovej LAN potrebujú len voľnú elektrickú zásuvku.

Model DAP-1620 podporuje súbežný prenos dát v pásmach 2,4 GHz alebo 5 GHz rýchlosťou až do 867 Mb/s; DAP-1330 má v pásme 2,4 GHz rýchlosť 300 Mb/s. Vstavané LED indikátory sily signálu pomáhajú určiť najvhodnejšie miesto na inštaláciu. JR

Americké IT firmy a asociácie zaujímajú skúsenosti V4

Spoločnosti ako AT&T a Google oceňujú technické zručnosti Slovákov a myslia si, že Slovensko by sa mohlo presadiť vo sfére inovácií.

Odznelo to počas nedávnej spoločnej návštevy predsedu Úradu pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb (RÚ) Vladimíra Kešjara a ostatných predsedov regulačných úradov pre oblasť elektronických komunikácií krajín V4 v USA.

Rada pre Slovensko: dbajte o vzdelávanie

Predsedovia regulačných úradov sa stretli s predstaviteľmi federálnych inštitúcií, internetových a telekomunikačných asociácií a významných spoločností. Tí o. i. Slovesku radia, aby podporilo inovácie, vzdelávanie, výskum a aby sa snažilo pritiahnúť mladých ľudí k informačným technológiám. Spoločnosť AT&T, ktorá má v SR silné zastúpenie, oceňuje technický talent Slovákov, pritom však vzhľadom na rýchly vývoj technológií radí, aby Slovensko nezaspalo v oblasti vzdelávania.

Google žiada V4 o podporu v lobovaní za „férovú reguláciu“ internetu v EÚ.

Inovácie v oblasti práce s dátami v EÚ podľa Američanov brzdi aj súčasná koncepcia ochrany súkromia. Podľa zástupcov spoločnosti Google je veľmi dôležité, aby regulácia internetu bola férová. Vyzdvihli prezentáciu krajín V4 v USA. Google tiež považuje krajiny V4 za také, ktoré veria v silu internetu a inovácií. Verí, že dokážu „vhodne podporiť príbeh o internete a jeho dôležitosti“ aj na pôde EÚ.

Americké spoločnosti si veľa sľubujú od nových obchodných dohôd medzi USA a EÚ. Aj podľa nadácie ITIF (Information Technology and Innovation Foundation) majú krajiny strednej Európy šancu presadiť sa vo svete inovácií a využiť potenciál internetu vecí.

Centrála Google v Mountain View, Kalifornia

Nový IP protokol

Nezisková organizácia ICANN, ktorá sa zaoberá správou domén a IP adries, prezentovala svoj pohľad na fenomén „internet všetkého“ (Internet of Everything), ktorý predstavuje prienik internetu do priemyslu. Jedným z dôsledkov podľa ICANN bude, že enormné množstvo zariadení bude potrebovať vlastné IP adresy. To bude možné riešiť novou verziou IP protokolu IPv6, ktorá nahradí dosluhujúci IPv4.

Podľa ITIF je dôležité myslieť aj na kompatibilitu technologických riešení. Už dnes totiž existujú významné zdroje dát, ktoré nedokážu spolupracovať z dôvodu nekompatibility technológií.

USA zaujíma náš broadband

Americká asociácia telekomunikačného priemyslu (TIA) sa zaujíma o skúsenosti krajín V4 s pokrytím širokopásmového prístupu, meraniami rýchlosti pripojenia a so správou frekvenčného spektra. V USA sú mnohé oblasti pokryté iba káblovými operátormi a širokopásmový prístup aj pre menej majetných Američanov sa stal súčasťou kampane pred prezidentskými voľbami. V USA zatiaľ investovali do vybudovania širokopásmového prístupu cca 280 miliárd USD zo štátneho rozpočtu.

TA, Obrázky: PBY, TASR

V eGovernmente Česko, zdá sa, zaostáva za Slovenskom

Elektronizácia štátnej správy sa v Česku spomaľuje, v medzinárodnom porovnaní kleslo o sedem priečok a Slovensko ho predbehlo.

V prieskume OSN „E-Government Survey“ za rok 2013 bola Česká republika na 46. mieste a Slovensku patrila 53. priečka. V najnovšom prieskume OSN o stave v roku 2014 však SR skončila o dve miesta pred Českom, na 51. mieste.

Zjednodušiť komunikáciu s úradmi

KPMG k tomu v osobitnej analýze podrobnejšie zmapovala faktory vplyvajúce na kvalitu eGovernmentu a porovnala päť hlavných oblastí – komunikáciu s úradmi, jednotné komunikačné miesta, základné registre, portály a eGovernment cloud.

Jedným z hlavných dôvodov pre elektronizáciu štátnej správy je zjednodušenie komunikácie s úradmi. Česko používa od roku 2009 Dátové schránky, Slovensko vlni spustilo Elektronické schránky. Česká cesta je použitím tzv. fikcie podpisu jednoduchšia pre užívateľov, Slováci musia každú správu podpísať osobným certifikátom odosielateľa, čo je, na jednej strane, zložitejšie, na druhej, to do budúcnosti lepšie korešponduje s európskymi predpismi.

Obiehať majú dáta a nie občan

Pri porovnaní systému komunikačných miest zasa lepšie vychádza český Czech Point, ktorý je dostupný na viacerých miestach a ponúka oveľa viac služieb. Okrem štátnych inštitúcií je k dispozícii napríklad v bankách alebo na ambasádach v zahraničí.

Slovenské Integrované centrum občana podobne pomáha s tým, aby občan nemusel obiehať všetky úrady, ale ponuka služieb pre občana je menšia. Na rozdiel od českého systému však ten slovenský ponúka úhradu správnych poplatkov v samoobslužných platobných termináloch pod názvom e-kolok.

eGovernment: nielen informovať, ale aj vstupovať

Prakticky by zmena adresy zadaná občanom

na akomkoľvek úrade mala znamenať, že táto zmena sa automaticky premietne do všetkých ostatných dokumentov. Česko s tým začalo skôr a má systém oveľa širší – no na rozdiel od Slovenska nedisponuje portálom, pomocou ktorého občan môže údaje ľahko kontrolovať.

Český „Portál verejnej správy“ (PVS) sa postupne buduje od roku 2004 a svojim zameraním inklinuje k portálu informatívnemu, nie takému, z ktorého občan môže priamo

aktivovať služby verejnej správy. Slovenský „Ústredný portál verejnej správy“ (ÚPVS) je, naopak, od začiatku plánovaný aj ako kontaktné miesto jednak s verejnou časťou, jednak s neverejnou, ktorá je občanovi prístupná po prihlásení. Slovensku sa teda oproti Česku podarilo vytvoriť miesto, na ktoré bude môcť ľahko naviazať ďalšie služby vyžadujúce autentifikáciu a autorizáciu užívateľa.

TA
Obrázok: SXC

eGovernment vo svete

	krajina	EGDI		krajina	EGDI		krajina	EGDI
1	J. Kórea	0,95	22	Írsko	0,78	43	Andorra	0,64
2	Austrália	0,91	23	Taliano	0,76	44	Katar	0,64
3	Singapur	0,91	24	Luxembursko	0,76	45	Čierna Hora	0,63
4	Francúzsko	0,89	25	Belgicko	0,76	46	Argentína	0,63
5	Holandsko	0,89	26	Uruguaj	0,74	47	Chorvátsko	0,63
6	Japonsko	0,89	27	Rusko	0,73	48	Omán	0,63
7	USA	0,87	28	Kazachstan	0,73	49	Kuvajt	0,63
8	V. Británia	0,87	29	Litva	0,73	50	Kolumbia	0,62
9	Nový Zéland	0,86	30	Švajčiarsko	0,73	51	Slovensko	0,61
10	Fínsko	0,84	31	Lotyško	0,72	52	Malajzia	0,61
11	Kanada	0,84	32	SAE	0,71	53	Česko	0,61
12	Španielsko	0,84	33	Čile	0,71	54	Kostarika	0,61
13	Nórsko	0,84	34	Grécko	0,71	55	Bielorusko	0,61
14	Švédsko	0,82	35	Lichtenštajnsko	0,70	56	Gruzínsko	0,60
15	Estónsko	0,82	36	Saudská Arábia	0,69	57	Brazília	0,60
16	Dánsko	0,82	37	Portugalsko	0,69	58	Cyprus	0,60
17	Izrael	0,82	38	Monako	0,67	59	Barbados	0,59
18	Bahrajn	0,81	39	Maďarsko	0,66	60	Antigua	0,59
19	Island	0,80	40	Malta	0,65	69	Srbsko	0,55
20	Rakúsko	0,79	41	Slovinsko	0,65	70	Čína	0,54
21	Nemecko	0,79	42	Poľsko	0,65	71	Turecko	0,54

Pozn. EGDI = E-Government Development Index
Zdroj: United Nations E-Government Survey 2014

Európsky parlament vyzýva: nebrzdite digitálny rozvoj

Geografické blokovanie prístupu zákazníkov k službám na internete je neopodstatnenou praktikou, s ktorou treba v EÚ skoncovať.

Nedávno sa na tom uzniesli poslanci Európskeho parlamentu (EP). Uznesenie vypracované Európskou komisiou (EK) požaduje ukončenie neopodstatnených praktík blokovania prístupu na báze domicilu IP adres, poštových adries alebo krajiny, v ktorej vydali určitú platobnú kartu. Žiada zabezpečenie rovnakej a nadčasovej úrovne ochrany pre spotrebiteľov bez ohľadu na to, či nakupujú digitálny obsah online alebo offline, a nájdenie inovatívnych riešení v oblasti cezhraničného doručovania zásielok.

Nákup cez internet z inej krajiny EÚ má byť bez poplatkov navyše.

„Táto správa o digitalizácii ekonomiky, spoločnosti a verejných správ EÚ vymedzuje legislatívne a nelegislatívne opatrenia, ktorých prijatie bude prospešné pre spotrebiteľov a udrží konkurencieschopnosť európskych sociálnych trhových ekonomik,“ uviedla spravodajkyňa výboru pre vnútorný trh, nemecká europoslankyňa Evelyne Gebhardtová.

Legislatíva pre big data a internet vecí

Podľa spravodajkyne parlamentného výboru pre priemysel, estónskej poslankyne Kaje Kallasovej EÚ už zmeškala dve inovačné vlny. Najprv to boli sociálne siete, potom hospodárstvo založené na spoločnom využívaní zdrojov. „Ak nechceme zmeškať ďalšiu vlnu, musíme sa zamerať na internet vecí, veľké dáta a dátovú komunikáciu typu stroj-stroj,“ odporúča K. Kallasová. Podľa nej tento prístup môže radikálne transformovať ekonomiku EÚ, čo legislatíva musí zohľadniť.

EK chce zároveň v tejto oblasti odstrániť prekážky pre malé a stredné podniky a startupy. Tie by mali využiť príležitosti založené na nových informačných a komunikačných technológiách,

akými sú veľké dáta, cloud computing, internet vecí alebo 3D tlač.

Ochrana súkromia a zdieľaná ekonomika

Exekutíva EÚ tiež požaduje revíziu smernice o súkromí a elektronických komunikáciách (ePrivacy) s cieľom zabezpečiť jej súlad s novými pravidlami EÚ v oblasti ochrany osobných údajov. Europarlament vyjadril znepokojenie nad rozdielnymi vnútroštátnymi prístupmi členských štátov k regulácii internetu a hospodárstva so spoločným využívaním zdrojov. To prináša nové obchodné modely predaja tovarov a služieb prostredníctvom internetu – a príkladom sú Uber, eBay alebo Airbnb.

Európa zmeškala dve inovačné vlny – sociálne siete a zdieľanú ekonomiku.

Poslanci v tejto súvislosti vyzvali Komisiu, aby zväzila posilnenie ochrany spotrebiteľov a v prípade potreby zabezpečila primeranosť spotrebiteľského právneho rámca v oblasti digitálnych technológií. Podporili aj dovedna 16 iniciatív EK v oblasti jednotného trhu, ktoré predstavili v máji 2015 a smerujú k podpore digitálnej ekonomiky, inovácií a ochrany spotrebiteľa.

TA
Foto: EP, PBV

Biometrické podpisovanie

Alternatívny a úsporný spôsob evidencie významnej charakteristiky osoby.

Slovensko je vážny hráč na poli IT systémov a v oblasti elektronizácie. Slováci nadpriemerne využívajú internet pri svojej práci, pričom „bezpapierové“ trendy vidno najmä v bankovníctve a v poisťovníctve. Uviedol to Peter Varga zo spoločnosti Softec.

Biometrické podpisovanie

Významnou novou technológiou je napríklad biometrické podpisovanie. Je to vlastnoručný podpis vykonaný špeciálnym perom na

údajov,“ objasnil P. Varga. Podľa neho je aj pre znalcov jednoduchšie neskôr skúmať podpis v digitálnej podobe, ktorá zachytí kľúčové body a ťahy.

Ochrana súkromia, šetrenie lesov

Elektronizácia finančnej sféry šetrí náklady na nákup papiera, ale aj na jeho distribúciu a skladovanie. „Naše praktické skúsenosti hovoria o tom, že z desiatich vytlačených

Biometrický podpis je charakteristický a jedinečný ako podpis na papieri.

Systém eviduje a porovnáva charakteristiky podpisu ako sú prítlak či zrýchlenie ťahov.

špeciálne zariadenie, napríklad tablet. V prípade bánk sa používa pri overovaní podpisov, v poisťovníctve však už priamo pri podpisovaní zmlúv.

„Na tablete sa dá prečítať zmluva v elektronickej podobe, klikne sa na podpisové pole a podpíše sa. Podpis sa potom priamo

prípája k dokumentu. Biometria podpisu a súvisiace údaje sú zašifrované a priložené k dokumentu. Prístup k rozšifrovaniu majú len autorizované osoby, aby nemohlo dôjsť k ich zneužitiu,“ vysvetlil IT expert zo Softecu. Dodal, že takéto ošifrovanie je už rovnocennou alternatívou „papierového“ podpisu. Systém u konkrétneho používateľa rozpozná vytvorenie jeho podpisu podľa jedinečnej kombinácie určitých charakteristík. „Tu sa neukladá žiadny odtlačok prsta ani nič podobné, ale behaviorálna charakteristika podpisu. Napríklad prítlak, zrýchlenie a ďalších niekoľko desiatok charakteristických

zmlúv sú len dve-tri reálne podpísané klientom. Na to, aby sa podpísalo 50 000 zmlúv ročne, sú potrebné asi 3 milióny listov papiera,“ vyčíslil P. Varga vo vystúpení v internetovom videoprograme.

Elektronizácia však zároveň kladie zvýšené požiadavky na zabezpečenie a ochranu pred útokom hackerov. To sa v prípade elektronických dokumentov robí pravidelným elektronickým „prepečiatkovaním“, ktoré zamedzuje prelomeniu ochrany a možnému zneužitiu údajov.

TA
Obrázok: SXC

S SD kartou aj do iPhoneu

Nová čítačka Lightning Card Reader spoločnosti Adata je vďaka lightning konektoru určená pre produkty Apple, ako sú iPhone, iPad alebo iPod touch. Podobné čítačky pre ne síce existovali aj v minulosti, avšak až teraz prišlo MFi certifikované zariadenie, ktoré dokáže komunikovať obojsmerne. Je teda možné dáta na SD kartu aj nahrávať a využívať externé karty ako záložné médiá.

Čítačka má podporu pre karty do kapacity až 256 GB, čo preyšuje súčasné možnosti. Na jednoduchý data management je k dispozícii aplikácia Power Drive.

JR

Nové smartfóny ZenFone

Asus prináša na slovenský trh nové smartfóny ZenFone. V ponuke tak koncom februára pribudli najtenší foto-telefón s trojnásobným optickým zoomom na svete ZenFone Zoom, ďalej 5-palcový smartfón ZenFone Laser s atraktívnou cenovkou a zaostrovaním pomocou laseru, ZenFone Max s 5 000 mAh batériou a vylepšený model ZenFone 2 v edícii Deluxe s výkonnejším procesorom a až 256 GB úložiskom.

ZenFone 2 Deluxe takisto vyniká v balení s dvoma exkluzívnymi krytmi. Jeden je vyrobený z uhlíkových vlákien, druhý má unikátny mnohouhelníkový dizajn.

VN

Najrýchlejšia klávesnica na svete

Klávesnica Logitech G810 vyzera na prvý pohľad nenápadne. Je však určená pre tzv. eSPORT – profesionálne hranie počítačových hier. Od bežnej „kancelárskej“ klávesnice sa líši konštrukciou. Jednotlivé klávesy sú spínačmi s vlastným RGB podsvietením, takže každá môže mať vlastnú farbu – hra môže meniť podsvietenie kláves podľa aktuálnej situácie. Napr. pri policajnej naháňačke môže blikať ako policajný maják, pri strelbe môžete vidieť, ako vám mizne munícia a ubúda čas alebo životy.

Spínače Romer G z vlastného vývoja firmy sú až o 25 % rýchlejšie ako konkurenčné a ich životnosť je až 70 miliónov úderov.

JR

Partnerstvo pre novú digitálnu ekonomiku

Lídri v oblasti obchodu a IT stále hľadajú nové riešenia, ako zlepšiť produktivitu a efektivitu postupov a vytvárať hodnoty v novej digitálnej ekonomike. Firma Gartner predpovedá, že do roku 2020 bude až 80 % dnešných obchodných procesov a výrobkov transformovaných, zmenených alebo zrušených v dôsledku dokonalejšieho prístupu k informáciám. Tento potenciál sa zrealizuje v prípade, že technológie budú schopné využiť a meniť dáta na meriteľné pochopenie podstaty, čo je kľúčovou a rozhodujúcou konkurenčnou podmienkou.

Spoločnosti SAP SE a Lenovo v tejto súvislosti spojili sily a oznámili mnohostrannú

spoluprácu. Týka sa vývoja cloudových riešení v Číne, inovácií medzi platformou SAP HANA a systémami Lenovo a tiež spoločnej realizácie globálnych programov vstupu na trhy. Cieľom dohody je posilniť už existujúce partnerstvo a spojiť riešenia SAP s ponukou dátového centra Lenovo. Zákazníkom to má priniesť technológiu, ktorá pomôže organizáciám stať sa agilnými digitálnymi podnikmi.

JR

Riziká fragmentácie svetového internetu

V ostatných dvoch rokoch vzrástli obavy, že globálnemu verejnému internetu hrozí roztrieštenie na mozaiku ohraničených kybernetických segmentov. Znepokojivé trendy ukazujú, že v ohrození by mohli byť otvorenosť a jednotnosť základnej infraštruktúry internetu, a to tým, že do istej miery sa narušia bariéry a obchodné transakcie vedené cez internet. Medzi odborníkmi zatiaľ neexistuje dostatočná zhoda o charaktere, rozsahu a možnom dopade internetovej fragmentácie. Svetové ekonomické fórum reagovalo na tento problém vydaním osobitnej správy, akejsi „bielej knihy“, ktorá mapuje internetovú fragmentáciu. Dokument uvádza 28 jednotlivých rizík – príkladov vyplývajúcich z technických, politických a komerčných trendov. Jeho autormi sú William J. Drake z univerzity v Zürichu, Vinton Cerf, viceprezident spoločnosti Google, a Wolfgang Kleinwachter, profesor medzinárodnej komunikačnej a regulačnej

politiky z univerzity v Aarhus (v Dánsku). Ako hlavné príklady a okruhy problémov v súvislosti s trieštením internetu v správe figurujú:

- lokalizačné požiadavky na spracovanie;
- uchovávanie a prenos dát;
- digitálna ochrana, ktorá kladie prekážky cezhraničnému obchodu;
- oneskorenie a nerovnosť pri zavádzaní nových technológií pre bezpečnosť kyberpriestoru;
- národné stratégie, ktorých cieľom je zvýšenie štátnej moci nad internetom;
- limitovaná kompatibilita prenosu dát medzi digitálnymi platformami.

Správa dochádza k záveru, že riešenie problému internetovej fragmentácie bude vyžadovať ostražitosť, analýzu a medzinárodnú spoluprácu všetkých rozhodujúcich zúčastnených strán.

AS

Šiesta generácia Intel – pre profesionálov

Spoločnosť Intel oznámila dostupnosť svojej 6. generácie rodiny procesorov Intel Core vPro. Táto generácia má riešiť nároky veľkých podnikov v oblastiach bezpečnosti a produktivity, a to využitím inovácií v zabezpečení overovacích údajov spolu s vylepšeným výkonom. Nové procesory už vo svojich

zariadeniach určených pre firemné prostredie ponúkajú spoločnosti Acer, Asus, Dell, Fujitsu, HP, Lenovo, Panasonic a Toshiba. Klienti si pritom môžu vybrať z rôznych kategórií – počítačov 2-v-1, ultrabookov, miniPC alebo stolových počítačov All-in-One.

JR

10 miliónov predaných smartfónov P8 lite

Spoločnosť Huawei prekročila hranicu predaja 10 miliónov smartfónov Huawei P8 lite. Podarilo sa to za deväť mesiacov od uvedenia modelu na európsky trh. Na celom svete využíva niektorý z modelov radu Huawei P8 (P8, P8 lite, P8 max) viac ako 16 miliónov používateľov.

Navyše, spoločnosť v januári 2016 predala viac ako 12 miliónov smartfónov všetkých typov, čím stanovila svoje nové mesačné maximum. Išlo zároveň o nárast predaja v porovnaní s januárom 2015 o 93 %.

JF

USB disk s klávesnicou na PIN

Ak máte na mobilnom disku citlivé dáta, je vhodné chrániť ho šifrovaným zámkom. Obvykle sa využívajú špeciálne aplikácie, čo komplikuje použitie takejto flashky v inom počítači. Kingston preto prišiel s novým USB flash diskom s integrovanou numerickou klávesnicou na zadávanie PIN kódu. Dá sa použiť všade, t. j. nielen pri zapojení do počítača, ale napr. aj do televízora alebo obrábacieho stroja – všade tam, kde chcete mať dáta dokonale zabezpečené. Ďalší stupeň zabezpečenia predstavuje automatické vymazanie dát po desiatich opakovaných pokusoch s nesprávnym PIN-om. Pri strate USB sa tým zabráni prípadnému prelomeniu kódu a zneužitiu dát.

JF

Štvrtá priemyselná revolúcia a OZE

Prelínanie technológií, fyzickej výroby, digitálneho sveta a biologických procesov si vyžiada nové modely výroby a distribúcie energie.

Obnoviteľné zdroje energie by sa mali stať hlavným nástrojom na uspokojenie energetického dopytu, ktorý prinesie štvrtá priemyselná revolúcia. Zároveň sa zvýšia úloha a efektívnosť distribučných energetických systémov. Vyplynulo to z panelovej diskusie na januárovom 46. výročnom zasadaní Svetového ekonomického fóra vo švajčiarskom Davose.

Čistá energia, lepší prenos

„Takzvaná čistá energia dnes tvorí viac ako polovicu všetkých nových dodávok,“ konštatoval Fatih Birol, výkonný riaditeľ Medzinárodnej energetickej agentúry v Paríži. Pritom poukázal na fakt, že prevažná časť nových inštalácií – viac ako dve tretiny – pochádza z rozvíjajúcich sa krajín. „Pre zvládnutie zmeny klímy a rastových cieľov musí okolo 40 percent budúcich dodávok energie pochádzať z technológií s nulovými emisiami,“ podčiarkol.

Viac zelenej energie – to nestačí; zdroje treba lepšie integrovať do distribučných systémov.

Ako povedal spolupredseda davoského fóra Hiroaki Nakanishi, generálny riaditeľ firmy Hitachi, ešte nedávno aktuálna výzva „mať viac energie z obnoviteľných zdrojov“ sa dnes posúva inam: mať lepšie energetické systémy. Podľa neho existujú distribučné výzvy, ktoré prichádzajú so vzdialenosťou medzi stanicami vyrábajúcimi elektrinu z veternej či solárnej energie a centrami spotreby. „Potrebný je systematickejší prístup k integrácii obnoviteľných zdrojov energie do globálnych rozvodných sietí,“ zdôraznil.

„Viac energie z obnoviteľných zdrojov znamená viac investícií do elektrických sietí – aby sa dali lepšie spravovať záťaže a nároky,“

súhlasí Ignacio Sánchez Galán, generálny riaditeľ spoločnosti Iberdrola. Upozornil, že v nasledujúcich 25 rokoch vzrastie dopyt po energii v celosvetovom meradle o viac ako 80 %. Bude si to vyžadovať obrovské investície do všetkých energetických technológií – vrátane elektrických sietí a distribučných systémov. No poznamenal aj to, že v tejto oblasti neexistuje žiadne jednoduché riešenie.

Energia, poháňajúca revolúcie

Rozvoj priemyslu a priemyselnej revolúcie boli historicky úzko späté s využitím nových

zdrojov energie. Prvá priemyselná revolúcia odštartovala v 18. storočí mechanizáciu výroby pomocou sily vody a pary. Druhá, o sto

Čína chce hrať vedúcu úlohu v OZE – s cieľom mať z týchto zdrojov 25 % produkcie.

rokov neskôr, vďaka elektrickej energii podnikla masovú priemyselnú produkciu. V 60. rokoch 20. storočia sa rozbehla tretia revolúcia – digitálna. Dokázala využiť elektroniku a informačné technológie na automatizáciu výrobných procesov. Teraz sa hlási už štvrtá priemyselná revolúcia, charakterizovaná zlučovaním technológií, ktoré stiera hranice medzi fyzickým, digitálnym a biologickým. Oproti tým predchádzajúcim má ďalšiu odlišnosť – naplno sa do nej zapája najľudnatejšia krajina, Čína. V transformácii smerom k zeleným a obnoviteľným zdrojom energie chce dokonca hrať vedúcu úlohu – aj podľa slov Erica Xin Lua, generálneho riaditeľa spoločnosti Shunfeng International Clean Energy. „Naša krajina si stanovila ambiciózne cieľ: 25 % všetkej produkcie energie z obnoviteľných zdrojov,“ vyzdvihol. Medzičasom sa už Čína stala najväčším vývozcom „čistej“ energetickej technológie: napríklad vyrába viac ako 60 % solárnych panelov na svete.

WEF/DT

Foto: TASR, WEF

Fatih Birol, výkonný riaditeľ IEA

Energetická bezpečnosť Európy je na programe dňa

Bezpečnosť dodávok energie má byť jedným z pilierov Energetickej únie a je zároveň politickou prioritou európskej exekutívy.

Podpredseda Európskej komisie pre Energetickú úniu Maroš Šefčovič a eurokomisár pre oblasť klímy a energetiky Miguel Arias Cañete nedávno predstavili tzv. zimný balík opatrení v oblasti udržateľnej bezpečnosti dodávok energie. Obsahuje tiež návrhy, ktoré majú EÚ pripraviť na celosvetovú transformáciu energetiky, ako aj na prípadné prerušenie dodávok. Balík opatrení zahŕňa dva legislatívne návrhy a dve nové stratégie.

Solidarita a transparentnejšie dohody

Nariadenie o stratégii bezpečnosti dodávok plynu odporúča členským krajinám zachovať princíp solidarity, aby si vedeli v prípade núdze cezhranične pomáhať. M. Šefčovič v tejto súvislosti zdôraznil, že EÚ vníma plyn ako vhodnú náhradu za uhlie a ropu a ako kľúčový faktor pri prechode na nízkouhlíkové hospodárstvo.

Stratégie EK chcú integrovať vnútorný trh, diverzifikovať zdroje a znížiť energetickú spotrebu budov.

Druhým legislatívnym návrhom je Rozhodnutie o medzivládnych dohodách v oblasti energetiky. EK požaduje, aby takéto dohody, podpísané medzi členskými štátmi a tretími krajinami, boli

M. Šefčovič a M. A. Cañete na tlačovej konferencii v Bruseli

transparentnejšie a v súlade s právnymi predpismi EÚ. Komisia tu navrhla vykonávať povinnú kontrolu „ex ante“, teda vopred. To umožní skontrolovať dodržiavanie pravidiel hospodárskej súťaže a právnych predpisov v oblasti vnútorného trhu s energiou ešte predtým, ako sa takéto dohody pripravujú, podpisujú a spečatia. Členské štáty budú potom musieť v plnej miere zohľadniť stanovisko EK.

Väčšia pozornosť pre LNG a úspory v budovách

Európa je najväčším dovozcom zemného plynu vo svete, pretrvávajú však značné regionálne rozdiely v prístupe k LNG (skvapalnenému zemnému plynu) ako k alternatívnemu zdroju. Podľa M. Šefčoviča by sa predaj LNG na globálnom trhu v najbližších piatich rokoch mal zvýšiť až o 50 %. Stratégia pre LNG a skladovanie plynu sa zameriava na dobudovanie infraštruktúry vnútorného trhu a na vytýčenie projektov, ktoré by mali diverzifikovať zdroje, presietť plynovodné systémy a zaisťiť každej členskej krajine prístup k LNG a celkom k trom rôznym zdrojom energie. To poskytne väčší

výber, konkurenciu i tlak na ceny.

Stratégiu vykurovania a chladenia zavádza EK preto, lebo budovy a priemyselné jednotky v EÚ spotrebúvajú až polovicu všetkej energie a zo 75 % sú závislé od fosílnych palív. Jej cieľom je postupne eliminovať emisie uhlíka v priemysle i domácnostiach. Zvýšenie energetickej efektívnosti tu predpokladá mnohomiliardové úspory.

Už bez plynových kríz?

Eurokomisár Cañete pripomenul, že plynové krízy z rokov 2006 a 2009 postihli milióny Európanov. Preto je cieľom EÚ, aby sa to už neopakovalo. „Zaťažovacie testy z roku 2014 však ukázali, že pokiaľ ide o výrazné narušenie dodávok, sme stále príliš zraniteľní,“ upozornil. „A politické napätie na našich hraniciach je pripomenutím, že tento problém sa nevyrieši sám od seba,“ dodal. Preto sa nové návrhy týkajú spoľahlivého, konkurencieschopného a flexibilného systému, v ktorom bude energia prúdiť cez hranice v prospech spotrebiteľov.

TA
Foto: EK

Nórsko môže fungovať ako akumulátor energie pre EÚ

EÚ si želá, aby Nórsko zostalo aj v budúcnosti tým, čím je pre Úniu dnes – spoľahlivým dodávateľom energií, či už ide o plyn alebo o ropu. Uvedol to podpredseda Európskej komisie Maroš Šefčovič v súvislosti so svojou nedávnou návštevou tejto krajiny.

Počas nej mu nórsky minister pre ropu a energetiku Tord Lien predstavil novú ťažobnú platformu na mori pri meste Stavanger. Témou bol tiež významný projekt v oblasti OZE – veterný park v Severnom mori, ako aj potenciál využitia vodnej energie v prospech európskej energetickej siete. Tieto rôznorodé komponenty by prepájali systém využívajúci prečerpávacie nádrže.

„Nórsko by mohlo zohrávať úlohu gigantickú baterku. Má obrovské možnosti aj na využitie vodnej energie. Energia vyprodukovaná v Severnom mori, ak by sa okamžite nespotrebovala, by mohla byť využitá na vytlačenie vody do vyššie postavených priehrad. Tie by sa dali využiť vtedy, keď to európska energetická sústava bude potrebovať,“ vysvetlil M. Šefčovič.

TA

Dobrá perspektíva v logistike regiónu SVE

Ktoré logistické lokality považujú používatelia v regióne strednej a východnej Európy za najatraktívnejšie a prečo?

Odpoveď na túto otázku nájdeme v celoeurópskom prieskume, ktorý sa týkal spolu 100 distribučných lokalít v Európe, ktoré hodnotilo 216 používateľov logistických nehnuteľností podľa 11 rôznych kritérií (pozri graf). Respondenti pochádzali z najrôznejších odvetví: od maloobchodných reťazcov cez zástupcov automobilového priemyslu až po spoločnosti pôsobiace v zdravotníctve.

Stredná a východná Európa je v logistike populárna hlavne pre nízke náklady.

Podľa výsledkov prieskumu je prvých päť lokalít rebríčka atraktivity v SVE (vrátane Turecka) rovnomerne rozmiestnených po celom regióne, pričom každá leží v inej krajine. To jasne dokladuje búrlivý rozvoj, ktorým tu v posledných rokoch prechádza sektor logistiky. Najatraktívnejšími oblasťami sú stredné Poľsko (viac Lodž ako Varšava), Istanbul, Praha, Bukurešť a Budapešť.

Čím je región príťažlivý

V rámci komplexného ukazovateľa bodujú stredo- a východoeurópske lokality buď v kategórii nehnuteľností (stredné Poľsko a Istanbul), alebo v kategórii pracovné prostredie a právny rámec (stredné Poľsko a celé Rumunsko). Osem lokalít regiónu sa dostalo do celoeurópskej top 20 – pričom podľa minulého prieskumu z roku 2013 tam boli iba štyri. Do prvej desiatky prenikli dve: stredné Poľsko (7.) a Istanbul (9. miesto); navyše, na 11. mieste je Praha.

Práve stredná a východná Európa dosiahla v porovnaní s prieskumom z roku 2013 najväčšie pokroky: hneď deväť z desiatich najlepších lokalít v tomto regióne vylepšilo svoj predošlý výsledok. Hlavným faktorom atraktivity SVE sú nízke náklady – lokality z tohto

regiónu dominovali Európe podľa kritérií, ako sú cena práce (8 v top 10) a náklady na nehnuteľnosti (13 v top 20). Naďalej však zaoštvávajú v súvislosti s infraštruktúrou a blízkosťou k zákazníkom či dodávateľom. Stredné Poľsko je jedinou oblasťou, ktorá sa v týchto dvoch kritériách dostala do top 10. Vcelku treba priznať, že rast trhov v regióne strednej

a východnej Európy ide na úkor trhov v Európe západnej.

Čo robí lokalitu atraktívnou

Za najdôležitejšie faktory, ovplyvňujúce výber miesta, považujú respondenti umiestnenie v blízkosti ekonomických centier, nízke náklady (tak na dopravu, ako aj nehnuteľnosti)

Faktory rozhodujúce pre výber lokality

na stupnici od 1 do 5

a dostupnosť kvalifikovanej pracovnej sily. Na opačnom konci poradia nájdeme stimuly. Prítom význam výberových kritérií sa líši naprieč rôznymi segmentmi. Napríklad náklady na dopravu sú najdôležitejším faktorom v automobilovom, high-tech a výrobnom priemysle. V segmente maloobchodného predaja to najčastejšie bývajú dostupnosť pracovnej sily a blízkosť k zákazníkom i dodávateľom. Pri subjektoch farmaceutického priemyslu sa zasa silnejšie prejavuje vplyv regulačných obmedzení.

Výber vhodného miesta čoraz viac ovplyvňujú faktory udržateľnosti a e-commerce.

V porovnaní s rokom 2013 hrajú pri výbere lokality väčší vplyv infraštruktúrne a realitné požiadavky. Napríklad blízkosť modernej, efektívnej dopravnej infraštruktúry získala oproti roku 2013 o 33 % vyšší výsledok. Na druhej strane, význam kritérií pracovné prostredie a právny rámec sa znížil. Ale o dve miesta si pohoršil aj faktor dostupnosti pracovnej sily.

Ku kľúčovým kritériám patrí poloha umožňujúca obsluhu medzinárodných a globálnych obchodných koridorov a veľkých európskych spotrebiteľských trhov. Medzi najatraktívnejšie v Európe patria lokality v Beneluxe a SVE.

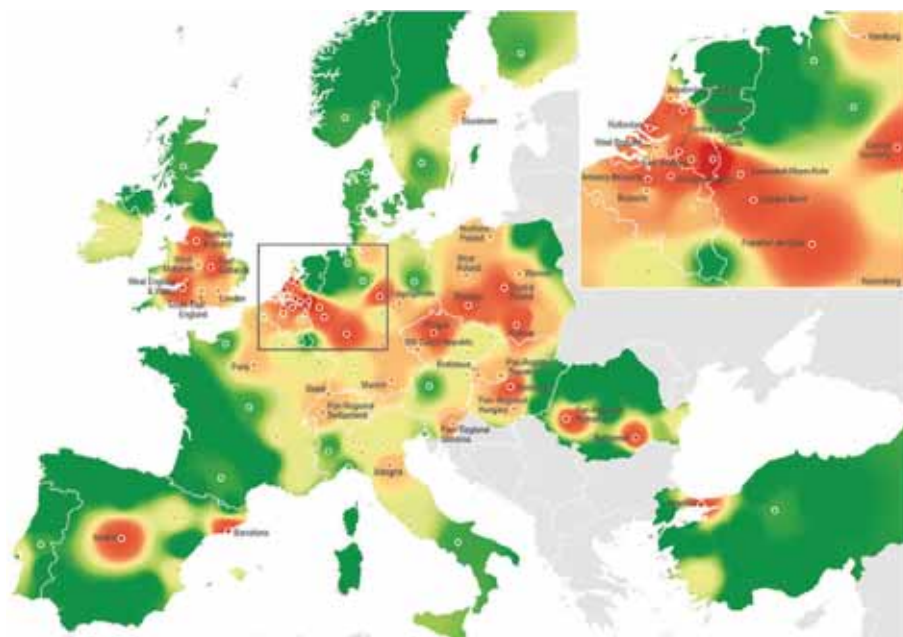
Predstavy sa menia, nároky vyvíjajú

Používatelia logistických nehnuteľností sa intenzívne zameriavajú na modernizáciu svojich dodávateľských reťazcov; pre mnohých to znamená posilnenie portfólia o budovy schopné paneurópskeho záberu. V porovnaní s prieskumom spred vyše dvoch rokov pripisujú pri výbere lokalít oveľa väčšiu váhu požiadavkám udržateľnosti a elektronického obchodovania. Udržateľnosť je obzvlášť

Praha je v európskom rebríčku atraktívnych lokalít na 11. mieste, na treťom v SVE.

dôležitá pre zákazníkov citlivých na značku, napríklad pre maloobchodné reťazce alebo distribútorov baleného spotrebného tovaru. Oblasť e-commerce zasa zažíva v posledných rokoch raketový vzostup a možno očakávať, že jej význam bude rásť aj naďalej. Respondenti prieskumu sa najviac snažia,

Logistické lokality v Európe

Zdroj: Prologis Research

aby ich dodávateľské reťazce boli dostatočne atraktívne pre zamestnancov, dokázali zvládnuť zvyšujúce sa objemy globálneho obchodu, ťažili z výhod outsourcingu logistiky a boli dobre pripravené na budúcnosť.

Kľúčové sú blízkosť ekonomických centier a kvalifikovaní pracovníci.

Najdôležitejším faktorom je stále dostupnosť pracovnej sily, avšak v jednotlivých krajinách sa jej pripisuje odlišný význam. Najdôležitejšia je v severozápadnej Európe a v Spojenom kráľovstve, najmenšia na európskej periférii. Najst v Európe dostatok kvalifikovaných

Top 10 logistických lokalít v SVE

1	stredné Poľsko
2	Istanbul
3	Praha
4	Bukurešť
5	Budapešť
6	zvyšok Rumunska
7	Vroclav
8	Krakov
9	juhozápad ČR
10	západné Poľsko

zamestnancov so skúsenosťami predstavuje v každom prípade aj naďalej výzvu.

Čo prinesie budúcnosť

Zdá sa, že štrukturálne faktory ako globálny obchod, outsourcing alebo zlepšovanie infraštruktúry budú mať v budúcnosti na prebiehajúce zmeny väčší vplyv než cyklické faktory typu ekonomického vývoja a spotreby.

Súhrnné vplyvy prevládajúcich trendov hovoria skôr v prospech vyššej konsolidácie ako decentralizácie. Mnoho distribučných sietí bude ďalej rásť v snahe dosiahnuť väčší záber. Takmer 45 % respondentov aktuálne prevádzkuje celoeurópsku sieť a predpokladá sa, že do roku 2020 tento podiel vzrastie na 66 %. To povedie k vzniku väčších európskych sietí a k veľkému dopytu po skladovacích kapacitách v kľúčových logistických lokalitách.

SVE má v európskej top 10 dve logistické lokality.

Za zmienku v tejto súvislosti stojí, že veľkosť budov už viac ako desať rokov rastie. Napríklad 60 % vlni začatých projektov bolo väčších ako 25 000 m², takmer 25 % dokonca presiahlo 50 000 m². Konsolidácia tento trend iba urýchli. S očakávanou transformáciou distribučných sietí na celoeurópske sa bude atraktivita lokalít v strednej a vo východnej Európe naďalej zvyšovať.

DT/GD

Bratislavské letisko napreduje

Cez Letisko Milana R. Štefánika v Bratislave sa v priebehu roku 2015 prepravilo celkovo 21 098 ton tovaru. V porovnaní s rokom 2014 to znamenalo nárast o 8,5 %. Je to oveľa viac ako európsky priemer 0,7 %. Ešte väčší rozdiel bol pri cestujúcich. Letiská v Európe dosiahli za minulý rok priemerný nárast ich počtu o 5,2 %, no to bratislavské až 15,4 %! Podľa hovorkyne letiska Veroniky Ševčíkovej sme sa tak zaradili ku krajinám ako Írsko, Portugalsko, Grécko, Rumunsko, Maďarsko, Slovinsko či Litva, ktorých letiská dosiahli tiež dvojciferný nárast.

Lepšie výsledky v porovnaní s európskym priemerom dosiahlo bratislavské letisko aj v oblasti pohybov (čiže vzletov a pristátí) lietadiel. Tie narástli v Európe priemerne o 2,2 %, kým v Bratislave o 14 %.

„Rok 2015 bol veľmi dobrý pre letiská v Európe, vybavili spolu asi 1,95 miliardy cestujúcich,“ skonštatoval Olivier Jankovec, výkonný riaditeľ Medzinárodného združenia európskych letísk. Dvojciferný nárast dosiahlo podľa neho 20 % letísk a mnohé z nich prelomili rekordy. Ako vysvetlil, pričínal sa o to pokračujúci rast nízkonákladových spoločností, ako aj niektoré neeurópske aerolinie.

Železničné Cargo v pluse

Štátny nákladný dopravca ZSSK Cargo dosiahol za minulý rok zisk vo výške 77 000 eur. Podľa hovorca Martina Halanda spoločnosť počítala so stratou 5,8 milióna €, hospodársky výsledok je teda výrazne lepší. Výnosy dosiahli objem 286,9 mil. €, náklady boli 232,5 mil. €. Na vlnajšie hospodárenie mal vplyv aj predaj 12 342 nákladných vozňov dcérskej spoločnosti Cargo Wagon, ktorej začala ZSSK Cargo platiť za ich spätný prenájom. „Transakcia znížila hodnotu majetku spoločnosti, umožnila splatiť štátnu finančnú výpomoc, časť bankových úverov a časť záväzku voči Železničiam SR,“ skomentoval M. Halanda. Podľa jeho slov sa podarilo znížiť dlh spoločnosti z takmer 500 mil. € v roku 2012 na približne 110 mil. na konci roku 2015.

Pre porovnanie, v roku 2014 hospodárila firma so stratou 5,5 mil. €. V tom roku prepravila 36 mil. ton tovaru, kým vlni iba 34,7 milióna. Bolo to vinou poklesu hutníctva v Európe a sankcií voči Rusku.

Nová výstavba v P3 Parku pri Lozorne

Prvá stĺp novovej haly slávnostne osadili 18. februára 2016.

P3, paneurópsky vlastník, developer a správca logistických nehnuteľností, odštartoval nedávno vo svojom logistickom parku pri Bratislave výstavbu nového výrobného a skladového zariadenia pre spoločnosť Faurecia, jedného z najväčších svetových dodávateľov automobilových komponentov. Staví na mieru (Built-to-Suit) podľa špecifických požiadaviek klientskej firmy. Treba spomenúť, že v súčasnosti pripravuje 11 takýchto budov s celkovou rozlohou 215 000 m² v štyroch európskych krajinách.

„Neustále hľadáme spôsoby, ako rozvíjať

bratislavský P3 Park, nuž sme boli schopní rýchlo reagovať a vo veľmi krátkom čase začať so stavbou,“ povedal riaditeľ P3 Slovensko Peter Jánoši. „Okrem toho objekt bude mimoriadne veľký v porovnaní s inými výrobnými závodmi, pokiaľ ide o priestory pre administratívu a zamestnancov,“ dodal. Zaberie celkom 27 000 m², z toho 23 000 m² má slúžiť na výrobu a skladovanie. Zvyšok budú kancelárie.

„V P3 naozaj popremýšľali a prišli s riešením na mieru pre naše potreby,“ skonštatoval Jozef Mikuška, vedúci nákupu komodít vo firme Faurecia pre región SVE. „P3 Park Bratislava je vynikajúce technické zariadenie s kľúčovou zemepisnou polohou, ktoré umožní klientovi udržiavať zásoby just-in-time,“ zdôraznil. Po firmách Schnellecke, HBPO a Panasonic sa Faurecia stane štvrtým subjektom z automobilového sektora, pôsobiacim v P3 Parku Bratislava. Budovy by mala využívať od augusta a výrobu začať v priebehu budúceho roka.

VN

Air France-KLM i ČSA opäť so ziskom

Francúzsko-holandské aerolinie Air France-KLM sa vrátili do čiernych čísel – vlni zaznamenali čistý zisk 118 miliónov eur. V roku 2014 ešte hospodárili so stratou 225 mil. €. Tržby sa zvýšili z 24,91 na 26,06 mld. € a zisk pred úrokmi, zdanením, odpismi a amortizáciou (EBITDA) vzrástol z 1,59 na 2,45 mld. €. Šéf aerolinií Alexandre de Juniac považuje tieto výsledky za úspech úsporných opatrení a chce pokračovať v šetrení, hoci táto stratégia viedla ku konfliktom s odborními.

Aj České aerolinie (ČSA) sa v roku 2015 vrátili do zisku, dokonca po ôsmich rokoch. Ten dosiahol 223 miliónov Kč (8,25 mil. €); po strate 631 miliónov Kč v roku 2014. Spoločnosť vlni prepravila na svojich 16 lietadlách

2,01 milióna cestujúcich. V roku 2014 to bolo 2,27 milióna cestujúcich, avšak na 23 lietadlách. K lepším výsledkom firme pomohli najmä zníženie počtu zamestnancov, prevádzkových nákladov i kapacity flotily, vyššia utilizácia lietadiel a lacnejšia ropa, ktorá sa premietla do cien leteckého paliva. Prispeli tiež nové projekty, napr. prevádzka pre iných dopravcov v Indii a Saudskej Arábii.

Čínu s Iránom spojili koľaje

Po trase niekdajšej Hodvábnej cesty, významnej starovekej obchodnej spojnice Ázie s Európou, dorazil v polovici februára do iránskej metropoly Teherán prvý čínsky nákladný vlak. Iránske ministerstvo dopravy uviedlo, že vlak, pozostávajúci z 12 kontajnerov, prišiel po 14-dňovej ceste, na ktorú sa vydal z východnej Číny. Dodalo, že táto železničná trať

v porovnaní s rovnakou cestou po mori výrazne šetrí čas a že Irán ju plánuje rozšíriť aj do Európy.

Prezident Hasan Rúhání povedal, že jeho krajina bude naďalej udržiavať úzke väzby s Východom, a to napriek obchodným dohodám, ktoré má so západnými krajinami, napr. s Francúzskom či Talianskom.

Neoznačené články a obrázky na tejto strane pochádzajú zo servisu TASR a firemných zdrojov

Off-roadová legenda odchádza

Z výrobných pásov zišiel posledný Land Rover Defender

Toto terénne auto, známe po celom svete, sa v anglickom meste Solihull vyrábalo 68 rokov – od roku 1948. Za ten čas tu svetlo sveta uzreli viac ako dva milióny vozidiel.

Ikona medzi tereňákmi sa zrodila v roku 1947, a to na pláži Red Wharf Bay waleského ostrova Anglesey. Vtedajší šéfkonštruktér spoločnosti Rover Maurice Wilks tam svojmu bratovi Spencerovi, riaditeľovi firmy, do piesku naskicoval tvar nového modelu, nad ktorým premýšľal. Chcel vytvoriť viacúčelové vozidlo, schopné slúžiť ako ľahký traktor i terénny automobil. Jeho pokrokový dizajn dostal meno Land Rover.

Dlhú cestu za úspechom začal už v nasledujúcom roku ako model Series I. Vyrábalo sa zo zliatiny hliníka a horčíka, ktorá bola pozostatkom vojrovej leteckej výroby. V povojnovej Británii bol totiž veľký nedostatok ocele. Rýchlo sa stal populárnym, vo veľkom ho využívala armáda.

O desať rokov neskôr sa objavil model Series II, ktorý priniesol vznové motory. Do roku 1966 sa predalo viac ako pol milióna kusov, pričom ročná produkcia dosiahla vrchol v roku 1971 s 56-tisíc autami. Počas 70. rokov sa predával rad Series III – a to rovnako dobre ako jeho predchodca. Vozidlo získalo v roku 1990 nové meno – Defender.

Svetový úspech

Húževnaté terénne auto z Anglicka sa postupne stalo jedným z najznámejších vozidiel s pohonom všetkých kolies a veľmi obľúbeným aj za hranicami krajiny. Získalo mnoho ocenení – hlavne pre svoju všestrannosť. Jeho pôvab vychádzal okrem iného z veľkého počtu variantov mimo základnej platformy, vrátane rôznorodých hasičských či armádnych vozidiel, ba dokonca oboživelného typu, schopného plávať na vode. Počas bohatej histórie sa auto využívalo v poľnohospodárstve, priemysle, ozbrojených silách. Vozili sa na ňom obyčajní i slávni ľudia, vrátane vládcov, napríklad kráľovnej Alžbety.

Land Rover bol od samého začiatku deklarovaný ako prostriedok, ktorý dovezie svojho majiteľa kamkoľvek – i tam, kde by to iné

vozidlo nedokázalo. Jeho prvoradé určenie bolo teda mimo ciest – pre terén najrôznejšej obťažnosti. Hlavne preto sa dobre uplatnil v mnohých dobrodružných, cestovateľských, športových či vedeckých expedíciách po všetkých kontinentoch.

Veľkolepá rozlúčka

Land Rover sa na oslavu svojich 68 rokov a ukončenie produkcie Defenderu dôsledne pripravil. Otvorila ju v apríli 2015 akcia na tej istej pláži, kde sa pred rokmi jeho príbeh začal. Šesť vozidiel z rôznych časových období fabriky pomocou ťahaných brán tam vytvorilo 1 km veľkú siluetu legendárneho auta.

Následne firma predstavila a uviedla na trh tri rozlúčkové limitované edície automobilu – luxusnejšiu Autobiography, mierne nostalgickú Heritage a superodolnú Adventure. Vo výrobnom závode sa pri tejto príležitosti konala slávnostná ceremónia za účasti 700

súčasných i bývalých zamestnancov, ako aj 25 historických vozidiel značky.

Posledný exemplár sériovej výroby zišiel z výrobných pásov koncom januára 2016. Bol to Defender 90 Heritage Soft Top charakteristickej zelenej farby s dvojdvierovou kabinou a plátennou strechou. Nie je na predaj; stane sa súčasťou historickej kolekcie automobilky. Priestory doterajšej výrobných liniek pritom neosirejú – rozbehne sa tu program repasácie a predaja pôvodných modelov.

Land Rover zároveň spúšťa novú online platformu „Defender Journeys“. Tá umožňuje majiteľom a fanúšikom značky zdieľať informácie o svojich cestách na ich obľúbených terénoch. Cieľom je vytvoriť a uchovať online mapu tých najlepších ciest a spomienok na ikonu terénnej dopravy pre budúce generácie.

DT

Foto: Land Rover, TASR

Legendu z Británie používa v hojnom počte aj slovenská armáda.

Automobilový trh na Slovensku sa mení

Pretrváva však významný podiel značky Škoda

Trh s novými osobnými automobilmi zaznamenal u nás v minulom roku niekoľko zaujímavých zmien.

V roku 2015 sa na Slovensku zaregistrovalo najviac nových osobných automobilov od krízového roku 2010 – až 77 968. To predstavuje celkový medziročný nárast trhu o 7,9 %. Pod tento rast sa podpísali hlavne priaznivá ekonomická situácia, stabilný výhľad a z toho vyplývajúca dôvera domácností a najmä firiem, ktoré investovali do svojich automobilových parkov (64 % nových registrácií). Ďalším dôležitým parametrom boli rekordne nízke ceny pohonných látok. Trh sa navyše zaobišiel bez reštrikčných opatrení, ktoré ho ovplyvňovali v minulých rokoch.

Vlaňajšok bol v SR najúspešnejším pokrízovým rokom v predaji nových automobilov.

Predajcovia vlani zaregistrovali aj zvýšený záujem o lízing, najmä medzi živnostníkmi. Zaujímavé je, že emisná kauza Volkswagenu nemala negatívny vplyv na odbyt vozidiel s dieselovým pohonom.

Slováci sú čoraz náročnejší

Naše preferencie pri kúpe automobilov sa menia. Už nehľadáme vždy najnižšiu cenu, ale čoraz častejšie vyžadujeme stredné až vyššie stupne výbavy automobilov, teda viac bezpečnosti, komfortu, ale aj zábavy. Ilustruje to zvyšujúci sa dopyt po bezpečnostných a asistenčných systémoch – a to aj v segmente malých vozidiel. Konektivita, kvalitný infotainment a ponuka súvisiacich aplikácií sa stávajú bežnou požiadavkou kupujúcich.

Sme náročnejší a môžeme si dovoliť viac, čo je aj dôsledok širokých a dostupných

Nová Škoda Fabia ťahala rast v segmente malých vozidiel.

možností financovania nových vozidiel. Jeho objem prostredníctvom finančných produktov narastá, pričom zákazníci uprednostňujú rozloženie na dlhšie časové obdobie. Netreba zabúdať ani na silnú konkurenciu v každom segmente a s tým súvisiaci rast kvality služieb. Firemní i privátni zákazníci už vyžadujú komplexné služby a starostlivosť na jednom mieste.

Na popularite získavajú objemové modely. Ich majitelia sa chcú na ceste odlišiť; vyžadujú čoraz väčšiu mieru personalizácie svojho automobilu. Výborne fungujú aj rôzne akčné modely s bohatou výbavou a výhodným pomerom ceny a užitočnej hodnoty.

Škoda je trhovou jednotkou

Z pohľadu značiek sa však vlani významné zmeny nekonali. Pozíciu lídra si upevnila

Trhovou jednotkou u nás je stále Škoda – s podielom viac ako 21 %.

Škoda, ktorá obsadila 21,25 % trhu s novými osobnými automobilmi. Pre mladoboleslavskú značku to bol na Slovensku najvyšší tržový podiel za posledné tri roky a navyše

Top 10 predaja v segmente M1 (SR 2015)

1	Škoda Fabia	5 409	
2	Škoda Octavia	4 448	
3	Škoda Rapid	3 969	
4	VW Golf	3 006	
5	Kia Cee'd	2 490	
6	Hyundai i30	2 293	
7	Suzuki Vitara	1 475	
8	Hyundai i20	1 467	
9	Kia Sportage	1 433	
10	Opel Astra	1 366	

aj najlepší predajný výsledok za posledných päť rokov (16 570 vozidiel). Medziročný rast (10,25 %) je o tretinu rýchlejší ako celkový trh.

Druhú pozíciu na trhu obsadila značka Volkswagen (9,8 %), na treťom mieste vystriedal Hyundai (8,1 %) koncernovú sestru Kia. Tri najžiadanejšie modely na slovenskom trhu v roku 2015 patrili všetkým značkám Škoda, a to v poradí: Fabia, Octavia, Rapid. Ďalšiu trojicu za nimi predstavujú modely Volkswagen Golf, Kia Ceed a Hyundai i30.

Segment SUV rastie

Trendovou zmenou, ktorá sa na Slovensku v minulom roku naplno prejavila, bol posun v obľúbenosti jednotlivých segmentov. Dynamický rast zaznamenal segment SUV, ktorý je s podielom 23 % už druhým najväčším – hneď za segmentom nižšej strednej triedy. Rástla však aj trieda malých automobilov, na čo mala výrazný vplyv najmä Škoda Fabia, ktorá v tomto segmente obsadila takmer celú tretinu trhu.

Autá idú na odbyt vďaka lacným pohonným látkam aj dobrej ekonomickej situácii.

Registrácie vozidiel s alternatívnym pohonom v minulom roku poklesli. Ich väčšej atraktivite by určite prospela aj intenzívnejšia podpora zo strany štátu. V tejto kategórii rástli iba predaje automobilov s pohonom na CNG (stlačený zemný plyn), a to dokonca o viac ako 124 %. Rast fahala predovšetkým značka Škoda, ktorej patrilo až 72 % trhu s CNG vozidlami.

Dobré vyhliadky na tento rok

Možno odhadovať, že po výraznom minuloročnom náraste sa trh počas roka 2016 ustáli na porovnateľnej hladine. Jeho pozitívny vývoj bude podporovať priaznivá ekonomická situácia, na ktorú budú vplyvať stále nízke ceny pohonných hmôt, rast plátov, ako aj minimálnej mzdy a zníženie nezamestnanosti.

Trh budú zrejme naďalej poháňať fleety – firmy využijú priaznivú situáciu na obmenu zastaraných vozových parkov. Podiel operatívneho lízingu by mal naďalej rásť, rovnako aj popularita finančných produktov u súkromných osôb. Očakáva sa pokračujúca modelová ofenzíva automobiliek, predovšetkým v objemových segmentoch.

RR

Obrázky: Škoda

Vozidlá s pohonom CNG sú čoraz populárnejšie.

ČERVINKA

CZECH REPUBLIC s.r.o

VÝROBCA A DISTRIBÚTOR

HASIACE PRÍSTROJE

AUTO DOPLNKY

CAR VIPER

AUTOMATICKÝ HASIACI SYSTÉM S ČISTÝM PLYNOVÝM HASIVOM

- Chrání priestor Vášho auta pri požari
- Jednoduchá montáž
- Nevyžaduje údržbu

Tel.: +420 572 432 215

info@hasicitechnika.com

Ženeva – pastva pre motoristické oči

Tunajší autosalón platí za najprestížnejšiu prehliadku svetových noviniek. Na marcový 86. ročník sa prihlásilo asi 200 vystavovateľov z 30 krajín.

Organizátori na ňom pripravili okolo 120 európskych i svetových premiér. Avšak tých skutočných noviniek je do štyridsať. Aj tento rok sme svedkami neustále silnejúcej elektrifikácie automobilov a kombinovaných hybridných pohonov s čo najnižšou spotrebou – i keď ropa je na cenovom dne. Podme si predstaviť niektoré premiéry.

Ferrari pre celú rodinu: GTC4 Lusso

Štvorkový luxus od Ferrari – tak môžeme obrazne nazvať model GTC4 (alebo aj GT4)

Ferrari GTC4 Lusso

Lusso, vychádzajúci z modelu FF (Ferrari four – čiže s pohonom všetkých štyroch kolies a so štyrmi sedadlami), ktorý automobilka po

Svetové autotrendy: dôraz na elektrinu, hybridné pohony a menšiu spotrebu.

prvý raz predstavila v roku 2011. Odvtedy prešiel mnohými inováciami. Motoru zostalo 12 valcov s atmosférickým nasávaním. Konštruktéri upravili jeho kompresný pomer na

neuveriteľných 13,5 : 1. Výsledkom je zvýšenie maximálneho výkonu zo 485 na 508 kW (681 k), pri 8 000 ot./min. Zmohutnel aj krútiaci moment: zo 683 na 697 Nm. Túto mohutnú silu prenáša na všetky štyri kolesá 7-stupňová automatická prevodovka. Aj čas

0 – 100 skrátili z 3,7 na 3,4 sekundy, maximálna rýchlosť je 355 km/h.

S 355 km/h je Ferrari GTC4 Lusso zrejme najrýchlejší štvormiestny automobil na svete.

Podľa výrobcu je Lusso najrýchlejší štvormiestny automobil na svete. Za zmienku stojí doteraz najväčší palubný displej vo Ferrari – má 10,25 palca.

BMW: silné pri jazde i parkovaní

Známa nemecká automobilka sa rozhodla vo výstavnom centre PalExpo uviesť svoj model M760Li xDrive s novým 12-valcovým benzínovým motorom M Performance TwinPower

Lexus LC 500h je na technologickej špičke svojho segmentu.

Turbo s objemom 6,6 litra. Má výkon 441 kW (600 k) pri 5 500 ot./min. a krútiaci moment 800 Nm pri 1 500 ot./min. Vďaka tejto sile zrýchli z nuly na stovku za 3,9 sekundy a dosiahne limitované maximum 250 km/h. Avšak s doplnkovým balíkom M Driver's je to až 305 km/h. Prenos sily zabezpečuje osemstupňová prevodovka Steptronic Sport. Kombinovaná spotreba 12,6 l/100 km zodpovedá výkonu.

Z elektronických funkcií možno spomenúť novinku – inteligentnú funkciu vyhľadávania parkovacieho miesta On-Street Parking Information. Systém ukáže na LCD obrazovke dostupné verejné parkovacie miesta. Ponúka tak účinný spôsob, ako znížiť hustotu dopravy.

Francúzi s viacerými novinkami

Renault pripravil pre Ženevu nový Mégane GrandTour vo verzii GT. Kombi je elegantné a športové zároveň. Má intuitívny, modulárny

Mégane Grand Tour GT – najšportovejšie kombi značky Renault

emocionálnym dizajnom aj špičkovým, exkluzívnym interiérom. Premiérová v Európe predstavená verzia s novovyvinutým, veľmi tichým dieselovým motorom posúva – v kombinácii s odľahčenou konštrukciou a vynikajúcou aerodynamikou – latku hospodárnosti v tomto segmente. Výkon tohto dvojlitra je 143 kW (195 k) a priemerná kombinovaná

s ďalšími pozoruhodnými modelmi: silno športový AMG C 43 4MATIC coupé a veľkopriestorový, superkomfortný V Exclusive.

Japonské trendy budúcnosti

Osobitnú pozornosť si zaslúži celkom nové luxusné kupé Lexus LC 500h. Viacstupňový hybridný pohon prináša vyšší výkon, viac potešenia z jazdy a väčšiu hospodárnosť.

Proace Verso – zaujímavý príspevok Toyoty do segmentu MPV

interiér s najväčšou maximálnou transportnou dĺžkou nákladu v segmente. Nízka svetlá výška a široký rozstup kolies ponúkajú ešte väčšiu prínavosť k ceste. Predné nárazníky, mriežka v tvare medových plástov a dva prívody vzduchu podčiarkujú športového ducha auta. Dve chrómované koncovky výfuku a masívny difúzor v zadnej časti podporujú dynamický dizajn.

Pod kapotou sú agregáty s objemom od 0,9 do 1,6 litra. Základný trojvalec by mal mať výkon 66 kW, najsilnejší benzínový motor 147 kW (197 k). Naftu zastupujú dieselové motory 1,5 a 1,6 dCi s výkonom od 70 do 118 kW (158 k). Počítať môžeme aj so 6- a 7-stupňovými dvojspojkovými prevodovkami EDC. Aj Citroën prišiel na autosalón s novinkami: crossoverom C4 Cactus Rip Curl, úplne novým modelom DS 3 a vysoko výkonným DS 3 Performance vo verziách kupé aj cabrio.

Mercedes verný exkluzivite

Desiata generácia sedanu biznis triedy – Mercedes E – sa vyznačuje čistým,

spotreba 3,9 l na 100 km. Základný štvorvalec motor dodávajú s jednostupňovým prepĺňovaním a variabilnou geometriou turbíny. Aktívny asistent zmeny jazdného pruhu naznačuje, že trieda E smeruje k plnoautonómnemu jazdeniu.

Automobilka Mercedes prišla do Švajčiarska aj

Nový DS 3 dokáže komunikovať s Apple aj s Androidom v mobiloch.

Reprezentuje veľký konštrukčný i dizajnový posun automobilky a predznamenáva začiatok novej éry tejto značky. Výborným príkladom je aj koncept LF-FC – nové vizionárske vozidlo, poháňané vysokovýkonným systémom palivových článkov. Ponúka pokročilé bezdotykové rozhranie človek-stroj a tiež automatické jazdné technológie.

Určite zaujímavé sú aj tri svetovo premiérovane vozidlá Toyoty – sériové C-HR, viacúčelový van Proace Verso, nový pikap Hilux – a tiež v Európe prvýkrát predstavený koncept Mitsubishi eX.

Pavel Jacz

Obrázky: AMP a firemné zdroje

Mohutný dvanásťvalec BMW M760Li xDrive

Trendy v interiéri na rok 2016

Chystáte sa zariadiť alebo vylepšiť interiér? Pozrieme sa na to, aké trendy budú vládnuť tento rok.

Môžete rátať s minimalistickým a industriálnym štýlom. Každý kus nábytku by mal mať nejakú funkciu. Odborníci sa zhodujú, že budú dominovať jednoduché tvary a čisté plochy.

Prírodné materiály, geometrické motívy

Rok 2016 praje všetkým milovníkom prírody. Trend súčasnosti vyzdvihuje práve prírodné materiály, ktoré sa dajú využiť v interiéri, ale aj v exteriéri. Takže – drevo, kameň a keramika majú zelenú. Na svoje si prídu remeselníci či umelci, pretože sa očakáva preferovanie „podomácky“ vyrobených dekorácií či nábytku. Prevládajú strapce, pletené koše, háčkované dekorácie a ručne robené koberce. Takáto handmade výroba by sa potom mala dať prepojiť s moderným zariadením.

Vítané sú drevo, kameň, keramika a rôzne „handmade“ doplnky.

Môžete sa „vybláznit“ aj pri dekoráciách z minerálov a polodrahokamov. Dominovať budú vzorované podlahy a pulty. Popularitu si vyslúžia kvetové a geometrické vzory, a to na látkach, dlažbách či pracovnej doske. Lustre, nábytok, steny, schody či podlahy môžu byť vyrobené z menej tradičných materiálov, ako sú meď, mosadz alebo mramor.

Farby roka – ružová, modré a prírodné odtiene

Aby ste sa cítili čo najharmonickejšie, mali by ste skryť priestory, ktoré práve nepoužívate. Samozrejmosťou sú prepojené spoločenské priestory – kuchyňa s obývačkou.

V bytovom dizajne sa presadzuje stupňovaná intenzita farebných odtieňov, ale aj kontrasty.

Podľa istej spoločnosti je farbou roku 2016 zlatá. Iná firma, ktorá je svetovým lídrom v oblasti komunikácie farieb a poskytovateľom profesionálnych farebných štandardov pre rôzne odvetvia dizajnu, určila hneď dve

Dizajnové kreslo JEANS

Stolička DAMEN: drevo, ocel, plast (dodáva Tempo Kondela nábytok)

farby roka. Ich názvy sú Rose Quartz, teda púdrovo ružová a Serenity, ktorá predstavuje nežný pastelový odtieň modrej.

Môžete využiť aj pastelové odtiene vychádzajúce z prírody, napríklad svetlokávovú, lila, sivú, marhuľovú, ale aj červenú. Trendom sú tiež odtiene modrej, napríklad námornícka a džínsová, v kombinácii so zelenou. V bytovom dizajne dominuje kadernický štýl tzv. „ombre“, teda po častiach stupňovaná intenzita farebných odtieňov. Vyskúšať môžete aj vysoký kontrast farieb, lesklých povrchov, vrstvených textúr a tmavej farby stien.

VN

Foto: Tempo Kondela nábytok

Drevohliníkové okná

Ak chcete mať pekné, kvalitné okná s najvyššími úžitkovými vlastnosťami, potom súčasným trendom pre vás sú drevohliníkové okná. Majú nízke nároky na údržbu a dlhú životnosť, preto získavajú čoraz väčší podiel na trhu nielen v zahraničí, ale aj na Slovensku.

Pri nízkoenergetických a energeticky pasívnych domoch hrajú významnú úlohu vysoké solárne zisky cez okná v zime. Často ich zabezpečujú veľké presklené plochy, takže v lete je zasa potrebná ochrana pred

prehrievaním. Tá sa môže realizovať exteriérovým tienением. „Aké úžitkové vlastnosti by sme mali požadovať od okien? Sú to: dobré tepelno-technické parametre, neprievzvučnosť, vodotesnosť, odolnosť voči zafarbeniu vetrom a bezpečnosť – na ktorú sa často zabúda,“ hovorí Dušan Majer zo spoločnosti Makrowin.

Konstruktívne riešenia okien v domoch, kde prioritou je úspora energií, majú väčšiu stavebnú šírku, preto prichádza k slovu osvedčený statický materiál – drevo a kvalitné zasklenie vo forme trojskiel. Je vhodné

prípomenuť, že od roku 2021 budú musieť mať všetky nové budovy nulovú spotrebu energie, takže okná budú musieť spĺňať prísne parametre. „Zasklené plochy, optimalizácia ich veľkosti a orientácie sú pre pasívne domy zásadné,“ konštatuje D. Majer. „Drevené aj drevohliníkové okná sú vhodné tak pre novostavby, ako aj pre rekonštrukcie. Pre modernú architektúru sú zaujímavé riešenia drevohliníkových okien bez viditeľného krídlového profilu z exteriérovej strany,“ dodáva.

KA

Stavebníctvo začalo opäť rásť

Sektor sa zotavuje vďaka dopytu po nehnuteľnostiach na bývanie, dobrej situácii v ekonomike a nízkym úrokovým mieram.

Slovenskému stavebníctvu sa v roku 2015 darilo a stavebná produkcia sa po šiestich rokoch poklesu vrátila k rastu. Je to najmä vďaka zvýšenému dopytu po nehnuteľnostiach na bývanie, na ktorý vplyvajú dobrá situácia v národnom hospodárstve a výhodné podmienky na trhu. Aj rok 2016 by mal stavebníctvu priať. Uvádza sa to v analýze Poštovej banky (PB).

Oživenie po 7 rokoch

Rast stavebnej produkcie bol v úvode roka 2015 len mierny, na jar však došlo k podstatnému zrýchleniu jeho tempa, ktoré vykázalo až dvojciferné hodnoty. „Dôvod možno hľadať aj v tom, že práve v jarných mesiacoch dochádza k oživeniu stavebných prác. Posledným rokom, keď produkcia rástla, bol rok 2008. S príchodom hospodárskej a finančnej krízy nastalo utlmenie stavebných prác a projektov,“ konštatovala analytička PB Dominika Ondrová.

Stav v slovenskom hospodárstve sa dnes podľa nej podpisuje pod „rozmrzovanie“ trhu so stavebnými projektmi. „Už len pri pohľade na bytové či administratívne komplexy možno badať oživenie. Množstvo z nich bolo naplánovaných ešte pred vypuknutím krízy. S jej príchodom však u viacerých nedošlo k realizácii a do života sa postupne dostávajú až teraz. Veľký vplyv na tento vývoj má najmä zvýšený dopyt po nehnuteľnostiach určených na bývanie,“ zdôvodnila analytička.

Rozhodujúci je stav ekonomiky

Podľa PB by ekonomika mohla v tomto roku rásť v priemere o 3,4 %, miera nezamestnanosti sa znižuje a pribúdajú nové pracovné miesta. Slováci zarábajú reálne viac aj vďaka poklesu či stagnácii spotrebiteľských cien, takže si môžu dovoliť viac aj kúpiť. „Aj u nás sa úrokové sadzby nachádzajú na minimách, čo spôsobuje, že Slováci siahajú po novom bývaní,“ zdôraznila analytička. Pripomenula, že úvery na bývanie boli v minulom roku rekordne lacné. Počet začatých bytov sa už počas prvých troch štvrtrokov takmer vyrovnal ich počtu za celý rok 2014 a medziročne vykázal rast až na úrovni 28 %. Uvedený vývoj sa premietol aj do vývoja tržieb v stavebníctve. Tie od roku 2009 medziročne klesali a najvýraznejší prepád o zhruba 15 %

zaznamenali v roku 2012. V nasledujúcich rokoch sa pokles postupne spomaľoval a v minulom roku došlo k zmene trendu. Tešíť sa môžu aj zamestnanci v odvetvi. Kým v roku 2014 počas väčšiny mesiacov ich priemerné nominálne mzdy medziročne klesali, v roku 2015 zamierili nahor.

Banková analytička predpokladá, že aj rok 2016 bude stavebníctvu priať: „Politika Európskej centrálnej banky, nízke úrokové sadzby v kombinácii so solídnym vývojom v našom hospodárstve budú aj naďalej podporovať rast dopytu po nehnuteľnostiach, a teda aj samotnej výstavbe. Pozitívnym smerom sa tak pravdepodobne bude uberať aj situácia v oblasti zamestnanosti.“

TA

výroba , rekonštrukcie , montáž

VÝTAHY ZEVA spol. s.r.o.
 Beckovská 38
 821 04 Bratislava 2

tel.: +421 2 4820 8620
 fax: +421 2 4820 8623

e-mail: zeva@zeva.sk

www.zeva.sk

- ⇨ opravy a generálne opravy starých výťahov
- ⇨ postupná modernizácia starých výťahov, ktorej výsledkom je nový výťah
- ⇨ výroba, dodávka a montáž nových výťahov
- ⇨ výroba slovenských elektrokomponentov pre výťahy
- ⇨ výroba slovenských riadiacich systémov pre výťahy
- ⇨ držiteľ certifikátu kvality ISO 9001
- ⇨ firma s 20 ročnou tradíciou

Dovolenka v Turecku a Egypte alebo radšej inde?

Geopolitická situácia v Európe a na Blízkom východe zamiešala karty v turistickom ruchu. Egypt či Turecko zrejme čaká výrazný pokles.

Kam teda ísť na letnú dovolenku? Popularita Egypta ako vychýreného miesta na letný oddych klesá. Môže za to zlá bezpečnostná situácia, najmä na Sinajskom polostrove. Turecké rezorty majú podobný problém. Obidve krajiny pocítili aj odliv návštevníkov z Ruska.

Zhoršený imidž naznačuje prepad

„Egypt bol v posledných rokoch destináciou s najlepším pomerom cena/výkon. Pre ľudí s nižším rozpočtom vyčleneným na dovolenku k nemu prakticky neexistuje vhodná alternatíva, teda letecká dovolenka s určitou kvalitou služieb,“ domnieva sa riaditeľ CK Settour

Alternatívou k rizikovým krajinám budú Španielsko, Karibik či Kanárske ostrovy.

Andrej Maľko. „Táto skupina turistov sa bude tento rok rozhodovať, či na dovolenku pôjdu aj s určitým bezpečnostným rizikom alebo

sa vzdajú leteckej dovolenky, resp. radšej uprednostnia dovolenku doma, prípadne v európskych destináciách, ako sú Chorvátsko či Taliansko.“

Pokiaľ ide o Turecko, jeho imidž poškodujú utečenecká kríza a útoky islamistov. Zdá sa, že turecký cestovný ruch silno pocíti úbytok dovolenkárov. „Posledných šesť rokov bolo Turecko najpopulárnejšou dovolenkovou destináciou v Európe. Je otázne, ako turecký cestovný ruch zareaguje na odliv takého množstva turistov, predovšetkým na stratu ruského trhu. Uvidí sa, či budú chcieť dovolenkárov prilákať formou špeciálnych ponúk alebo nižších cien,“ hovorí A. Maľko.

Dovolenkové trendy na rok 2016

Výber relatívne bezpečných krajín sa teda zužuje. Krajiny, ktoré budú tento rok alternatívou tradičným najsilnejším destináciám, môžu byť čoskoro vypredané, predovšetkým

nemeckými turistami. S rezerváciou dovolenky pri mori preto netreba otáľať.

Zdá sa, že turizmus sa začína orientovať smerom viac na juhozápad, čo najďalej od problematických zón. „Očakávame, že ako alternatíva k Turecku, Tunisku či Egyptu sa budú oveľa viac predávať dovolenky do Karibiku. Najhorúcejším favoritom je Dominikánska republika,“ odhaduje A. Maľko. Zvýšený prílev dovolenkárov očakáva aj na Baleárskych, Kanárskych či Kapverdských ostrovoch, Madeire či v Španielsku. O svoj status vychytených miest pritom neprídu ani destinácie v Emirátoch – Abú Zabí a Dubaj, ktorých popularita je v posledných rokoch vysoká. Na vzostupe je aj Omán. A. Maľko dopĺňa, že čoraz obľúbenejšia – predovšetkým u nezávislých a skúsenejších cestovateľov – je juhovýchodná Ázia; popri Thajsku čoraz viac aj Barma a Vietnam.

TA

Jaskynné kúpele v Severnom Maďarsku

Región Severné Maďarsko blízko slovenských hraníc pri Miškovci (Miskolc) je známy o. i. svojim kúpeľníctvom a akvaparkami v prírodnom prostredí. Návštevníci tu nájdu aj veľmi atraktívne jaskynné kúpele. Známe sú najmä tie v mestečku Miskolctapolca; v minulom roku pribudli aj umelo vybudované jaskynné kúpele pri obci Demjén.

„Priaznivé účinky tečúcej vody z Bukových hôr poznali ľudia už v stredoveku. Od začiatku 18. storočia si začali stavať v Miskolctapolci domčeky na stĺpoch v močiari,“

približuje Livia Simon z Regionálneho turistického centra v Miškovci. Od roku 1959 začali upravovať vstupy do jaskyne a koncom 70. rokov budovať vonkajšie bazény, ktorých je dnes šesť.

V podzemných chodbách s dĺžkou 300 metrov je 1 400 m² vodnej plochy v piatich zážitkových jaskynných bazénoch s termálnou vodou s teplotou 30 až 35 stupňov Celzia. Ročne navštívi tieto kúpele viac ako 300 000 záujemcov. „Sú to jediné prírodné jaskynné kúpele v Európe,“ zdôrazňuje L. Simonová. Iný prípad sú jaskynné kúpele Cascade v Demjéne, ktorých podzemné chodby boli

vybudované v skalnatom kopci. Majú dĺžku 760 metrov; medzi spleťou podzemných chodieb a bazénov s teplotou vody od 30 do 38 stupňov Celzia dominuje špirálový tobogan s piatimi šmykľavkami s celkovou dĺžkou 500 metrov.

Kúpele využívajú zdroj sodno-vápenato-hydrouhlíčitej vody s obsahom železa, ktorá podporuje krvný obeh a schopnosti pohybového ústrojenstva. Aj v Demjéne môžu návštevníci využívať vonkajšie bazény pod holým nebom. Ti, ktorým pohyb vo vode príliš nechýba, si môžu posediť v neobyklom vodnom bare.

JF

Cestovný ruch v SR funguje, ale potrebuje väčšiu podporu

Počet turistov na Slovensku v číslach síce rastie, ale odvetvie cestovného ruchu potrebuje pre svoj ďalší rast vyššiu konkurencieschopnosť. Upozornil na to Zväz cestovného ruchu (ZCR) SR v stanovisku, vydanom v reakcii na priaznivé štatistické údaje.

Z údajov Štatistického úradu SR vyplýva, že turizmus zažil vlni najlepší rok v histórii samostatného Slovenska. Pre dovolenku na Slovensku sa totiž rozhodlo celkovo viac ako 4,3 milióna návštevníkov. V porovnaní s doteraz najsilnejším rokom 2008 to bolo o 6 % viac a v porovnaní s predošlým rokom 2014 to bol 16-percentný nárast.

Rekordné čísla v počte turistov a návštevníkov sú podľa ZCR SR výsledkom dobrej

prezentácie Slovenska doma aj v zahraničí. Avšak, ako uvádza, „dôležitú úlohu pri vzniku týchto pozitívnych čísel zohrali hlavne tí, ktorí tvoria ponuku služieb v cestovnom ruchu“. Sú to podľa zväzu podnikatelia a zamestnanci, ktorí pôsobia v tomto odvetví. Z rekordnej návštevnosti ZCR SR vyvodzuje záver, že slovenské služby sa kvalitou minimálne vyrovnajú službám v iných európskych krajinách. Napriek prínosom a pozitívam však cestovnému ruchu na Slovensku dlhodobo nie je venovaná dostatočná pozornosť zo strany vlád. „Toto odvetvie tvorené predovšetkým mikro- a malými podnikmi čelí obrovskému množstvu administratívnej záťaže, neúmerne vysokej daňovej záťaži v porovnaní s inými európskymi krajinami a je zaťažované množstvom nepriamych daní a poplatkov, ktoré výrazne znižujú konkurencieschopnosť slovenského cestovného ruchu,“ vymenoval zväz v dokumente. Poukazuje predovšetkým na absenciu zavádzania systémových nástrojov na podporu rastu CR. Pritom vláda sa k tomu zaviazala schválením Stratégie rozvoja cestovného ruchu do roku 2020.

JF

V Bardejovských kúpeľoch pribudli lôžka

Dovedna 1 057 lôžkami disponujú od januára Bardejovské kúpele. Vtedy tam otvorili nový štvorhviezdičkový hotel Alexander. Zariadenie vzniklo prestavbou hotela Minerál investíciou za 6,6 milióna eur. Kúpele tak získali 150 nových lôžok a kongresové priestory s kapacitou 300 miest. V hoteli je o. i. wellness centrum a posilňovňa.

Ekonomicko-obchodná riaditeľka spoločnosti Bardejovské kúpele, a. s., Tamara Šatanková priblížila aj ďalšie plánované investície: „V hoteli Alžbeta sa uskutoční kompletná rekonštrukcia, pričom sa jeho kapacita zvýši o 26 postelí.“ Modernizáciu podľa nej prejde aj ďalší historický hotel zo začiatku 20. storočia, známy predtým pod menom Dukla. Za posledných päť rokov investovali kúpele do rekonštrukcií svojich ubytovacích priestorov a prístrojovej techniky milióny eur. Týkala sa najmä objektov Balneoterapie, Kúpeľného domu a hotelov Ozón a Astória.

Hotel Alexander je pomenovaný po ruskom cárovi Alexandrovi I. (1777 – 1801 – 1825), ktorý navštívil Bardejovské kúpele v roku

1821. „Zastavil sa tu cestou z mierového kongresu po napoleonských vojnách, ktorý sa konal v Ľubľane,“ priblížila T. Šatanková.

A/JF

Tradičná prehliadka CR v Inchebe

Viac ako 340 vystavovateľov sa predstavilo na 22. ročníku veľtrhu cestovného ruchu ITF SlovakiaTour koncom januára v bratislavskej Inchebe. Návštevníci mohli porovnávať ponuku viac ako 40 cestovných kancelárií, ale inšpiráciu na cesty mohli čerpať aj prostredníctvom zastúpení krajín, regiónov, miest, obcí, organizácií cestovného ruchu i spoločností, podnikajúcich v cestovnom ruchu.

Hlavným partnerom cestovateľského veľtrhu bol už po tretíkrát región z Českej republiky, tentoraz Moravskoslezský kraj. Jeho expozícia bola zameraná na kombináciu industriálnych pamiatok a pobytu v prírode.

Zo Slovenska sa na veľtrhu SlovakiaTour predstavila väčšina významných destinácií. Silno bolo zastúpené kúpeľníctvo ako tradičné a úspešné odvetvie. Počas podujatia vyhlásili výsledky 7. ročníka súťaže o najkrajšie mesto a obec, v ktorej zvíťazili Prievidza (30 053 hlasov) – pred Spišskou Novou Vsou a Zvolenom – a Hlinné, ktoré predstihlo Santovku a Terchovú.

AS

Otvorenie
január 2016

Hotel★★★★
Alexander

Nový kongresový hotel
v Bardejovských Kúpeľoch

www.kupele-bj.sk/alexander

Tatranská filozofia a globálne expedície Pavla Barabáša

Dokumenty slovenského cestovateľa-filmára číslo jeden zavedú divákov do džunglí, na polárne pláne, zasnežené štíty aj do kaňonov a jaskýň a pritom podnecujú k zamysleniu.

- **Kedy ste zistili, že expedície a filmy o prírode a ľuďoch planéty Zem je pre vás „to pravé“?**

Vždy som chcel žiť, byť v horách a tvoriť o horách. Moje prvé filmy boli o horských športoch, ktoré mám rád – skialpinizme a horolezectve. Potom som začal robiť filmy z expedícií a ciest. Baví ma to, veľmi, dokonca aj to neskutočné množstvo odriekania a útrap. Málokto si vie predstaviť, čo je za takým hodinovým dokumentom, pokiaľ to neskúsi.

Ale filmy z expedícií neboli mojím prvotným cieľom, skôr som chcel byť s priateľmi na tom najodľahlejšom mieste sveta, spoliehať sa len na vlastné sily, niečo nové objaviť, zakresliť na Zemi vlastnú stopu.

- **Napriek všetkým tým dramatickým zážitkom a úspechom, o ktoré sa delíte s divákmi svojich filmov, z vás vyžarujú**

Pavol Barabáš

- **skromnosť a pokoj. Aj to vám dáva cestovanie?**

Sú expedície, z ktorých prídem zničený a dávam sa dlho dokopy. Ale sú expedície, ktoré, aj keď sú veľmi ťažké, nabijú človeka neskutočnou energiou. Nezabudnem napríklad na prvý prechod mohutného Ellsworthovho pohoria v Antarktíde alebo pochod na južný pól. Hoci od rána ťaháte planinou ťažké sany, máte pocit, že ste len sám na inej planéte. Šliapete monotónne tri týždne v bielom priestore iba so svojimi myšlienkami, až sa vám ich tok pomaly zastaví. Dostávate sa do

bezmyšlienkovitého stavu, do akejsi meditácie: každý krok je rovnaký, aj každý deň. Zrazu začínate chápať, prečo chodili do týchto krajín aj prví polárnici.

Nevedel som to pochopiť, keď som čítal ich príbehy. Teraz to už vďaka vlastnej skúsenosti viem. Ste v obrovskej bielej a chladnej prázdnote. Nemáte žiadne vnemy zvonka, necítite žiadne pachy, nevidíte inú farbu, len ten biely sneh, nepočujete žiaden zvuk okrem vetra. Ponoríte sa do svojho vnútra, ktoré je už očistené od myšlienok, a to vám umožní hľadať niečo nové vo vlastnom vnútri.

- „Vyčistenie hlavy“, meditácia...

V Antarktíde ste pozorovali tučniaky cisárske a tvrdíte, že tiež meditujú.

Strávia štyri mesiace v roku na mieste, ktoré je od pobrežia vzdialené sto kilometrov. Celý čas len stoja na jednom mieste, nejedia, starajú sa o mláďatá. Uvedomil som si, že tam môžu prežiť len vďaka meditácii.

Moje filmy sú mojím pohľadom na našu planétu; naznačujú, ako by sme sa k nej mali správať.

Myslím si, že meditatívny stav zažívajú zvieratá veľmi často. Nám, ľuďom, v tom bráni ťažko zastaviteľný tok myšlienok. Dá sa to naučiť aj v našich podmienkach, ale je to ťažké, lebo okolo nás je veľa vnemov. Pre mnohých je záchranou beh alebo chôdza v prírode, pobyt v horách na dlhej túre, ktorý k tomuto zážitku smeruje.

- **Ďalšou vašou vášňou je i kaňoning, o čom svedčí film Trou de Fer – Železná diera. Je to názov údajne najťažšieho kaňonu na svete, ktorý sa nachádza na ostrove Réunion. Prišli ste si tam „na svoje“?**

Nuž, keď som mal zlaníť v kaňone Trou de Fer 300 metrov vzduchom, povedal som si, že ak toto prežijem, už do takého niečoho nikdy nepôjdem. Tri dni sme boli stále v neopréne, premýšľali nad každým krokom, veľa sme zlaňovali a prechádzali aj v noci. Ale človek, našťastie, má takú pamäť, akú má,

Trou de Fer – zlaňovanie kaňonu vo výške 270 m

Antarktická expedícia, november 2010: Zem kráľovnej Maud

zabúda a ostáva len to pekné a príjemné – to množstvo energie, ktoré sa do nás vyplavilo po dokončení kaňonu; išli sme priam vykričať šťastie a radosť.

• **Pri takýchto náročných a nebezpečných akciách a situáciách sa zrejme odkryjú aj ľudské charaktery...**

Účastníci antarktckej expedície 2010: Pavol Barabáš, Peter Valušiak, Patrik Tkáč, Róbert Kukučka

To najkrajšie na expedícii je, že tam dokonale spoznáte ľudí. Nikde ich nespoznate lepšie ako v extrémnych, krízových situáciách. Expedícia sa dobre skončí vtedy, keď dôjde do cieľa aj ten posledný. Vzájomná pomoc je na cestách to najkrajšie, čo človek spoznáva a zažíva.

• **A potom o tom urobíte film a získate ďalšie ocenenia. Čo pre vás znamenajú?**

Festivalová cena, samozrejme, vždy poteší. Naznačí, či je film životaschopný – ale nakoniec až čas ukáže, ktorý film je dobrý alebo zlý. Neznáte to na premiére. Pre mňa osobne, keď si raz poviem, že tento film je hotový, tak potom ho už nechcem vidieť a zaoberať sa ním, lebo celá moja osobnosť by už chcela tvoriť nový film.

• **Patríte medzi najčastejšie oceňovaných slovenských režisérov. Máte spočítané svoje filmy a ceny za ne?**

Nemám rád toto zaradenie, dokonca je mi nepríjemné. U nás je veľa dobrých filmárov. A tých filmov? 40? 50? Je to 20 rokov môjho života a môj pohľad na našu planétu, z ktorého sa dá vytušiť, ako by sme sa k našej Zemi mali správať.

• **Niektoré vaše filmy približujú svet tzv. prírodných ľudí. Aké poznanie vám priniesli stretnutia s nimi? Išlo napríklad o pralesných Pygmejov v Kongu, o ktorých nebolo isté, či tam ešte nejakí existujú.**

Ich hľadanie bolo naozaj intuitívne, išli sme len dvaja s priateľom Ivanom Bulíkom a nakoniec sme ich našli. Zažili sme osudy bytostí, ktoré sú podľa DNA najpôvodnejšími ľuďmi

Pri dlhom pochode cez antarktckú pláň sa človek zvnútorní a medituje.

na tejto planéte, lovili sme s nimi, chodili zbierať plody, zbierali s nimi med, zažívali denné aj nočné radosti. Tešili sme sa na každý večer s nimi. Vtedy tancom a spevom kumulujú energiu, ktorou potrebujú vyriešiť mnohé veci v kmeni. Tancujú, aby bol zajtra dobrý lov, aby bol náčelník zdravý. Keď chcú, aby sa susedia pomerili, tak zaspievajú a susedia sa pomeria. Tá spoločná energia naozaj fungovala. Je to pre mňa vzácnosť, byť s ľuďmi, ktorí do našej doby preniesli niečo až z praveku.

- **Kým vás neprijali, asi to bolo v tom pralese aj dosť nebezpečné, nie? A zrejme to platí rovnako pre Afriku ako pre Novú Guineu, kde ste natočili film Pururambo.**

Idete za ľuďmi, ktorých reč a kultúru nepoznáte, na územie, kde sme nevedeli, ako sa jeho obyvatelia zachovávajú. Musíte si ich získať na svoju stranu, prelomiť múr, presvedčiť ich, že nimi neopovrhujete, ale naopak, že si ich prírodné zručnosti vážite. Už som mal aj z pár metrov namierený šíp na svoju hrud'

Aj po ťažkej expedícii zostanú nakoniec spomienky na to pekné, na momenty naplnenia.

Pozeral som sa do vystrašených očí neznámeho domorodca a nevedel som, čo sa môže v ďalšej sekunde stať. Ale ja stále verím, že človek vyžaruje niečo zo seba – podľa toho, aký je. Takže nakoniec nás domorodci prijali a mohli sme spať v ich chyži.

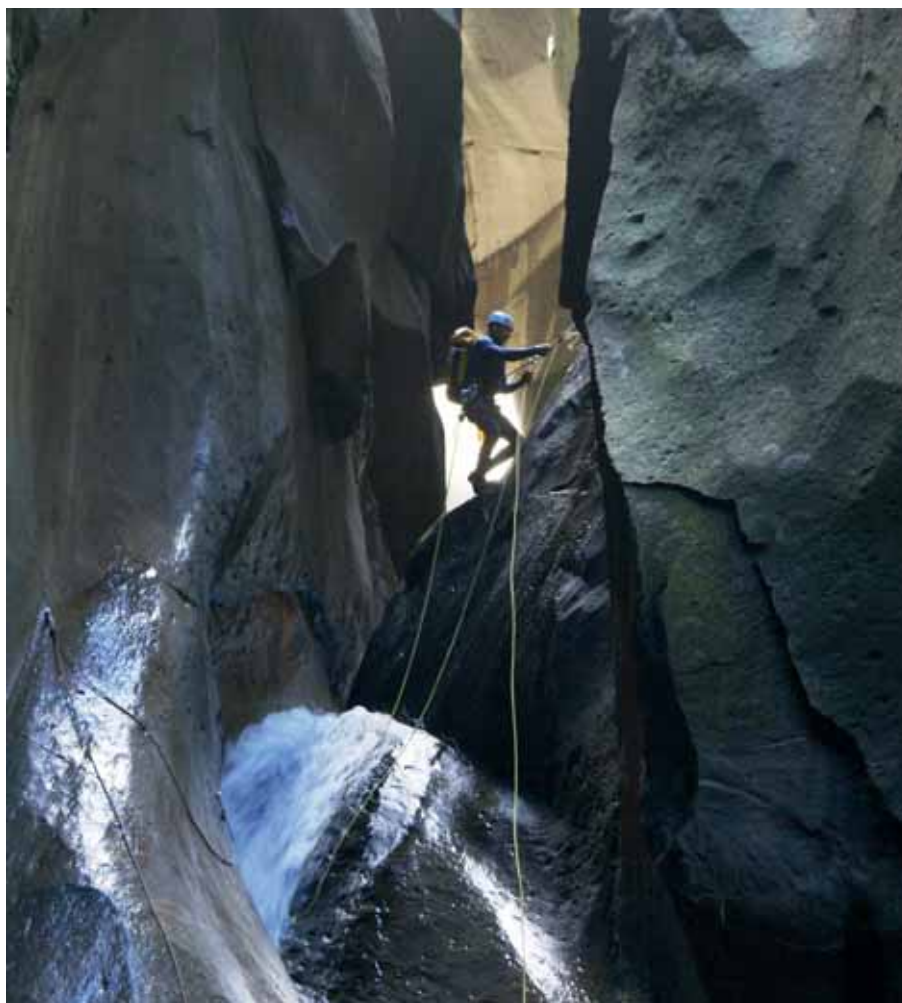
- **Aká je potom komunikácia s týmito ľuďmi?**

Prírodní ľudia nemusia hovoriť toľko ako my. My sa schovávame za vety a často si myslíme úplne niečo iné. Oni sú ako deti v škôlke. Keď sa zadívate do čistých detských očí, viete, čo si myslia. To isté platí pre prírodných ľudí. Nebadať tam pretváрку či lesť. Komunikácia neprechádza cez vás verbálne, ale zmyslami. Napríklad som si pomyslel, že by sa mi zišiel povraz a o chvíľu mi ho domorodec podal.

- **Ako sa rodí film z takejto expedície? Asi jeho scenár nenapíšete doma pred cestou...**

Pravdou je, že kvalitný film nemôže vzniknúť bez kvalitného scenára. Ale neviete, čo vás na expedícii do neznáma môže čakať. Tam musíte improvizovať. Na Novej Guinei sme sa dva dni brodili v močarínach dúfajúc, že objavíme domorodcov, ktorí ešte nevideli bieleho človeka. Vy neviete, či sa vám neschovajú. Neviete, ako sa k vám budú správať, či vás pustia ďalej, prijmú vás alebo nie.

Na druhej strane, dotýkate sa niečoho, čo sa už onedlho na tejto planéte asi nebude dať zažiť. Ste naživo v dobe kamennej a chvíľu v nej chcete pobudnúť. Máte pocit, že ste v stroji času. V hlave sa postupne rodí príbeh... Ale aj tak, keď prídem domov, ešte dlho mi trvá, kým získam od cesty odstup.

Postupne sa objavuje zmysel toho, čo som zažil, a až potom pride čas rozmýšľať, či urobím film. Potom začnem pracovať na scenári. Z mnohých ciest som však film neurobil.

- **Máte blízky vzťah aj k Tatrám a slovenskej prírode všeobecne. Kde sa to vo vás vzalo?**

Beriem prírodu ako svoju súčasť. Som z Prievidze, ešte ako žiak základnej školy som chodil každý týždeň na Kľak. Potom som chcel spoznať všetky hory na Slovensku a za pár

Prírodným ľuďom musíte ukázať, že si ich vážite, a potom u nich objavíte poučné veci.

rokov som naozaj prešiel všetky naše pohoria. Stále som bol v horách, aj som organizoval množstvo výletov a podujatí. Potom som prišiel na Zbojnícku chatu, to bol môj sen. Počas štúdií som tam deväť sezón nosil, liezol... Skrátka, bol som v Tatrách, horách, ktoré ma formovali, a tá „horská“ filozofia sa na mňa nalepila.

- **O Tatrách ste nedávno natočili ďalší oceňovaný film Žiť pre vás. Presnejšie, o nich a horolezcovi Wieslawovi Stanislawskom.**

Hľadal som paralelu s dnešným svetom, či aj dnešní mladí ľudia majú taký istý silný citový vzťah k Vysokým Tatrám, ako mal ten 23-ročný horolezec pred deväťdesiatimi rokmi. Mladí chlapi sa vydali po jeho stopách a chceli spojiť niekoľko jeho tatranských prvovýstupov. Som rád, že myšlienka filmu zarezonovala. Urobil som ho hlavne pre horolezcov na obidvoch stranách Tatier a príjemne ma prekvapilo, že film oslovil ľudí aj na mnohých zahraničných festivaloch.

- **Môžeme sa aj v roku 2016 tešiť na nový film od vás?**

Pred dokončením je dokument Sloboda pod nákladom. Jeho témou je nosičské remeslo, ktoré aj mňa kedysi formovalo. Vo Vysokých Tatrách sú ešte štyria nosiči v dôchodkovom veku, ktorí aktívne vynášajú náklady na tatranské chaty. Najstarší má 76 rokov. Ich inšpiratívny pohľad na tvrdú prácu, na život a Tatry prináša zaujímavé poznanie.

Pripravila: TA
Foto: TASR, K2 studio

Buďte imúnni voči stresu!

Počas celého roka nás ohrozuje stres, ktorý dáva zelenú vírusom; ubrániť sa im tak dokáže len silný jedinec.

Aby ste sa cítili ako-tak v bezpečí, musíte svoj obranný imunitný štít na potenciálny útok vopred pripraviť. Čomu sa vyhnúť, a naopak, na čo si nájsť čas, aby bola vaša imunita spoľahlivým ochrancom?

Dbajte na stravu a vitamíny

V prvom rade sú pre váš imunitný systém ťažkým orieškom nezdravé jedlo, alkohol a cigarety. Telo potrebuje dostatok vitamínov a minerálnych látok. Dožičte si ich v zelenine, ovocí či rybách. Ak nemá váš organizmus dostatok dôležitých látok, nefunguje tak, ako by mal. Práve naopak! Takže pozor na to, čo zjete!

Imunitu oslabujú stres, psychické a fyzické vyčerpanie, málo pohybu i spánku.

Doprajte si v strave pár fígľov z kuchyne, ako napríklad hrsť mandlí každý deň. Zabezpečíte tak telu dennú dávku vitamínu E, ktorý je výborným antioxidantom. Do jedálneho lístka si doplňte aj listovú zeleninu, kuracie a bravčové mäso, echinaceu, mrkvu a tekvicu, cesnak, citrusy, ľanové semienka, zelený čaj či víno. Už jeden pohár červeného vína denne – a vaše telo si dokáže poradiť s niektorými patogénmi. Podľa najnovších poznatkov vedcov nám látky obsiahnuté v pohári červeného vína prospievajú a dokážu nahradiť hodinu cvičenia. Pokiaľ si však aj zacvičíte, účinky cvičenia budú ešte lepšie.

Ponocujete? Nestíhate?

A čo váš životný štýl? Máte stále plný diár a niekam sa ponáhľate? Stres, psychické i fyzické vypätie, nedostatok spánku, málo pohybu alebo nezdravá životospráva – aj tieto neduhy môžu oslabiť váš imunitný systém. Bude tak ľahkým terčom pre vírusy. Práve preto by ste mali zastaviť rýchly kolotoč pracovných povinností a začať myslieť na to, že imunita je pancierom, ktorý vás má chrániť. Nečakajte na výstražné signály a počúvajte,

čo si telo pýta. Vytvorte si ochranný štít a držte sa jednoduchých zásad!

Zlá nálada, negatívne pocity, časté stresové situácie, opakované nadmerné vyčerpanie – to všetko prináša oslabenie obranyschopnosti, a tým aj náchylnosť na ochorenia.

Enzýmová terapia

Pri vážnejších problémoch s imunitou alebo pri jej oslabení je vhodné dodať telu enzýmy zvonku. Podporia imunitné pochody, keď už jeho vlastné enzýmy nestačia. Posilnenie imunity je dlhodobý proces, ktorému

zodpovedá aj spôsob podpornej terapie. Pre osoby s oslabenou imunitou je najlepšie začať užívať enzýmový liek Wobenzym v období, kedy sú najviac ohrozené – teda na jeseň či na jar a pri zvýšenej fyzickej či psychickej námahe alebo pri strese, a to po dobu niekoľkých týždňov. Pokiaľ už niekoho virózy alebo angíny sužujú, treba začať užívať enzýmy čo najskôr. Okrem posilnenia imunity pomáhajú rýchlejšie a lepšie zvládnuť ochorenie. Tiež zvyšujú účinnosť prípadnej antibiotickej liečby.

Enzýmový liek je tiež vhodné užívať v období

Zdravým jedlom proti stresu: môže to byť kvalitné mäso, zelenina, cesnak, semienka.

rekonvalescencie proti prípadnému ochoreniu alebo prechodu zápalu do chronického stavu. Na rozdiel od iných liekov, prírodné enzýmy nezasahujú proti prejavom alebo pôvodcom určitého ochorenia, ale mobilizujú imunitný systém, aby sa organizmus s ochorením vysporiadal čo najlepšie sám.

Päť pravidiel pre silnejšiu imunitu

- **Pitný režim.** Nielen zdravá strava, ale aj dostatok tekutín vplýva na imunitu. Vyhnite sa však koncentrovanému alkoholu, ktorý imunitný systém poškodzuje. Na dostatočný prísun tekutín dbajte v každom ročnom období. Denne vypite 2 – 3 litre tekutín – ideálne čistej vody alebo bylinkových čajov. A to i v chladnejších dňoch. Tekutiny v organizme udržiavajú sliznice vlhké, a tak sa v nich nemôžu usadiť vírusy ani baktérie.

Veľkým nepriateľom imunitného systému sú tiež alkohol, cigarety a nezdravé jedlo.

- **Spánok.** Doprajte si denne minimálne osem hodín spánku. Zaspávajte a vstávajte v pravidelnom čase. Počas spánku dokáže

Červené víno v malom množstve tiež posilňuje imunitný systém.

organizmus nazbierať dostatok energie na celý deň – a práve jeho nedostatok sa môže skrývať za oslabenou imunitou.

- **Pohyb.** Nie je len zábavou, ale aj príležitosťou vyčistiť si hlavu, oddýchnuť si, odbúrať stres, zlepšiť kondíciu a dodať telu potrebnú dávku energie a šťastia.

- **Otužovanie a nohy v teple.** Ráno alebo večer si dajte studenú sprchu. Zapotíte sa môžete v saune, čím odbúrate stres, prekrvíte pokožku, podporíte látkovú výmenu a reguláciu krvného tlaku. Základom je nielen otužovať, ale i udržiavať optimálnu

telesnú teplotu, najmä dolných končatín. Studené nohy vedia potrápiť v podobe nepríjemného prechladnutia aj zápalov močových ciest. Preto noste ponožky aj papuče.

- **Nestresujte sa.** Ak sa denne ocitáte v stresových situáciách a pracujete vo vypätom prostredí, za krátky čas sa môže táto situácia odraziť na vašom zdraví. Imunitný systém je vzájomne prepojený s centrálnym nervovým systémom. A preto – žiaden stres!

KK

Obrázky: TASR, PPN, SXC

Telo cukrovkára vie, čo potrebuje

Cukrovkou trpí asi 400-tisíc Slovákov, pričom tisíce ani netušia, že ju majú. Po diagnostikovaní choroby sa pacienti zmení život – asi najviac v oblasti stravy a životného štýlu. Napríklad aj v tom, že organizmus diabetika si „žiada“ zvýšený prísun iných vitamínov a látok ako u zdravého jedinca.

Odborníci preto diabetikom odporúčajú aj špeciálne doplnky výživy, obsahujúce najmä vitamíny A, B, C, E, ďalej chróm a zinok. Všetky spomínané potrebné účinné látky, navyše namiešané v správnom pomere a v jednej tablete, nájdete u cukrovkári vo výživovom doplnku Vitamíny pre diabetikov od spoločnosti Wörwag Pharma. Prípravok je určený nielen pre nich, ale preventívne aj pre tých, ktorí majú cukrovku v rodinnej anamnéze.

KM

Telemedicína pomáha diabetikom

Slovenskí vedci v rámci projektu Centra výskumu závažných ochorení sledovali o. i., ako môžu moderné aplikácie udržať dobrú kvalitu života diabetikov. „Dostali od nás telemedicínsky kit, v ktorom boli smartfón, dátový balíček s pripojením na internet, teplomer a glukomer s Bluetooth pripojením a údaje potrebné na pripojenie do aplikácií,“ vysvetlil Fedor Lehocký z Fakulty elektrotechniky a informatiky STU v Bratislave. Pacienti si do mobilu cez počítač zadávali bežné parametre z krvi, ktoré aplikácia okamžite vyhodnocovala. Telemedicína tak podľa vedcov poskytuje lekárom okamžitú informáciu o zdravotnom stave pacientov a pacientom zasa pomáha dodržiavať pokyny lekárov.

Za šesť mesiacov klesli pacientom hodnoty glykovaného hemoglobínu o 0,3 – 0,4. Hoci sa to môže zdať málo, diabetológ Peter Jackuliak označil zlepšenie za úspech. „Došlo k tomu bez zmeny terapie, len dôslednejším zapojením pacientov do manažmentu svojej choroby,“ zdôvodnil.

Na Slovensku išlo o prvú klinickú štúdiu z telemedicíny v takom veľkom rozsahu.

TA

Diskrétny tlakomer pre manažérov

Manažéri žijú pod neustálym pracovným stresom a napätím. Dlhá pracovná doba, nadčasy, prepracovanosť, nedostatok pohybu a často i zlá životospráva sa môžu rýchlo prejavíť vysokým krvným tlakom. Viete, že až 1,5 miliardy ľudí po celom svete trpí hypertenziou? Zaoštarajte si preto zápästný tlakomer Omron RS8, ktorým si môžete pravidelne kontrolovať hodnoty krvného tlaku.

Tlakomer na zápästie disponuje systémom Intelli Sense, ktorý minimalizuje tlak manžety počas merania. Polohový senzor kontroluje správnu polohu vášho zápästia. NFC pripojenie môže prenášať namerané hodnoty do notebooku, počítača alebo smartfónu. Oceníte aj analytickú funkciu týždňových priemerov meraní. Tento tlakomer je tichší, ľahší a tenší ako jeho predchodcovia, preto si ho môžete zobrať všade so sebou.

VN

Ako sa vyhnúť nákazlivej chrípke

Prevenca môže zahŕňať aj prípravky a komponenty stravy

Chrípka a jej podobné ochorenia každoročne postihnú 10 až 15 percent svetovej populácie, čo reprezentuje 3 – 5 miliónov ľudí.

Na Slovensku počas minuloročnej chrípkovej sezóny zaregistrovali okolo 200-tisíc prípadov prechladnutia, chrípky, angíny a zápalov horných či dolných dýchacích ciest, vrátane pár tisíc ťažkých komplikácií ako zápal pľúc, priedušiek, prínosových dutín či stredného ucha. Ako si môžeme posilniť obranyschopnosť, aby sme sa týmto chorobám ubránili a zároveň nezaťažovali telo chémiou?

Rizikové skupiny

Chladné počasie, teplotné výkyvy, s tým súvisiace podcenenie teplého oblečenia, suchý vzduch v miestnostiach, kde sa cez zimu dlhšie zdržiavame, nedostatok spánku – to sú najčastejšie faktory, oslabujúce obranyschopnosť nášho organizmu. Skôr tak podľahne útoku agresívnych vírusov a baktérií, ktorých je okolo nás neúrekom.

Najväčšie nebezpečenstvo hrozí novorodencom, seniorom a chorým osobám, pretože ich imunitný systém nepracuje optimálne. Vo väčšej miere sú ohrození aj školáci, pravidelne sa zhromažďujúci vo väčších počtoch na vyučovaní.

Na rozdiel od zdravých ľudí, ktorí disponujú mnohými obrannými mechanizmami, schopnými sa s bacilmi vyrovnáť, osoby so zníženou imunitou ochorejú ľahšie, priebeh choroby je intenzívnejší a aj pretrváva dlhšie.

Zásady pre lepšiu imunitu

Na posilnenie imunity by sme mali dodržiavať niekoľko hlavných zásad. Predovšetkým sa treba teplo obliekať, spať priemerne 8 hodín denne, byť v psychickej rovnováhe a ak je to možné, vyhýbať sa uzavretým priestorom s väčším množstvom ľudí.

Účinnou metódou je otužovanie tela vzduchom alebo vodou. Otužovanie vzduchom spočíva v nastavení teploty v miestnosti na 20 až 22 °C, v pravidelnom vetraní a v každodennom svižnom cvičení pri otvorenom okne. Prospešné sú aj dlhšie prechádzky

v prírode. Pod studenou sprchou by otužovanie malo prebiehať pravidelne, za pohybu a v dĺžke 1 – 3 minúty. Odporúča sa tiež saunovanie, ktoré povzbudzuje imunitu striedaním tepla a chladu.

Veľký vplyv na obranyschopnosť organizmu má rešpektovanie základných pravidiel hygieny, najmä dostatočné umývanie rúk. Vírusy a baktérie sa totiž prenášajú nielen vzduchom v podobe kvapôčok a priamym kontaktom s nakazenou osobou, ale aj nepriamo – prostredníctvom kontaminovaných predmetov. Najčastejšie ide o predmety, ktoré používame denne: kľučky dverí, vreckovky, uteráky, riad alebo hračky.

Dôležité je aj to, čo jeme

S posilnením obranyschopnosti organizmu súvisí aj úprava jedálneho lístka. Mali by sme doň zaradiť napríklad selén a zinok, ďalej strukoviny, celozrnné obilniny, bylinkové čaje a predovšetkým surovú zeleninu a ovocie, ktoré obsahujú najviac vitamínov a vlákniny. Vlákna čistí organizmus, odvádza z tela škodlivé látky a udržiava správnu činnosť tráviaceho traktu. Ten je totiž pre imunitu zásadný.

Účinnou ochranou proti chrípke sú otužovanie, pohyb na čerstvom vzduchu a teplé oblečenie.

„V tráviacom systéme sa nachádza až 70 % buniek, ktoré podporujú obranyschopnosť organizmu,“ vysvetlil MUDr. Tomáš Kampe z Univerzitnej nemocnice L. Pasteura v Košiciach, odborný konzultant spoločnosti LR Health & Beauty. Rovnováhu črevnej mikroflóry podľa neho podporuje napríklad aj aj mledzivo – tzv. kolostrum, ktoré vzniká v mliečnych žľazách cicavcov počas prvých 24 až 48 hodín laktácie. Táto látka posilňuje tvorbu ochranných povlakov tráviacej trubice a podporuje rast užitočných bifidobaktérií a laktobacilov, ktoré bránia zažívaci trakt pred škodlivými mikroorganizmami. „Významnými zložkami mledziva sú aj protilátky nebezpečných baktérií Escherichia Coli, Salmonella, Streptococcus, Staphylococcus či Cryptosporidia,“ doplnil Dr. Kampe. Aj na našom trhu sú dostupné prípravky obsahujúce mledzivo z kravského nepasterizovaného mlieka.

JK/TA

Foto: PPN, SXC

Vitamíny a vláknina v zelenine podporujú obranyschopnosť organizmu.

Človek potrebuje dobrý spánok

Zaspíte neželane aj počas dňa? Alebo večer v posteli dlhé hodiny len pozeráte do tmy?

Spánok zabezpečuje regeneráciu nášho organizmu; jeho nedostatok sa negatívne odráža, možno povedať, na tele i na duchu. Spôsobuje nielen fyzickú a psychickú vyčerpanosť, nepokoj, zmeny nálady, poruchy myslenia a pamäti, ale aj celý rad závažných zdravotných komplikácií: napríklad je rizikovým faktorom srdcovocievnych ochorení.

Spánok a životný štýl

Dĺžka spánku, ktorú človek potrebuje, je veľmi individuálna. Zvyčajne predstavuje šesť až osem hodín denne. Ak spíme menej alebo viac a nemáme žiadne súvisiace ťažkosti, netreba sa znepokojovať ani siahnuť po liekoch. Pokiaľ však pociťujeme napr. stálu únavu, problémy s koncentráciou či pamäťou, mali by sme sa radšej obrátiť na odborníkov.

Málo spánku spôsobuje únavu, zlú náladu, horšiu pamäť i koncentráciu.

Dobrý spánok je odrazom zdravého životného štýlu. Ten reprezentuje mnoho faktorov, okrem iných pravidelné cvičenie a šport, žiaden alkohol, kofeín ani cigarety, eliminácia stresu, pohodové životné tempo či psychofyzický relax. Kvalitu spánku priamo ovplyvňujú konkrétne atribúty ako pohodlná posteľ a poloha tela, tmavá a chladnejšia miestnosť, skorý budíček. Ďalej sa odporúčajú voňa levandule, teplý kúpeľ či

bylinkové čaje. Pomôcť vedú preparáty z valeriany, chmeľu, medovky či materinej dúšky.

Poruchy bežné aj bizarné

Poruchy spánku môžu výrazne znížiť kvalitu života, zvlášť ak sú dlhšie pretrvávajúce a neliečené. Najrozšírenejšou je nespavosť. Opak predstavuje tzv. narkolepsia, pri ktorej človek stráca kontrolu nad stavom bdenia a upadá do spánku nechtiac aj počas dňa a v rôznych situáciách. Je však oveľa zriedkavejšia.

Poznáme rôzne spánkové poruchy, niekedy aj bizarné. Ich liečbe sa dlhodobo venuje Eva Feketeová z Neurologickej kliniky Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. „Patria medzi ne napríklad syndróm nepokojných nôh, nočné škripanie zubami – tzv. bruxizmus, ďalej spánkové apnoe, pri ktorom dochádza v spánku k opakovaným zástavám dychu, alebo parasomnie, spojené s abnormálnym pohybom v podobe námesačnosti alebo s agresívnym správaním pri narušení takzvanej REM fázy spánku,“ vymenúva.

Novodobým fenoménom je podľa nej tzv. syndróm oneskorenej spánkovej fázy. Ide

o problém najmä adolescentov a mladých ľudí, ktorí si posúvajú zaspávanie na skoré ranné hodiny a vôbec celú spánkovú periódu na dennú dobu.

Škovránky a sovy

E. Feketeová delí ľudí podľa spánku na dve skupiny, ktoré veľmi rozdielne reagujú napríklad

Dobrý spánok prichádza so zdravým štýlom života, bez alkoholu, cigariet a stresov.

na časové posuny. „Sovy“ bývajú čulé do neskorých nočných hodín, zatiaľ čo ráno si rady dlhšie pospia. Na jar, so začiatkom letného času, majú preto veľké problémy. Opakom sú „škovránky“, ktoré nevedia ponocovať a typicky sa prebúdzajú zavčas rána. Preto oveľa horšie znášajú jesenný prechod na zimný čas.

TA

Ilustračné foto: Philips

Dajte K. O. jarnej únave

Cítite sa vyčerpaní, po obede sa neviete pohnúť a ani psychicky to nie je ideálne? V prípade jarnej únavy nejde o žiadnu diagnózu. To len dlhá zima, nedostatok slnka, znížená hladina vitamínu D, menej čerstvého ovocia, zeleniny i aktívneho pohybu sa negatívne podpíšu na stave organizmu. Môžeme však proti tomu bojovať.

V jarnom jedálnom lístku by okrem čerstvej zeleniny

a ovocia nemali chýbať ani strukoviny, celozrnné obilniny, orechy, semená či kvalitné kakao. Telu dodajú potrebné vitamíny, minerálne látky i vlákninu. Dôležitý je tiež prísun kvalitných živočíšnych bielkovín.

„Ich vhodným aj chutným zdrojom sú mlieko a mliečne výrobky, vrátane kvalitného masla,“ uvádza odborník na výživu MUDr. Michal Piják. „Mlieko je výborným zdrojom bielkovín, sacharidov, tukov, minerálnych látok (hlavne

vápnika), vitamínov, stopových prvkov a tiež tzv. konjugovanej linolovej kyseliny, ktorá má významné imunostimulačné účinky,“ podčiarkuje. Prímerané a pestré zastúpenie mliečnych výrobkov v strave je podľa neho optimálnou cestou, ako naštartovať správnu funkciu metabolizmu a imunity v tomto období.

Na potlačenie jarnej únavy sa osvedčili aj tzv. fermentované mliečne potraviny ako jogurt, cmar, kefir, kyslá smotana, acidofilné mlieko a niektoré druhy syrov. Obsahujú probiotiká a komplexne posilujú imunitu čreva.

KS

Futbalový lekár Malovič: pohyb a striednosť omladzujú

Dopingová kontrola Messiho či Beckhama, to je aj príjemná konverzácia s nimi

Lekár, publicista, ale aj pesničkár Pavel Malovič odporúča striednosť v príjme čohokoľvek a veľa pohybu. Zavedie nás do zákulisia dopingových kontrol.

Celý profesijný život sa venuje telovýchovnej medicíne, dlhoročne pôsobí v štruktúrach zdravotných komisií futbalového zväzu a pracuje tiež ako dopingový komisár UEFA. Okrem praktickej medicíny sa venuje aj pedagogickej a prednáškovej činnosti na Lekárskej fakulte UK v Bratislave.

• **Ste telovýchovným lekárom, boli ste okrem iného aj lekárom československej futbalovej reprezentácie. Venujete sa teda len vrcholovým športovcom?**

Nezaoberáme sa len športom, chodia k nám ľudia, ktorí sa potrebujú poradiť alebo diagnostikovať, ak ich problém súvisí s pohybovou aktivitou. Či už je jej veľa alebo málo, alebo nie je vôbec.

• **Ako ste sa dostali k športu a športovému lekárstvu?**

Už od detstva som chodil na prehliadky k profesorovi Handzovi a on ma neskôr navrátil na to, aby som bol telovýchovný lekár.

Úrazy hrozia najmä pri kontaktných a adrenalínových športoch, no nevyhýbajú sa trebárs ani golfu.

Aj ma zobral na svoju kliniku. Keďže on bol prevažne futbalový lekár, tak ma angažoval tiež ako futbalového lekára.

• **Takže ste od malička chceli byť lekárom?**

Pavel Malovič

Chcel som byť žurnalista, ale ako to v živote už býva, dopadlo to inak. Boli to roky 1968 – 1969 a môj otec mi ukázal, aký význam má žurnalizmus v dobe, keď sa situácia tak dramaticky mení.

Ale vyštudovať medicínu, to je len výučný list. Skutočná škola sa začala, keď som nastúpil do praxe.

• **Ktorý šport je najviac náchylný na úrazy?**

Sú to kontaktné športy. Určite box, potom tie športy, pri ktorých sa zápasí nepovoleným spôsobom – podľa mňa je to americký wrestling, ale aj tie takzvané adrenalínové športy

Na dopingovú kontrolu idú vytypovaní hráči a tí, ktorých vylosovali počas zápasu.

– bungee jumping, rafting... Úraz či poškodenie zdravia sa však môže stať aj v jemných športoch alebo pri golfe. Záleží na tom, či ste na ten-ktorý šport pripravený.

• **Vďaka lekárskej profesii a pôsobeniu pri športe máte aj zodpovednú funkciu dopingového komisára UEFA. Ako ste sa k tomu dostali?**

Počas rozličných zájazdov s reprezentáciami som stretával rôznych ľudí a pokúšal som sa k tomu dostať. Angažovali ma na prelome tisícročia a spočiatku to nebolo vôbec jednoduché. Dnes to už trvá štrnásť rokov a celkom to ide.

• **Ako prebieha samotná kontrola?**

Máte určené, či budete „robiť“ krv alebo moč. K tomu vám niekedy cielene pošlú

mená hráčov, ktorí majú byť kontrolovaní. To sa stáva napríklad pred finále Ligy majstrov. Pamätám si posledné finále, v ktorom hrala Barcelona, robili sme cieľene desať hráčov, ktorí boli presne vypísaní. Inak sa hráči losujú – cez prestávku zápasu losujeme dvoch hráčov z každého mužstva, ktorí prídu na kontrolu, a dvoch ako náhradu v prípade, že by sa vylosovaný hráč zranil tak, že by musel byť prevezený do nemocnice. Obálka s ich číslami sa otvára v 75. minúte a po skončení prichádzajú tito hráči priamo do miestnosti dopingovej kontroly. Nesmú ísť do šatne, jedinou výnimkou je rozhovor po zápase v mix-zóne.

• **Kofko času zaberie takáto dopingová kontrola?**

Niekedy poldruha hodiny, niekedy aj päť a pol hodiny. Môj rekord ako lekára národného mužstva je z Majstrovstiev sveta v Taliansku, keď Luboš Kubík bol na kontrole šesť a pol hodiny, v Champions League mám rekord päť a štvrt hodiny, ešte keď hral za Chelsea Damien Daff. Pokiaľ ide hráč na krvný odber, musí 15 minút sedieť pokojne po zápase, konzumovať tekutiny a až potom začíname odber. Aj ten trvá rôzne pre to, že niektorí futbalisti majú enormný strach pred ihlou.

• **Prešli vám „cez ruky“ mnohé hviezdy, vraj aj Lionel Messi.**

Áno, dokonca viackrát. S ním nie je žiaden problém. Tí skutoční profesionáli nemajú nejaké zvláštne maniere. Ale stane sa, napríklad, tak jeden z tridsiatich má pocit, že je nespravodlivé, že je to práve on. Majú trochu pravdu, pretože ak je niekto sedemkrát po sebe na kontrole, teda je cieľene testovaný, tak môže byť z toho nervózný. Ale nevedomuje si, že zrejme urobil predtým nejakú chybu alebo vyvolal podozrenie, takže niektorý kolega lekár napísal do záznamu, že sa mu dotýčný hráč nepozdával.

• **Ako sa k vám správajú a pozerajú na vás športovci, ktorých kontrolujete?**

Niekedy to závisí aj od výsledku zápasu, potom sa prelejú do lepšej nálady. Samozrejme, keď príde za nami hráč, ktorý má istý vek a už je piatykrát po sebe na kontrole, tak buď to berie s humorom, alebo je rozzúrený. Vždy však musíte nájsť spôsob, ako viesť diskusiu s hráčom, aby ho to zaujalo. Napríklad Cristiano Ronaldo sa vždy veľmi ponáhľa. On je, samozrejme, k dispozícii, nie je neslušný, je fajn človek. Vy sa však nemôžete ponáhľať, lebo niektoré veci neurýchlite, tak sa s ním

Beckham Malovičovi dôverne: moja vďaka patrí kaderníkovi, kozmetikovi a fotošopu.

začnete rozprávať, pripomeniete mu napríklad časy, keď ste ho videli hrať 17-ročného. Alebo s Messim som sa rozprával o jeho rodnom meste, lebo som mal šťastie to mesto navštíviť. Oni sú radi, že viete, odkiaľ pochádzajú, napríklad keď sú to hráči z Brazílie, tých je v Európe veľa. A v Brazílii som bol asi štyrikrát. Spýtate sa, odkiaľ pochádza, a on je rád, že sa s ním pohovárte.

• **Uctia si vás pri týchto stretnutiach nejakým klubovým suvenírom?**

To sa nestáva. My sa nesmieme ani fotografovať s hráčmi, lebo nesmie byť žiaden záber z dopingovej miestnosti. Bolo by to aj trochu neetické; hráč je vyčerpaný, vyzerá úplne inak ako potom na verejnosti.

Recept na mladosť? Hýbať sa, byť striedmy, ustrážiť si, čo jem.

Napríklad David Beckham mi pri ostatnom stretnutí povedal – ďakujem svojmu kaderníkovi, kozmetikovi a fotošopu. V skutočnosti vyzerá o dosť inak. Je príjemný, ale nechce sa fotiť. Keď končil kariéru v Paris Saint-Germain, tak som sa pýtal, či si neurobíme foto. Povedal že nie, že na to musí byť prichystaný. Na druhej strane, Ibrahimovič s tým nemá problém.

• **Je alkohol na listine zakázaných dopingových látok?**

Alkohol je na zozname zakázaných látok, ale len v niektorých športoch, napríklad pri automobilových pretekoch, motokrose, cyklokrose či paraglajdingu. V ostatných súťažiach nie je zakázaný.

Sú situácie, keď vieme, ktorý športovec konzumuje alkohol. Keď je vonku mínus 15 stupňov, niektorí brankári si dajú pred zápasom vodku. Poznal som hráčov, ktorí poldruha hodiny pred zápasom vypili malý strek. Skôr je to problém po zápase, keď majú pocit,

že by si mohli niečo dať. Keď som bol lekár národného mužstva, tak sme im po zápase dovolili pivo, lebo bola istota, že si ho nedajú doma vo väčšom množstve. Chuťové bunky sa nasýtia a potom buď nepili, alebo vypili oveľa menej.

• **Vaša najnovšia kniha má názov Ako si udržať mladosť. Aký máte na to recept?**

Recept je – byť striedmy. Byť striedmy v prijímaní čokoľvek, čo konzumujeme, vo výbere. Nemyslieť si, že ten najluxusnejší tovar, ktorý z hľadiska konzumácie najlepšie vyzerá, je najlepším.

Treba byť zvedavý, každý deň sa snažiť dozvedieť alebo sa naučiť novú vec, získať novú informáciu. V dobe internetu by to malo byť jednoduché. A hlavne sa hýbať, lebo pohyb je dôležitý. Keď sme zoskočili zo stromov, tak sme začali chodiť, nie sedieť. Dnes máte ľudí, ktorí horko-ťažko prejdú dvesto – tristo krokov, pritom by mali prejsť päťdesiatnásobok. Keď by som mal pokračovať – kvalita dnešných potravín, bohužiaľ, nezodpovedá tomu, čo by sme potrebovali. To znamená, že občas musíte použiť výživový doplnok. Treba tiež dodržiavať pitný režim.

• **Ste aktívny aj ako folkový hudobník, od roku 1979 ste člen združenia Slnovrat. Ako sa pozeráte na slovenskú hudobnú scénu?**

Paradoxne, najlepších muzikantov a najlepšie nápady má komerčná scéna. Obdivujem, keď má niekto muzikantskú zručnosť; myslím si, že Fera Grigláka v gitare nikto neprekonal – v invencii, štýle, spôsobe uchopenia témy. Hammel, Varga, Nagy, Habera sú úspešní skladatelia. Hex hrajú celý čas tú istú hudbu, ale hrajú ju dobre, Ivan Tásler je stále excellentný. Keď počúvate nový album Mekoeho Žbirku, obdivujete, čo s tým urobil anglický text aj to nahrávacie štúdio a ľudia okolo.

• **Máte dosť času aj na rodinu?**

Musím. Našťastie, moja pani ma donútila, aby som nepracoval cez víkend, čo mi svojím spôsobom zachránilo život. Niekedy sa však stane, že to poruším a to potom aj cítim. Predsa, som už senior.

• **Máte nejakú životnú múdrosť, ktorou sa riadite?**

Nikdy nepreceňuj sám seba, nikdy si nemysli, že máš oceľové zdravie. A nezabúdaj na lásku.

Pripravila TA
Obrázky: TASR, PBY

Dovážame priveľa potravín?

Slovensko musí prijať opatrenia na zvýšenie potravinovej bezpečnosti a zastaviť oslabovanie domácich výrobných kapacít.

To je názor Potravinárskej komory Slovenska (PKS). Tá nedávno predstavila oblasti a podporné opatrenia, na ktoré by vláda mala sústrediť pozornosť v období rokov 2016 – 2020 a zvrátiť tak súčasnú nepriaznivú situáciu. Slovenská republika má totiž najvyššie záporné obchodné saldo s potravinárskymi výrobkami v histórii – viac ako 1,1 mld. eur.

Podporné opatrenia nevytvárajú negatívne vonkajšie vplyvy

Doterajšia podpora štátu smerovala predovšetkým do poľnohospodárstva, čoho dôsledkom bol kontinuálny rast exportu poľnohospodárskych surovín, na druhej strane však aj kontinuálny rast importu potravín. Vládne opatrenia v prospech domáceho potravinárskeho priemyslu sú čiastkové, krátkodobé zamerané, a strácajú sa pod presilou nepriaznivých zásahov „zhora“. Z európskej úrovne môže byť príkladom zrušenie mliečnych kvót alebo vzájomné obchodné embargo s Ruskom.

Štátna podpora prvovýroby zvyšuje export plodín, no zároveň i dovoz potravín.

V druhom prípade vývoj ukázal, že cenové dosahy sankcií, hoci nepriamo, majú väčší vplyv na výrobcov potravín, ktorí do Ruska nevyvážali. Prvým dôvodom je, že práve táto skupina nebola nijako finančne odškodnená. A po druhé – následné kumulovanie potravín na európskom trhu znižuje ich ceny na úroveň, ktorú slovenskí producenti nedokážu bez inej podpory dosiahnuť.

Legislatíva typu bufetový zákon je krokom vedľa

Na národnej úrovni museli potravinári opätovne čeliť snahám deliť potraviny na „zdravé“ a „nezdravé“ cez tzv. „bufetový zákon“ alebo „praženícovú vyhlášku“. Pripomienky majú aj k Programu rozvoja vidieka, najmä diskriminačne nastavené podmienky získania

bodového hodnotenia potravinárov v rámci tzv. modifikácie. Konkrétne ide o obmedzenie oprávnenia čerpať finančné prostriedky pre subjekty produkujúce potraviny, v ktorých z celkového množstva surovín je až 75 % z domácej produkcie. Ďalšími problematickými bodmi sú subjektívne hodnotenie kvality projektu, ako aj bodové limitovanie oprávnenosti 50 veľkými dobyčiami jednotkami alebo výmerou 5 hektárov ekologického poľnohospodárstva.

Potravinárskej komore sa nepáči, že týmto legislatívnym aktom nepredchádzali odborné diskusie. Podporu zo strany štátu považuje stále za nedostatočnú, výsledkom čoho sa

slovenské potraviny stávajú cenovo nekonkurencieschopnými lacnejším potravinám z dovozu.

Vrátiť potravinovú suverenitu, podržať spracovateľov

„Slovensku je potrebné vrátiť potravinovú suverenitu,“ povedal prezident PKS Daniel Poturnay. „Vládna politika sa bude musieť viac zamerať na budúcnosť potravinárskeho priemyslu, pretože bez silného spracovateľského sektora sa poľnohospodárstvo stane len producentom komodít bez pridanej hodnoty,“ upozornil.

SR má historicky najvyššie záporné saldo v obchode s potravinami – viac ako 1,1 mld. €.

V nasledujúcom období sa podľa neho treba zamerať napríklad na presadzovanie rovnakých podmienok pre všetky členské štáty EÚ pri pridelovaní dotácií na podporu potravinárskych spoločností. Tiež treba zásadne zjednodušiť uchádzačom kritériá pre čerpanie prostriedkov z eurofondov.

Zníženie DPH pre vybrané kategórie potravín na úroveň 10 % označil D. Poturnay za správne rozhodnutie, avšak považuje za potrebné rozšíriť ho na všetky potraviny. „Takéto zníženie môže pomôcť ekonomike Slovenska napríklad ovplyvnením spotrebiteľského správania a znížením cezhraničnej nákupnej turistiky,“ podčiarkol.

PK/TA
Foto: TASR

Vráťte sa s Grankom do detstva

Do slovenských obchodov sa vracia Granko v limitovanej edícii retro balení. Vďaka tomu môžete mať známy obal s dievčatkom Veronikou, ktorý pri nástupe na náš trh v roku 1979 spôsobil doslova senzáciu. V nasledujúcom roku získal cenu Obal roka. Úspech Granka spočíval predovšetkým v tom, že išlo o prvé granulované rýchlorozpustné kakao svojho druhu v ČSSR. Väčšina už existujúcich nápojov bola vtedy prevažne vo forme klasického prášku, ktorý sa musel

osladzovať. Názov vznikol vo verejnej súťaži, vyhlásenej Čokoládovňami Kolín, kde sa kakao už od roku 1978 vyrábalo. Celkom prišlo 394 odpovedí. Víťazom sa stala skratka z pomenovania GRANulované KakaO – GRANKO. Zaujímavé je, že tento názov zhodne zaslalo sedem súťažiacich! Prvým obalom bola plastová dóza s obsahom 400 g, doplnená 250 g škatuľou.

VN

Novofrukt SK: rýchlik a e-shop

Viac ako 40 rokov sa na vašom stole, vo vašej kuchyni objavujú produkty značiek Novofrukt a Ovko. Kvalitu a tradíciu v jednom prináša slovenský výrobca a spracovateľ čerstvého ovocia, zeleniny a mäsa – Novofrukt SK. Kto

by nepoznal dojčenskú a detskú výživu Ovko z ovocia a zeleniny či detské pokrmy, ovocné a zeleninové konzervy, chutné mäsové nátierky a hotové jedlá tejto firmy? Aj tradícia kráča v ústrety modernizácii, a tak už čoskoro sa chystá novinka v podobe spustenia e-shopu. Nová, efektívna a moderná forma predaja zabezpečí nejednému milovníkovi detských výživ či hotových pokrmov nákup širokého sortimentu z pohodlia domova.

Navyše, od decembra 2015 premáva na trati Bratislava – Košice rýchlik Novofrukt ako netradičná forma marketingovej komunikácie značky.

KK

Exkluzívna edícia destilátov

U nás i vo svete rastie dopyt po kvalitných destilátoch, ktorých chuť ani vôňu nedokáže napodobniť žiadna liehovina. Spoločnosť St. Nicolaus sa preto rozhodla rozšíriť svoj sortiment o produktový rad pravých ovocných destilátov – Exclusive Edition. V ňom ponúkne vyše 20 nápojov výnimočnej kvality, a to v piatich produktových líniách.

Special varietal združuje destiláty pripravené výlučne z jednej odrody ovocia. Extra delicious – to sú vybrané destiláty pre milovníkov sladších a jemnejších chutí odležané na čerstvom alebo sušenom ovocí. Pod názvom Grand vintage nájdeme najlepšie slivovice z jednotlivých ročníkov, vybrané degustácnou komisiou expertov. Master speciality zasa reprezentuje destiláty vypálené z netradičných druhov ovocia. No a Barrel reserva zastrešuje destiláty dozrievané v drevených sudoch, ktoré dodávajú nápoju výnimočnú chuť i farbu. Exkluzívnu edíciu podčiarkuje

štíhly trendový dizajn fliaš, ako aj fakt, že všetky sú ručne číslované.

Napr. pre pôžitkárov je ideálnou voľbou na ovocí odležaná Marhuľovica 42 % z línie Extra delicious. Ovocné lôžko jej dodáva príjemnú zlatistú farbu a intenzívnejšiu chuť. EF

Danubius Gastro s novinkami

Koncom januára sa v areáli bratislavskej Incheby uskutočnil už 23. ročník gastronomického veľtrhu Danubius Gastro. Podujatie plné vôní, farieb a chutí potešilo všetkých milovníkov dobrého jedla a nápojov a predstavilo nielen najnovšie trendy v gastronómii, ale aj tradičné, menej známe i exotické potraviny z celého sveta. Silné zastúpenie mali víno, káva a destiláty. Novinkou bolo Kávové mestečko, kde si zmerali sily študenti i profesionálni baristi – počas súťaží Slovak Barista Cup a Latte Art Show.

Nechýbali ani lákavé ukážky práce pekárov a cukrárov či široká ponuka zariadení do reštaurácií a hotelov. Podujatie doplnil 16. ročník výstavy Exposhop (stroje a technológie pre obchody) a 15. ročník výstavy Gastropack (obalové materiály a baliaca technika). V porovnaní s vlaňajškom veľtrh potvrdil rastúci trend – počtom vystavovateľov (387 z 9 krajín) i výstavnou plochou (19 000 m²). Za štyri dni ho navštívilo 70 140 ľudí.

TA

Smotanové jogurty z Valašska

Mliekareň vo Valašskom Meziříčí dodáva aj na slovenský trh jogurty známe svojou dobrou kvalitou a chuťou. Úspešný potravinársky podnik denne spracuje až 90 000 litrov mlieka najmä na jogurty, kvasené výrobky a mliečne nápoje. „K stálciam nášho sortimentu patrí už dlho rad výrobkov s názvom Smotanové jogurty z Valašska. Ich obľuba aj predaj rok od roka rastú,“ približuje obchodný a marketingový manažér firmy Zdeněk Bukovjan. Tento široký produktový rad pritom stále obohacujú o nové varianty, naposledy o brusnicovo-ostrožinový príchuť s vanilkou. Za zmienku stojí, že Smotanový jogurt jahoda s vanilkou získal prvé miesto v celoštátnej súťaži Mliekarenský výrobok roka 2015 v kategórii jogurtov.

Tradičia výroby mlieka a mliečnych výrobkov má vo valašskom kraji na východnej Morave hlboké korene. Mliekareň vo Valašskom Meziříčí bola založená už v roku 1936. Po viacerých transformáciách sa začiatkom 80. rokov sústredila prevažne na výrobu jogurtov, neskôr aj na konzumné mlieko, smotanu a kyslomliečne výrobky. Po privatizácii v 90. rokoch sa realizovala rozsiahla modernizácia. Najväčším stálym dodávateľom mlieka je ekofarma Agrofyto Lidečko, ktorej kravy sa pasú na karpatských lúkach blízko slovenských hraníc.

JF

Obrázky na strane pochádzajú z firemných zdrojov

Oriflame zútlňuje deťom nemocnice

V rámci charitatívneho projektu „Farebné nemocnice“ Oriflame Slovensko zútlňuje oddelenia pre detských pacientov už od roku 2003. Za tento čas sa značka prírodnej švédskej kozmetiky podarilo odovzdať vymožené priestory už v deviatich nemocniciach v rôznych častiach Slovenska. V januári k nim pribudla jubilejná desiatu nemocnica, keď si zrekonštruované priestory prevzali zástupcovia Detskej ORL kliniky na bratislavských Kramároch.

„Deti sú naša budúcnosť, a preto je našou povinnosťou im pomôcť vtedy, keď to najviac potrebujú. Choroba urobila z detí malých pacientov, ktorí musia veľa času stráviť v nemocnici ďaleko od svojej rodiny. Preto sa snažíme tieto priestory zútlniť, aby sa tu cítili aspoň trochu ako doma,“ vysvetlila generálna riaditeľka Oriflame Slovensko Zuzana Machová.

Tvárou projektu je už piaty rok tenistka Daniela Hantuchová. Oriflame okrem toho podporila aj organizáciu Plamienok dvomi percentami z daní. **LŠ**

Datalan podporil tri projekty

Zdravotná starostlivosť, ochrana životného prostredia, bezpečie a ľudskosť – to sú hodnoty dôležité pre mnohé úspešné slovenské firmy. Patrí medzi ne aj Datalan. Vo februári firma zorganizovala stretnutie fanúšikov dobrých nápadov a inšpiratívnych talentov, na ktorom venovala podporu trom vybraným verejnoprospešným projektom.

Vďaka rozhodnutiu hlasujúcej verejnosti získalo najväčšiu podporu združenie Nepočujúcedieťa.sk, ktorého cieľom je vybudovanie 1. detského audiocentra na Slovensku. Hosti stretnutia oslovil aj projekt Zelená škola občianskeho združenia Živica, ktorý je súčasťou rozsiahleho celosvetového programu. Tretím projektom bola tzv. MAGNA nemocnica, ktorú prevádzkuje rovnomená organizácia v niekoľkých chudobných a krízových oblastiach sveta. **ID**

Projekt pre školy a škôlky

Značka Domestos chce zlepšiť podmienky toaliet v školách a škôlkach. Druhý ročník projektu Domestos na školách prebiehal od

septembra do novembra minulého roka a vytvoril lepšie prostredie pre 18 889 detí. Na Slovensku sa doň zapojilo celkovo 424 materských a základných škôl. Školy, rodičia aj deti prijímajú projekt s veľkým elánom, o čom svedčí aj počet zaregistrovaných rodičov na webovej stránke projektu – 126 461.

Školy po registrácii plnili aktivity, za ktoré získavali body. Ďalšie body mohli nahráť školám rodičia za nákup produktov Domestos a pridelovanie svojich hlasov. Získané body sa školám a škôlkam prepočítali na počet detí. Hlavné výhry získali tri ZŠ a dve škôlky, okrem toho ďalších 50 škôl a 50 škôlok dostane ročnú zásobu produktov Domestos zadarmo. Partnermi projektu boli Rako a Ravak. **BC**

Lidl postaví nové ihriská

V lete vyrastie na Slovensku desať detských ihrísk Žihadielok. O tom, kde to bude, rozhodli v hlasovaní na internete ľudia. Lidl ich postaví a následne daruje mestám. Tisíce detí sa potom budú môcť hrať vo svete obľúbenej Včielky Maje a jej kamarátov.

„Týmto projektom chceme prispieť k tomu, aby deti mohli svoj voľný čas tráviť zmysluplne a urobili aj niečo pre svoje zdravie,“ povedal Stanislav Čajka, generálny riaditeľ spoločnosti Lidl Slovenská republika.

O desať ihrísk súperili mestá a v prípade Bratislavy a Košíc aj mestské časti, v ktorých je predajňa Lidl. Zo 102 možných lokalít prejavilo záujem zúčastniť sa súťaže 96 miest. Hlasovanie prebiehalo od 21. 1. do 29. 2. 2016. Hodnota nových ihrísk je 870 000. **TA**

naša anketa

Téma: goodwill

1 Aký význam pripisujete goodwillu firmy? Je dnes dôležitejší ako v minulosti?

2 Ako budujete goodwill vašej spoločnosti?

JOSEF NEUMANN
generálny riaditeľ
PepsiCo SR & ČR
& Pobaltie

1 Vo všeobecnosti platí, že spoločnosť môžeme nazvať dobrou, ak má vybudovaný patričný goodwill. Pozitívne vzťahy s obchodnými partnermi, verejnosťou a so spotrebiteľmi si musí každá firma strážiť a udržiavať – tak na lokálnej, ako aj na medzinárodnej úrovni.

Vytváranie goodwillu ma mimoriadny význam pre každého, a to bez ohľadu na to, či sa jeho pôsobnosť odraža v právnickve, potravinárstve alebo v niektorej inej profesii či odbore. Tak ako rastliny potrebujú slnko, aj podnik potrebuje na svoj rast goodwill. Keďže jeho dosiahnutie nie je jednoduché, je potrebné venovať mu patričnú pozornosť, aspoň takú ako zvyšovaniu predaja či produktivity. Dobré meno spoločnosti je doslova jej vizitkou a vzhľadom na to, že v súčasnosti je konkurencia na trhu obrovská, je nevyhnutné starať sa o ňu a udržiavať ju čistú.

2 Budovanie dobrého mena je dlhodobý proces a ukrýva sa za ním niekoľko faktorov. Jedna vec je zodpovedný prístup spoločnosti voči partnerom a zákazníkom – vytvára sa hlavne spoľahlivosťou pri poskytovaní služieb alebo produktov, dôsledným dodržiavaním všetkých zmluvných záväzkov.

Azda najzákladnejším princípom pre budovanie dobrého mena spoločnosti je však čestnosť a zodpovednosť, na ktorú spoločnosť PepsiCo kladie veľký dôraz. So svojimi zákazníkmi vedíme otvorený dialóg, uznávame slobodnú komunikáciu a neobávame sa ísť s kožou na trh. Som rád, že pracujem pre firmu, ktorej cieľom je ponúkať kvalitné produkty. Naším zákazníkom prejavujeme rovnakú lojalitu, akú prejavujú oni nám.

Firmy môžu opäť podporiť organizácie časťou dane

Spoločnosti registrované na Slovensku môžu aj v tomto roku poukázať časť svojich daní neziskovým mimovládny organizáciám.

Spoločnosti môžu poukázať 1 % alebo 2 % zo zaplatenej dane z príjmov právnickej osoby „daňovníkom nezaložených alebo nezriadených na podnikanie“. Vybrať si môžu takú organizáciu, ktorá je v registri prijímateľov podielu zaplatenej dane pre rok 2016. Register vedie Notárska komora SR.

O podporu sa uchádzajú organizácie činné v rôznych oblastiach – vo vzdelávaní, vede, v športe, obnove historických pamiatok, ochrane prírody, zvierat či pomoci chorým a ľuďom v núdzi.

Celé 2 % sú podmienené darom

„Právnické osoby môžu poukázať podiel zaplatenej dane do výšky 2 %, len ak najneskôr v lehote alebo v predĺženej lehote na podanie daňového priznania za zdaňovacie obdobie roka 2015 darovali vlastné financie vo výške minimálne 0,5 % zo zaplatenej dane ním určeným daňovníkom, ktorí nie sú založení alebo zriadení na podnikanie,“ spresnila hovorkyňa Finančnej správy SR Patrícia Macíková.

„Právnické osoby, ktoré neposkytli finančné

prostriedky ako dar najmenej vo výške 0,5 % zaplatenej dane, sú oprávnené poukázať len sumu do výšky 1 % zaplatenej dane,“ dodala.

Na prevod musia byť splnené podmienky

Hovorkyňa FS SR vysvetľuje mechanizmus poukázania časti dane: „Ak daňovník vo vyhlásení o poukázaní podielu zaplatenej dane alebo v daňovom priznaní vyjadrí súhlas s informovaním prijímateľa o tom, že mu poukazuje podiel zaplatenej dane, správca dane prijímateľovi oznámi označenie daňovníka, ktorý poukazuje podiel zaplatenej dane. A to meno, priezvisko a trvalý pobyt, ak je daňovníkom fyzická osoba, a obchodné meno alebo názov, sídlo, právnu formu, ak je daňovníkom právnická osoba.“

Správca dane však poukáže podiel zaplatenej dane na účet prijímateľa iba vtedy, ak boli dodržané zákonné podmienky na strane daňovníka aj prijímateľa. Jednou z nich je vyrovnanie po dlžností voči daňovému úradu.

Daňový úrad má po kontrole údajov a splnení všetkých podmienok zákonnú lehotu tri mesiace po lehote na podanie vyhlásenia alebo daňového priznania na to, aby previedol sumy na prijímateľov. Čísla účtov prijímateľov v tlačivách uvádzať netreba. Neprikladajú sa ani kópie darovacích zmlúv, tie sú dôležité až pri prípadnej daňovej kontrole.

„Ak si firmy vyberú viac prijímateľov, údaje o ďalších prijímateľoch sa uvádzajú v samostatnej prílohe daňového priznania k dani z príjmov právnickej osoby, pričom každá strana prílohy

predstavuje samostatnú prílohu k daňovému priznaniu,“ spresnila P. Macíková.

Prispieť môžu aj FO a zamestnanci

Podporiť neziskovky časťou dane môžu aj fyzické osoby – zamestnanci. Môžu im prispieť časťou dane z príjmu, ktorú za nich odvieďol zamestnávateľ. Týka sa to fyzických osôb, ktoré podávajú daňové priznanie – takíto daňovníci môžu poukázať podiel zaplatenej dane v lehote alebo predĺženej lehote na podanie tohto daňového priznania. „Zamestnanci vyplňajú tlačivo vyhlásenia, ktoré je dostupné aj na webovej stránke finančnej správy. Dve percentá dane si vypočítajú z tlačiva ‚Potvrdenie o zaplatení dane‘, ktoré dostali od svojho zamestnávateľa,“ informuje hovorkyňa Finančnej správy.

Zamestnanci môžu za určitých podmienok darovať až 3 % z dane. „Poukázať podiel zaplatenej dane do výšky 3 % môžu, ak v roku 2015 odpracovali najmenej 40 hodín dobrovoľníckej činnosti a predložia o tom aj písomné potvrdenie,“ spresnila hovorkyňa. „Uvedú, ktorému prijímateľovi podielu zaplatenej dane máme peniaze poslať, a vyhlásenie aj s potvrdením o zaplatení dane, prípadne aj s potvrdením o dobrovoľníckej činnosti predložia správcovi dane do 2. mája,“ dodala.

Fyzická osoba môže podiel zaplatenej dane poukázať len jednému prijímateľovi, a to v sume najmenej 3 eurá. Právnické osoby môžu takýmto spôsobom poukázať každému z prijímateľov minimálne 8 eur.

TA

2%

venujte ich deťom

Pomáhame, aby cesta nevyliciteľne chorých detí bola pokojnou plavbou.

plamienok.sk

Reportovanie firiem o CSR rastie

Aktivity spoločenskej zodpovednosti vykazuje v SR 48 % veľkých firiem

V rebríčku vedú štáty, kde je povinnosť vykazovať aktivity CSR; aj u nás to bude vyžadovať smernica EÚ.

Vykazovanie aktivít spoločenskej zodpovednosti vo svete narastá len pomaly. V súčasnosti ich globálne vykonáva 73 % firiem, čo je nárast o 2 body oproti roku 2013. Krajiny V4 s výnimkou Maďarska obsadili v medzinárodnom rebríčku spodné priečky. Slovensko sa umiestnilo na 38. mieste zo 45 krajín. Aktivity spoločenskej zodpovednosti (CSR) vykazovalo len 48 % našich najväčších firiem. Zistenia vyplynuli z prieskumu KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting.

Zahrnúť CSR dáta do výročných finančných výkazov sa stáva globálnym trendom.

„Informácie o aktivitách, ktoré firma vykonáva v oblasti spoločenskej zodpovednosti, akcionári čoraz častejšie vnímajú ako relevantné pre pochopenie rizík a príležitostí danej spoločnosti,“ vysvetlil Wim Bartels, riaditeľ KPMG pre udržateľný reporting. „Ak chce byť firma o krok vpred, mala by sa zamerať na tú časť CSR, ktorá najviac ovplyvňuje jej obchodnú hodnotu, a podávať správy o pokroku v danej oblasti v ročnej účtovnej závierke,“ dodal.

Rozdiely medzi krajinami

Podľa prieskumu sa na prvých miestach celosvetovo umiestnili Indonézia, Malajzia a Južná Afrika. V týchto krajinách vykazuje aktivity CSR zhodne 99 % firiem. Odborníci sa však domnievajú, že takéto vysoké percento je možné dosiahnuť iba s pomocou právnych nariadení od vlády alebo burzy. Najaktívnejším regiónom je Ázia a Pacifik, kde aktivity CSR vykazuje v priemere 79 % firiem. Nasleduje americký kontinent a až na treťom mieste je Európa.

Prieskum KPMG ukázal pomerne veľké rozdiely medzi západoeurópskymi krajinami, kde CSR reportuje 79 % zo 100 najväčších spoločností, a východom (61 %). Krajiny V4

Ropné firmy dbajú v CSR o ekológiu; náučný chodník pri Malinove podporil Slovnaft.

zväčša potvrdzujú tieto zistenia; Slovensko obsadilo 38., ČR 40. a Poľsko 36. priečku. Svetlou výnimkou je Maďarsko, kde CSR aktivity vykazuje 84 % veľkých firiem, čo našim južným susedom vynieslo v tomto prieskume 14. miesto.

„Rozdiely medzi krajinami v Európe nebudú trvať dlho. Európska smernica o nefinančnom reportingu bola zavedená v decembri 2014 a členské štáty EÚ majú dva roky na to, aby splnili jej požiadavky. Očakávam, že v prieskume v roku 2017 bude aktivity CSR vykazovať viac európskych firiem ako kedykoľvek predtým,“ povedal José Luis Blasco Vazquez z KPMG Španielsko.

Pohľad na sektory a trendy

Prieskum tiež priniesol zistenie, že deň z pätnástich skúmaných sektorov má priemernú úroveň vykazovania CSR 75 % a viac. Najvyššia aktivita bola zaznamenaná

v ťažobnom priemysle, energetike, technológiách (ICT), médiách a zábavnom priemysle, automobilovom priemysle, odvetví spracovania ropy a zemného plynu a potravinárstve. Zaostáva maloobchod, kde je priemerná úroveň vykazovania 58 %.

Pre firmu je vhodné zamerať sa na tie oblasti CSR, ktoré zlepšujú jej obchodnú hodnotu.

Zahrnúť CSR dáta do výročných finančných výkazov sa stáva globálnym trendom. Umožňuje to potenciálnym investorom ľahší prístup k nefinančným informáciám spoločnosti. V roku 2011 zaradilo informácie o CSR do finančných výkazov 20 % firiem vo svete, v roku 2015 dosiahol tento ukazovateľ takmer trojnásobok – 56 %. V prvej desiatke krajín s najvyššou mierou sprístupnenia CSR vo finančných správach sú však iba také, ktoré tento druh výkazov legislatívne vyžadujú. Prieskum KPMG po prvýkrát realizovali v roku 1993, tento rok je k dispozícii už jeho deviate vydanie. Vychádza z verejne dostupných informácií prezentovaných spoločnosťami v správach o CSR, vo výročných správach a na webových stránkach. Trendy vo výkazníctve CSR sú založené na štúdiu top 100 spoločností podľa tržieb v každej krajine.

BD

Foto: Ekopolis, TASR

Shell je o. i. sponzorom konštruovania a súťaží úsporných vozidiel (na obr. FME Racing Team z STU Bratislava).

Nový prezident AmCham

Správna rada Americkej obchodnej komory v SR (AmCham) zvolila nového prezidenta komory. Od februára 2016 je ním Todd Bradshaw, radiaci partner v spoločnosti PwC Slovensko a líder PwC pre verejný sektor v strednej a východnej Európe.

T. Bradshaw pochádza z Perthu v Austrálii. Má 20-ročné skúsenosti ako poradca pre obchodné a daňové záležitosti pre korporátnych klientov. Na Slovensku pôsobí 15 rokov. **JF**

Predstavenstvo Nafta, a. s., doplnili

Branislav Pavlakovič sa v januári stal novým, piatym členom predstavenstva spoločnosti Nafta, a. s. Doplnil tak zostavu jeho ďalších členov – Jána Špringla, Pavla Kaločaja, Roberta Bundila a Bohumila Kratochvíla.

B. Pavlakovič predtým pôsobil v reklamnej sfére. Jeho neskoršia kariéra sa spája s odborným poradenstvom a koučovaním v spoločnostiach GlobTime Consulting Slovakia, Krauthammer, Dynargie Slovakia a Poštová banka. **AŠ**

Zmeny v Generali

Od 1. marca dochádza v predstavenstve Generali poisťovňa, a. s., Bratislava k zmene. Igor Palkovič bol vymenovaný za nového námestníka generálneho riaditeľa pre rezort financií a zároveň za člena predstavenstva.

Prišiel z medzinárodnej spoločnosti KPMG, kde pôsobil vo funkcii Audit Director. I. Palkovič má viac ako dvadsaťročné skúsenosti v audite, účtovníctve a poradenstve so zameraním na poisťovníctvo.

Doterajší námestník pre rezort financií a člen predstavenstva Juraj Jurčík prevzal od 1. marca riadenie rezortu obchodu. **MJ**

Coca-Cola ČR a SR s novým šéfom

Novým generálnym riaditeľom spoločnosti Coca-Cola HBC pre Česko a Slovensko sa 1. februára stal Tomáš Gawlowski. V skupine CC HBC pôsobil v rôznych vedúcich funkciách naprieč Európou. Posledných 5 rokov pôsobil vo funkcii generálneho riaditeľa vo Švajčiarsku. **MP**

Zmena na čele Kooperatívy

Do funkcie generálneho riaditeľa a predsedu predstavenstva spoločnosti Kooperatíva poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group nastúpil v januári Vladimír Bakeš. Predtým pôsobil v rovnakých funkciách v sesterskej spoločnosti Komunálna poisťovňa, a. s., VIG. Vo funkcii nahradil Reginu Ovesny-Straka.

V. Bakeš je absolvent Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. V slovenskej skupine VIG pôsobí od roku 2000. Pôsobil o. i. ako riaditeľ pre obchod aj ako člen predstavenstva obidvoch spomínaných poisťovní. **VN**

Viceprezident VMware

Spoločnosť VMware vymenovala Jeana-Phillipa Barleazu za viceprezidenta divízie Channel, Alliances a General Business v regióne EMEA. Jeho úlohou je rozvíjať inovatívne riešenia VMware pre cloud a mobilu pre partnerov, OEM výrobcov, systémových integrátorov a poskytovateľov riešení. **VK**

ČÍTANIE REKLÁM JE PRE NIEKOHO OTRAVNÉ.

*Pre mňa nie.
Lucia K., 36
onkologická pacientka*

LIGA PROTI
RAKOVINE

Objavte radosť zo života, ktorá sa skrýva v drobnostiach.

Darujte 2 % tým, ktorých choroba naučila vychutnávať si každú chvíľu naplno.

www.2percentapreradosť.sk

Liga proti rakovine SR | Adresa: Brestová 6, 821 02 Bratislava | Právna forma: občianske združenie, IČO: 00641219 | Na zaslanie 2 % nie je potrebné číslo účtu organizácie. Tlačivo na zaslanie 2 % a bližšie informácie nájdete na www.2percentapreradosť.sk

IN FÓRUM 2015 „Manažérska Odysea“

Inšpirácia, podnety, zdieľanie skúseností, spájanie ľudí a myšlienok – to je súčasť každej konferencie IN FÓRUM.

Bolo to tak aj na 9. ročníku konferencie IN FÓRUM 2015, ktorej podtitul niesol názov Manažérska Odysea. Konala sa v novembri 2015 na Zochovej chate pri Modre.

Manažéri z prestížnych firiem

Na konferencii IN FÓRUM 2015 vystúpili známe osobnosti manažérskeho života. Štefan Máj, predseda predstavenstva a generálny riaditeľ Slovenskej sporiteľne, nielen prezradil, aké hodnoty sú prítomné v jeho živote, ale aj to, ako mu pomáhajú v jeho práci.

Úspech v biznise je výsledkom zodpovednosti, orientácie na cieľ a odhodlania.

Hneď dve dámy zo Slovak Telekomu – Petra Berecová, výkonná riaditeľka pre ľudské zdroje, a Oľga Berecká, senior manažérka vzdelávania a rozvoja – predstavili najväčšie dohady (nie dohody) v živote manažérov. A zároveň aj to, ako je možné tieto dohady

odstrániť, ak človek chce. Príbeh Branislava Jendrofa, riaditeľa úseku služieb poisťovní spoločnosti Dôvera zdravotná poisťovňa, ukázal, aké ťažké je prijímať rozhodnutia, ak ide o život.

Správne rozhodnutia vedú k víťazstvu

A aj keď v mnohých manažérskych rozhodnutiach o život nejde, predsa sú ťažké a je potrebné vedieť, čo všetko „v nás“ nás ovplyvňuje pri rozhodovaní. Zažili sme manažérsku odyseu Wolda Kidan Granta, partnera v Deloitte Audit. Vtipným spôsobom ukázal, ako byť vždy o krok vpred a prečo je potrebné nezostať vo vleku rozhodnutí a príbehov iných. Zoznámili sme sa s Petrom Kucerom, generálnym riaditeľom eD´System Slovakia, ktorý aj prostredníctvom príbehov seba a iných ukázal, ako „vonía“ víťazstvo. No aj to, že víťazstvo je výsledkom zodpovednosti, orientácie na cieľ a odhodlania.

Jan Zápotočný, obchodný riaditeľ NN SR, účastníkov presvedčil, že veci si zložitými robíme sami a výhovorky smerom k okoliu nás nikam neposunú. Zapôsobili aj hlboké myšlienky Petry Rauferovej, lektorky, koučky a vizionárky, ktorá prakticky ukázala, ako na nás pôsobia a ovplyvňujú nás naše presvedčenia – či už pozitívne alebo negatívne.

Glosátori

Veľmi silné zastúpenie predstavovali aj odborní glosátori konferencie – Ján Jánošík,

krajský riaditeľ OVB Allfinanz Slovensko, a Andrej Buchamer, generálny riaditeľ AS-BIS SK. Obaja sa skvele zhostili tejto funkcie a dokázali viesť s rečníkmi hodnotné diskusie o ich názoroch a myšlienkach.

Konferencia bola zaujímavá aj svojim „nádychom filmového sveta“. Jeho réžiu si vzal „pod palec“ Róbert Slovák, prezident Klubu reklamných agentúr a spoluzakladateľ reklamnej agentúry Respect APP. Pre konferenciu pripravil podnetné a vtipné videá a sám tiež prispel svojím vystúpením, v ktorom ukázal, v čom spočíva skutočná sila reklamy.

Cena pre manažéra s príbehom

No a, samozrejme, na konferencii opäť udelili cenu manažérovi, ktorý svojím príbehom

Veci si často komplikujeme sami a výhovorky smerom k okoliu nám nepomôžu.

a manažérskou „odyseou“ prispel k rozvoju nielen manažmentu, ale aj sektora, v ktorom pôsobí. Cenu IN FÓRA 2015 udelili za „Prínos k rozvoju a stabilite bankového sektora“ a jej držiteľom sa stal práve Štefan Máj, predseda predstavenstva a generálny riaditeľ Slovenskej sporiteľne.

VN

Krišťáľové krídlo pre úžasné osobnosti

Jedenásť osobností vedy, medicíny, podnikania, umenia a športu si na javisku SND opäť prevzalo ocenenie Krišťáľové krídlo.

V devätnástom ročníku udeľovania prestížneho ocenenia bolo nominovaných celkom 27 osobností. O nových laureátoch tohto ocenenia rozhodli špecializované poroty zložené zo špičkových odborníkov a predstaviteľov inštitúcií a Veľká porota Krišťáľového krídla, ktorej predsedá Gabriel Csollár.

Podnikateľský úspech

V kategórii hospodárstvo získal Krišťáľové krídlo Jozef Barcaj, riaditeľ termálneho kúpaliska v Podhájskej. Jeho zásluhou sa zo zariadenia, ktoré bolo kedysi na pokraji likvidácie, stalo prosperujúce stredisko cestovného ruchu, jedno z najznámejších na Slovensku. Za zmienku stojí, že projekty spojené s rozvojom strediska realizoval zo zdrojov spoločnosti, bez európskych fondov a štátnych dotácií.

Ďalšími z trojice finalistov v hospodárskej kategórii boli Slavomír Moravčík, riaditeľ spoločnosti Liptovské pekáre a cukrárne Včela, a. s., a Ivan Štefunko, riadiaci partner

spoločnosti Neulogy Ventures zameranej na podporu startupov.

Veda, medicína, filantropia

Za spoločnú oblasť medicíny a vedy si Krišťáľové krídlo odniesol Igor Lacik, expert v polymérovej chémii, ktorý dlhodobo pracuje na výskume venovanom liečbe cukrovky 1. typu. Do sféry medicíny smerovala aj jedna z dvoch Mimoriadnych cien za celoživotné dielo. Prevzala si ju zakladateľka Národného hemofilického centra Angelika Bátorová. „Pacienti nie sú pre mňa len predmetom medicínskeho alebo vedeckého záujmu. Predovšetkým oni ma obohacujú o ľudskú dimenziu v každodennom živote,“ povedala pre médiá čerstvá laureátka. Krišťáľové krídlo za filantropiu získala Miroslava Hunčíková, zakladateľka organizácie Svetielko pomoci. Pomáha onkologicky chorým deťom a ich rodinám; o. i. založila detský mobilný hospic na východnom Slovensku. „Aj napriek tomu, čo sa mi stalo, že ma pred siedmimi rokmi opustila dcérka, naďalej pomáham onkologicky chorým deťom, deťom v terminálnom štádiu života. Niekedy je to naozaj ťažké,“ povedala po prevzatí ceny.

Hudba, umenie, šport

Druhú Mimoriadnu cenu si na základe rozhodnutia Veľkej poroty Krišťáľového krídla prevzal líder skupiny Elán Jožo Ráž. „Poviem

otvorene, nie som ja veľmi na ceny. Som veľmi poctený a svojim spôsobom aj prekvapený,“ povedal neskôr novinárom. Poruke má aj vysvetlenie dlhoročného úspešného účinkovania svojej kapely na hudobnej scéne: „Tajomstvo nášho úspechu je, bez debaty, v našej inteligencii,“ vyhlásil.

V kategórii rock pop jazz získala Krišťáľové krídlo za rok 2015 herečka a speváčka Szidi Tobias. Za oblasť hudby všeobecne priznali ocenenie svetovo úspešnému opernému spevákov (bas) Štefanovi Kocánovi.

V kategórii divadlo a audiovizuálne umenie si ocenenie prevzal režisér dokumentárnych filmov Ladislav Kaboš. V kategórii publicistika a literatúra ocenili spisovateľku Veroniku Šikulovú, a to za knihu Medzerový plod. Za výtvarné umenie získal ocenenie maliar Ivan Pavle. A napokon, v kategórii šport získal Krišťáľové krídlo aktuálny majster sveta v chôdzi na 50 km Matej Tóth.

„Verím, že odborná verejnosť prijme všetky ocenenia s porozumením a stotožní sa s nimi,“ zhodnotil galavečer G. Csollár. Organizátorka Krišťáľového Mária Vaškovičová tiež vyjadrila spokojnosť: „Každý rok po skončení sú moje dojmy výnimočné. Z môjho pohľadu všetky nominované osobnosti sú také úžasné, že by si ocenenie zaslúžili, ale nedá sa to vymyslieť tak, aby ho dostali všetci,“ povedala.

TA/JF

GW16020305

► Laureáti

► Organizátori a moderátori

Imaginatívny svet cestovateľa v čase Mariána Komáčka

Umelecký prejav akademického maliara, grafika a ilustrátora M. Komáčka je špecifický a nezaraditeľný do konkrétnych umeleckých smerov, štýlov alebo škôl.

Marián Komáček (nar. 1959 v Gbeloch) nie je predstaviteľom žiadneho zo súčasných dobových umeleckých trendov, aj napriek tomu, že bol viacerými vo svojej tvorbe priamo či nepriamo ovplyvnený („Umenie bez vplyvu nie je žiadne umenie...“ – cit. L. Podušel).

Abstrakcia s vynárajúcim sa realizmom

Na začiatku autorovho tvorivého záujmu stáli moderný človek, medzilidské vzťahy, ženská postava vkomponovaná do univerzálneho, zväčša jednoliateho farebného priestoru s náznakom obdĺžnikov, štvorcov, trojuholníkov, eliptických tvarov. Evokovali čas odohrávajúci sa v tajuplnom interiéri, akoby v čakárni plnej chvejivého napätia z toho, čo by malo prísť (motív materstva a očakávaného potomstva).

Žena je pre Komáčka mnohoznačným symbolom; ženské siluety často dominujú jeho farebným feériám.

„Ženu vyzdvihujem ako symbol zrodu života, krásy, rozkoše. Usilujem sa o psychologický ponor do partnerského vzťahu muža a ženy, do rodinného prostredia. Neraz sa zameriavam na falošné chápanie emancipácie,“ povedal v rozhovore M. Komáček. „V mojich abstraktných kompozíciách sú náznaky realistických figurácií ženy, bohyne, zvieratá a príbehy z dávnej minulosti prenesené do súčasnosti. Do niektorých vkladám vyšší druh symboliky, vízie budúcnosti ako napríklad pri téme ‚Návštevníci‘ figurálne kompozície z iných civilizácií.“

Autá – veterány v umení a živote M. Komáčka

Ako syn automechanika sa už v ranom detstve priblížil k tomuto remeslu. Jeho vnímavé podvedomie zachytávalo nielen špecifické mechanické zvuky, ale najmä vzhľad a estetickú stránku každého auta – detaily, farby a typické štruktúry materiálu. Niekde tu sa vyvinul aj jeho osobný vzťah k starším, historickým autám – veteránom, ktoré naplno „obsadili“ jeho záujem ako motívy pre grafické a neskôr aj veľkorozmerné maliarske kompozície. Autá – veterány nadobúdajú ľudské charakteristiky (bmw akt, bmw 328, aero 30, mercedes), stávajú sa „osobnosťami“ Komáčkových plátien a pôsobia na svoje okolie ako vrcholne estetické exponáty s množstvom krásnych, priam archaizujúcich tvarov a farebných odtieňov. Prinášajú svižný závan doby svojho vzniku – dvadsiatych a tridsiatych rokov 20. storočia.

Tvorba na línii energia – farby – myšlienka

Spôsob Komáčkovho maľovania si vyžaduje celú autorovu energiu, cit, emócie aj racionálny pohľad akoby vedca, výskumníka a alchymistu v jednej osobe. Celkovú kompozíciu určujú pomery vymedzených plôch obrazu. K vyváženému pocitu prispieva aj uplatňovanie harmonických kompozičných vzťahov diela, docielených už v staroveku

frekventovaným princípom (ideálom dobovej krásy) – „sectio divina“ – zlatým rezom.

Na povrch bieleho plátna nastupujú sýte farebné vrstvy. Pod expresívnym dotykom maliarovej ruky sa vzájomne prekrývajú, splyvajú a rozpínajú. Komáček ich postupne kolážovito štruktúruje nánosom nových tvarov, ktoré na ne lepí, vrství a modeluje. Postupne ich pretiera ďalšími nánosmi farebných tónov: fialových, rubínovo červených, zelených, modrých, okrovo zlatých aj svetlošedých

Komáček prekvapivým spôsobom estetizuje a humanisticky zatraktívňuje automobilové veterány.

a bielych či zamatovo ultramarínových. Postupným strhávaním nalepených útržkov, štruktúr a vrstiev odkrýva pôvodné farebné valeury, čím zintenzívňuje celkový efekt lomu rozdielne tónovaných farebných svetiel. Na záver svoj expresívny prednes skoriguje prostredníctvom jemných kresebných línii. Z farebnej masy vystúpi finálna myšlienka diela... žena, muž, dialóg, s filozofickým podtextom o podstate a kolobehu života. V jeho dielach sa často objavujú tvary bumerangu,

okien, pyramíd, špirál a nekonečné variácie týchto etablovaných symbolov a šifier.

Reflexie tých, čo tu boli, aj tých, čo prídu

Umelcove maľby z obdobia deväťdesiatych rokov 20. storočia majú svoje hlavné a dominantné myšlienkové „texty“ a vedľajšie „podtexty“ – orámované okienka, do ktorých veristicky vykresľuje a konkretizuje (analyzuje) v nich svoj úprimný ľudský záujem o podstatu deja, ktorý práve rieši. V mnohom nadväzujú na diela svetových modernistov, napríklad na tvorbu britského novofigurálistu Francisa Bacona, ale aj na kubistickú tvorbu Pabla Picassa a niektorých surrealistických maliarov (S. Dalího, G. M. Ernsta), futuristickú farebnú expresivitu nevymáhajú.

Marián Komáček však formuje svoje zážitky, pocity, vnemy a situácie po svojom. Necituje v nich nikoho konkrétneho, iba čistú esenciu vlastného pocitu, fiktívneho sna o tom, ako by veci mali vyzeráť. V jeho maľbe a grafikách panujú, napriek množstvu čiar, línií, tvarov a farieb, absolútny poriadok a decentná imaginácia.

Umelec v dielach vzdáva poctu rôznorodým osobnostiam od A. Dürera po Marilyn Monroe a Jimiho Hendrixa.

Milenci, Stretnutie, Prvý výkrik, Iskrenie, Dvojica, Inzerát – sú maľby nabité očakávaním (aj očakávaním potomstva). V grafikách sa objavujú portréty známych umeleckých osobností napr. virtuózneho maliara a pedagóga Mariana Mudrocha (Maliar a model), amerického gitaristu Jimiho Hendrixa, pocta učiteľovi Albínovi Brunovskému („A. B.“), pocta Kolomanovi Sokolovi (Sokol), aj spomienka na slávnu ikonu filmového plátna – Marilyn Monroe.

To, čo má prísť, sa vynoriť z dávnej minulosti. Lebo čím hlbšie sa umelec ponára vo svojich myšlienkach a umeleckých výskumoch, tým lepšie sa mu darí nadväzovať na umeleckú genézu, špeciálne na obdobie ranej renesancie a baroka.

Komáček & Dürer: sen o spoločnej ceste

Na Strednej škole umeleckého priemyslu v kabinete u grafika Gabriela Štrbu (1975 – 1979) M. Komáček pochopil, aké dôležité je odovzdávanie umeleckého posolstva. Tu sa zoznámil aj s drevorytmi slávneho norimberského grafika a maliara obdobia ranej

renesancie Albrechta Dürera. Prostredníctvom jeho grafického umenia, cyklu Apokalypsa (1498), nadviazal s týmto géniom celoživotný tvorivý dialóg. Inšpiroval sa novotlačami 10 Dürerových grafických listov. Tlačou čiernejšie Dürerovej grafiky a súťažou farebných medených platní túto aktuálnu tému obsahovo posunul oveľa ďalej – do súčasnosti. Technologický pokrok dnešnej doby, 21. storočia, Komáčkovi umožnil vzkriesiť a aktualizovať dávno zabudnuté pravdy a posolstvá.

MK – AD: s Dürerom na cestách (2015) – to je názov veľkorozmernej maliarskej kompozície M. Komáčka, ktorá je ústrednou témou aktuálnej výstavy v Slovenskom národnom múzeu v Bratislave. Obraz oplýva erupčivou farebnou expresivitou, ktorá je umocnená fiktívnym stretnutím dvoch umelcov – Komáčka a Dürera, sediacych v starom veteráne.

Uvoľnená fantázia a reinterpretácia tradičného

Po absolvovaní Vysoké školy výtvarných umení v oddelení knižnej tvorby a ilustrácie u profesora Albína Brunovského (1980 – 1986) sa Komáček fantazijný realizmus stále stupňuje.

Nadobúda priam umelecké krídla. Z jeho maľieb obsahovo

vynieva túžba po letaní. Podstatný tvar, zväčša ženskú postavu, dopĺňa množstvo drobných detailov: šrafúr, farebných plôch, zhlukov rôznorodých atypických fragmentov

Štúdium u A. Brunovského na VŠVU dalo silný impulz Komáčkovi fantazijnému realizmu.

a „šelestov“, pripomínajúcich Brunovského grafické listy preplnené vegetáciou záhradných záhrad. „Hra na skrývačku“ alebo „hra na odhalenú pravdu“ vrcholil vo farebnej litografii Pokus o lietanie, ktorý vytvoril M. Komáček na podklade Dürerovej grafiky z Mariánskeho cyklu.

Ústredná postava, ukrižovaný Kristus, tu nadobúda voľnosť, jeho telesná schránka sa vznáša „na krídlach“ vízií a snov v podobe menších grafických figurálnych konvolutov, ktoré sú tiež súčasťou kompozície. Anjeli pozorujú danú premenu, keď vzniká sen o letaní, ktorého súčasťou je aj krídlo zostrojené Leonardom da Vincim.

S Dürerom na cestách (2015)

Nadčasové gravitačné vlny slovenského umenia

Umenie, ktoré dáva času a priestoru nový imaginatívny rozmer; umenie, ktoré prepája nemožné s možným prostredníctvom ľudskej senzibility, pochopenia a úcty k minulosti... také je poslanstvo tvorby dnes už zrelého umelca, pedagóga a cestovateľa v čase Mariána Komáčka.

„Žijeme v demokratickej spoločnosti a umelci majú slobodu. Máme veľa dobrých umelcov, aj mladých, ktorí cestujú a vystavujú po celom svete,“ konštatuje M. Komáček. „Slovensko okrem iného preslávili známa ‚grafická škola‘ a umelecké sklo. Sú to médiá spojené s remeslom a talentom – to sa vo svete cení. V súčasnosti máme veľa výstav, veľa galérií. Všetko je v pohybe a to, ako sa náš život mení a zrýchľuje, má vplyv na činnosť umelcov. Máme veľa možností aj v zahraničí. Kritériá sa posúvajú, nastupujú nové generácie. Záleží na tých jednotlivcoch, ktorí vydajú zo seba pravdivú výpoveď vo svojej tvorbe. Tí budú ocenení,“ dodáva.

Kde a aké je miesto umelca v dnešnej dobe? Čo by mal spoločnosti prinášať a čo by mal, naopak, od nej dostať? „Súčasnú umenie odzrkadľuje dobu, v ktorej žijeme. Niektorí umelci nadväzujú na staré kultúry, iní sa sústreďujú na budúcnosť. Jedno je však isté: umelci vytvárajú kultúrne hodnoty, tvorivosťou prispievajú ku kultúrnosti národa – a preto by umenie malo byť štátom podporované,“ presvedčivo hovorí M. Komáček.

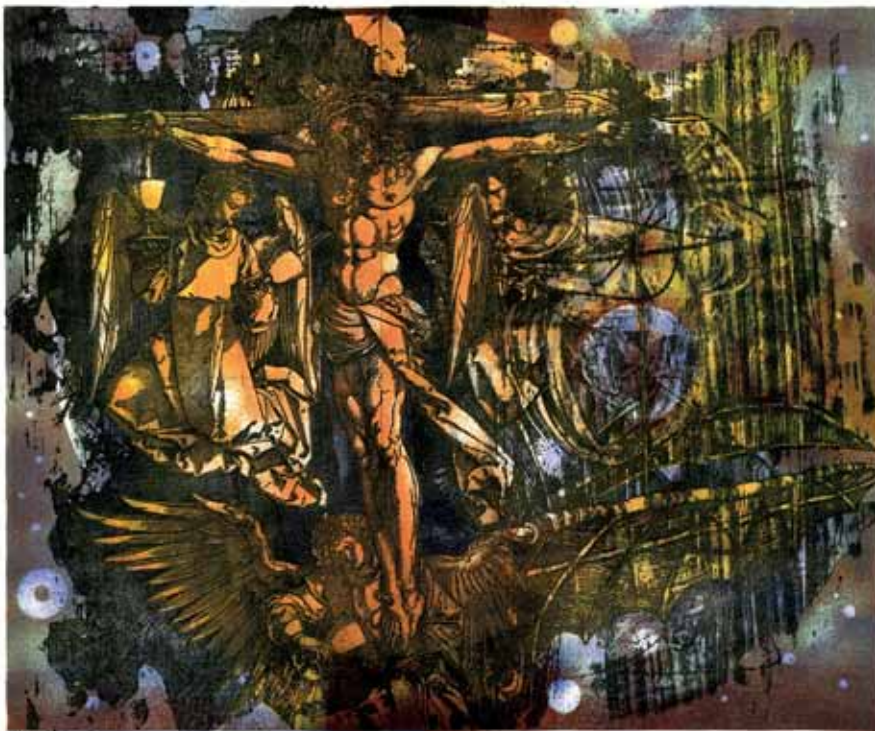
Mária Kovalčíková

Pozn.: Výstava M. Komáčka Cestovanie v čase v SNM v Bratislave bude otvorená do 22. 5. 2016.

M. Komáček v domácom a medzinárodnom kontexte

Marián Komáček sa venuje grafike, maľbe, exlibrisu, knižnej ilustrácii, známkovej tvorbe, grafickému dizajnu. Je členom a iniciátorom viacerých umeleckých združení: Združenia výtvarných umelcov západného Slovenska, Združenia knižných výtvarníkov, Spolku grafikov Slovenska, grafického združenia G-bod.

Za svoju tvorbu získal ocenenia doma i v zahraničí: v Egypte, USA, Poľsku, vo Francúzsku. „Počas mojej výtvarnej dráhy som vo svete dostal viacero ocenení. Spomeniem jedno, ktoré si veľmi vážim. V Egypte, v Luxore, vybrali moje dielo a zhotovili podľa neho veľkorozmernú mozaiku v novom paláci kultúry,“ hovorí majster Komáček. Zúčastnil sa aj na mnohých umeleckých kongresoch a tvorivých sympóziách, napr. v Rakúsku, Belgicku, Česku, Egypte, Nemecku, Slovinsku.

Pokus o lietanie (2015)

Gala Italia – po prvýkrát na Slovensku

Galavečer, ktorý je oslavou priateľstva medzi Slovenskom a Talianskom, sa z Bologne presťahoval do Bratislavy.

Dňa 20. februára sa v Bratislave v Moyzesovej sieni po prvýkrát uskutočnil slávnostný večer GALA ITALIA. Ide o iniciatívu občianskeho združenia Allegra a pokračovanie myšlienky predchádzajúcich piatich ročníkov, ktoré sa konali v talianskej Bologni. Každý z nich sa venoval inej téme; tentoraz to bola oblasť vzdelávania. Významným momentom bolo 25. výročie vzniku slovensko-talianskej bilingválnej sekcie Gymnázia L. Sáru v Bratislave.

Význam slovensko-talianskych vzťahov

Galavečer je nielen oslavou priateľstva medzi obidvoma krajinami, ale zároveň poukazuje aj na pôsobenie stoviek talianskych spoločností a firiem na Slovensku, čím podporujú rast nášho pracovného trhu.

GALA ITALIA získala záštitu významných verejných, podnikateľských inštitúcií a osobností. Medzi hosťami boli o. i. podpredseda Národnej rady SR Miroslav Čiž, veľvyslanec Talianskej republiky v SR Roberto Martini, predseda výboru NR SR pre kultúru a médiá Dušan Jarjabek, prezident Taliansko-slovenskej obchodnej komory Alexander Resch a rektor Univerzity Komenského Karol Mičieta.

Riaditeľovi Gymnázia L. Sáru Pavlovi Sadloňovi veľvyslanec R. Martini odovzdal ďakovný list Ministerstva zahraničných vecí Talianskej republiky.

Prítomní hostia sa mohli potešiť bohatým programom, ktorý moderovali Hana Rapanťová a Andrej Kutiš. Odznali v ňom populárne talianske melódie z prvej polovice 20. storočia v podaní Miroslava Dvorskeho a koncertnej klaviristky Sylvie Čapovej Vizváry. K atmosfére prispel populárny spevák Gianluca Capozzi a krásne melódie ponúkla aj Diana Lopez Vizváry. Polnoc patrila vystúpeniu tanečnej skupiny Petra Modrovského s názvom „La Notte Veneziana“.

ZP

Kto bude Slovenka roka?

Organizátori ankety Slovenka roka 2016 predstavili 28 nominantiek na toto ocenenie v ôsmich kategóriách. Hlavným zámerom je prezentovať ženy, ktoré sú výnimočné a úspešné vo svojom povolani doma i v zahraničí.

„V doterajších siedmich rokoch sme spoznali vyše 150 úžasných žien, ktoré sú motiváciou pre ďalšie Slovenky. Máme na to veľký potenciál, a teda aj z čoho vyberať,“ uviedla hlavná organizátorka ankety Mária Reháková. Pätnásčlenná komisia na čele s ministrom kultúry Marekom Maďaričom do výberu nominovala tri alebo štyri adeptky v každej kategórii. Mená víťaziek sa verejnosť dozvie počas galavečera 5. júna.

V kategórii Biznis a manažment sú nominované Blanka Feč Vargová, zakladateľka obchodnej spoločnosti Human Prosperity, šéfkka hotela Double Tree by Hilton v Bratislave Rozwitha Bieber a Lucia Filová, majiteľka kliniky Dermarevolta.

Vo filantropii komisia vyzdvihla manažérku neziskoviek Annu Ghannamovú (Náruč záchrany), Ludmilu Kolesárovú (Dobrý anjel) a Marianu Kováčovú (Centrum Slniečko).

V oblasti kultúry sú vo výbere herečky Zdena Studenková, Táňa Pauhofová a Kveta Stražanová spolu s choreografkou Šárkou Ondrišovou z divadla Elledanse. V kategórii vedy a výskumu nominovali onkologičku Luciu Kučerovú, informatičku Vieru Stopjakovú a veterinárku Janu Mojžišiovú, ktoré sú zároveň vedúcimi pracovníčkami.

Anketu organizuje týždenník Slovenka v spolupráci s RTVS so SND už po ôsmýkrát. Záštitu nad ňou prevzal prezident SR Andrej Kiska.

VN

Brána do Vášho pohodlia

Hotel Danubia Gate ****

poloha
v centre
mesta

ideálne
miesto
pre Vaše
stretnutia

najlepšie
technologicky
vybavený
hotel

gastronomický
zážitok v Street
Coffee and
Restaurant

atmosféra
malého,
útulného
hotela

Duálne vzdelávanie, rok I: chvatný štart, sľubný rozbeh

Potreba praxe si vynútila zmeny v prístupe stredných odborných škôl, a najmä osobitný zákon o odbornom vzdelávaní. Aký je prvý školský rok v „duáli“?

Duálne vzdelávanie má zabezpečiť plynulý prechod študentov stredných odborných škôl na trh práce bez potreby ďalšieho preškolenia. Do reálnej praxe sa dostalo od 1. septembra minulého roku. Teoretická časť výučby prebieha v školách, praktická u zamestnávateľa. Podľa údajov rezortu je v tomto školskom roku v systéme 444 stredoškôl a 87 zamestnávateľov.

Uponáhľaný začiatok

Bez iniciatívy zamestnávateľov by sa možno žiadne zmeny v štruktúre odborného vzdelávania nerealizovali. Oni boli tí, ktorí dlhodo- bo upozorňovali na kritický stav v odbornom školstve na Slovensku, na neschopnosť nášho vzdelávacieho systému zabezpečiť dostatok kvalifikovaných pracovníkov. Sami v tomto smere iniciovali a pomáhali presadiť zásadné legislatívne zmeny.

Niektoré odbory, napr. obrábač kovov či nástrojár, sa otvárajú po rokoch.

Žiaľ, nový zákon o odbornom vzdelávaní a príprave, na ktorom sa podstatne podieľali, bol schválený až v marci 2015, s účinnosťou od 1. apríla. Pritom zďaleka nenapĺňal požiadavky podnikateľského sektora, štandardné v krajinách, kde tento systém funguje. Navyše, vzhľadom na zaužívaný systém podávania prihlášok na stredné odborné školy už išlo o šibeničný termín, keď na prihlásenie a celú prípravu duálneho vzdelávania vo firmách ostalo len desať dní. Napriek tomu sa podarilo projekt rozbehnúť – so štyrmi stovkami žiakov u temer 90 zamestnávateľov.

Systém sa rozmáha

Zamestnávatelia si uvedomujú svoj diel zodpovednosti za budúci vývoj, preto vítajú

Minister J. Draxler v stredisku firmy Miba Vrable

možnosť, ktorú im zákon v oblasti prípravy kvalifikovanej pracovnej sily ponúka. Jeho efekt zatiaľ nemožno presne vyhodnotiť; výsledky budú najskôr o štyri roky. Možno však monitorovať funkčnosť systému a procesy. V tom sú zajedno s ministrom školstva.

Do ďalšieho posudzovania sa prihlásilo 349 nových zamestnávateľov, z ktorých certifikačnými komisiami prešlo 298. Žiaci stredných odborných škôl tak v nasledujúcom školskom roku budú mať na výber z 84 učebných a študijných odborov s možnosťou praktickej výučby v 494 prevádzkach zamestnávateľov. Predseda nedávno vytvorenej Rady zamestnávateľov pre systém duálneho vzdelávania Jaroslav Holeček pripomenul, že medzi učebnými odbormi sú aj také, ktoré už školy vo svojom portfóliu neponúkali. Ide napríklad o obrábača kovov či nástrojára. „Niektoré odbory znovu otvárame, jednoducho boli vymazané, pretože roky žiakov neprijímali,“ vysvetlil.

Spokojnosť deklaroval aj šéf školského rezortu: „Som veľmi rád, že zamestnávatelia ponúkajú v novom školskom roku v systéme duálneho vzdelávania až 2 763 učebných miest. Našou dôležitou úlohou ostáva presvedčiť žiakov a ich rodičov, že toto vzdelávanie má zmysel a môže významne pomôcť v naštartovaní kariéry mladého človeka.“ Vyjadril tiež radosť, že do systému sa zapája čoraz viac firiem: „Sú tam v podstate všetci veľkí investori na území SR. Navyše, sú tam aj malé a stredné podniky, dokonca sa začali zapájať aj živnostníci.“

Nádejná budúcnosť

Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR považuje spustenie duálneho vzdelávania, na ktorom sa podieľala, za veľký úspech. Ako povedal jej viceprezident Rastislav Machunka, projekt prispeje k zníženiu nezamestnanosti mladých. Teoretická príprava v školách, spojená s praxou vo firmách, dáva zapojeným žiakom nielen väčšiu šancu na prácu, ale aj možnosť zárobku počas štúdia. A ak sa zamestnávateľovi žiak v práci osvedčí, je pravdepodobné, že mu po skončení štúdia ponúkne pracovnú zmluvu. Takto si vychováva budúcich zamestnancov podľa

V budúcom školskom roku sa bude môcť duálne vzdelávať v 84 odboroch až 2 763 žiakov.

svojich požiadaviek. „Firmy by malo motivovať aj daňové zvýhodnenie, ak sa do systému zapoja. Očakávam teda väčšiu účasť škôl a firiem na duálnom vzdelávaní,“ podčiarkol R. Machunka.

Optimisticky vidí budúcnosť aj minister školstva. Podľa neho je duál na začiatku a potrebuje ešte niekoľko rokov, kým ho vybudujeme v takej miere, ako ho majú Rakúšania alebo Nemci. „Predpokladám, že o nejakých päť – šesť rokov budeme mať v duáli desaťtisíce študentov,“ trúfol si predpovedať J. Draxler.

TA/DT
Foto: TASR

Vzdelávanie, kurzy, semináre

Bratislavský kraj

Manažment

PRINCE2® Combo, 7. – 11. 3., BA, Tayllor & Cox Slovensko

Change management, 8. – 9. 3., BA, Top Consult Group & VKC Intenzíva

Finančný manažment odmeňovania, 9. 3., BA, MV Akadémia

Stress management, 21. 3., BA, Power Coaching

Financie pre nefinančných manažérov, 21. – 22. 3., BA, BPP Professional Education

Business lady I – dokonalá profesionálka, 21. – 22. 3., BA, Espiral

Ako viesť ľudí s nadhľadom – Leadership, 23. – 24. 3., BA, Albisa

Analýza problému a racionálne rozhodovanie, 5. – 7. 4., BA, Hewlett-Packard

Lean Management I, 7. – 8. 4., BA, FBE Bratislava

Príprava a riadenie projektov – Modul A, 12. – 15. 4., Svätý Jur, Academia Istropolitana Nova

Nákladový controlling v praxi, 14. – 15. 4., BA, Agentúra Tempo

Ludské zdroje a personalistika

Vedenie behaviorálnych interview, 4. 3., BA, Top Consult Group & VKC Intenzíva

Prezentačné zručnosti, 14. 3., BA, Edu-Land

Prehľad metód zlepšovania pre personalistov, 16. 3., BA, FBE Bratislava

Praktický prehľad povinností personalistu, 18. 3., BA, Agentúra Apollo

Ludské zdroje – väčší vplyv na svoje okolie, 24. 3., BA, Mirror Partners Slovakia

Profesionálna asistentka/office manažérka, 13. 4., BA, Mega Education

Účtovníctvo a dane

Kurz podvojného účtovníctva, 5. – 27. 3., BA, Edu-Land

Mzdy a personalistika – začiatočníci, 8. – 17. 3., BA, KVT vzdelávanie

DPH – zmeny od 1. 1. 2016 a ich aplikácia, 10. 3., BA, Poradca podnikateľa

Konsolidácia podľa IFRS, 10. – 11. 3., BA, BPP Professional Education

Česko-slovenské účtovníctvo, 16. – 18. 3., BA, Verlag Dashöfer

ADIT – Advanced Diploma in International Taxation, 21. – 22. 3., BA, PricewaterhouseCoopers Slovensko

Dane a poplatky SR – jar 2016, 7. 4., BA, Akadémia daňových poradcov

Kurz mzdového účtovníctva, 9. – 17. 4., BA, Maxim

Cestovné náhrady, 13. 4., BA, Agentúra Tempo

Spracovanie miezd na PC, 18. – 22. 4., BA, Agentúra Jaspis

Mzdová účtáreň, 25. 4., BA, Agentúra Apollo

Právo a legislatíva

Povinnosti pri nakladaní s odpadmi a obalmi, 11. 3., BA, Agentúra Apollo

Odborný seminár – novela zákona o mediácii, 17. 3., BA, Centrum ďalšieho vzdelávania UK

Chemická bezpečnosť – právne požiadavky EÚ a SR, 4. 4., BA, TÜV SÜD Slovakia

Colná problematika v kocke, 6. – 7. 4., BA, Verlag Dashöfer

Správa registratúry, hodnotenie a vyradovanie, 18. – 22. 4., BA, Ústav vzdelávania a služieb

Zákonník práce – dvojdielová sonda do problematiky, 20. – 21. 4., BA, Agentúra Tempo

Marketing, PR a obchod

Kurz obchodné zručnosti I – základný a II – pokročilý, 4. a 11. 3., BA, Edu-Land

Telefonická komunikácia so zákazníkom, 4. – 5. 4., BA, Top Consult Group & VKC Intenzíva

Psychológia obchodnej komunikácie a predaja, 21. – 22. 4., BA, Mega Education

Profesionálny obchodník, 27. 4., BA, Agentúra Apollo

Moderovanie workshopov, 27. 4., BA, FBE Bratislava

Západné a stredné Slovensko

Manažment a odborné kurzy

Logistik Expert, 7. – 8. 3., Žilina, IPA Slovakia

Nerovnomerne rozvrhnutý pracovný čas, 11. 3., Žilina, Verlag Dashöfer

Interný audítor QMS a EMS, 16. – 17. 3., Trnava, SGS Slovakia

Moderná biznis etiketa, 17. 3., Trenčín, eventive

FMEA – analýza možných chýb a dôsledkov, 18. 3., Považská Bystrica, DNV GL Business Assurance Slovakia

Seminár Revízia ISO 14001:2015, 18. 3., Bojnice, CeMS

Manažér kvality pre 21. storočie, 29. 3. – 2. 4., Žilina, CEIT (Stredoeurópsky technologický inštitút)

Interný audítor pre systém manažérstva podľa noriem ISO, 4. – 6. 4., Banská Bystrica, TÜV SÜD Slovakia

Reč tela I a II, 22. 4., Zvolen, Akadémia vzdelávania

Manažér ako líder a kouč, 27. – 29. 4., Banská Bystrica/Tajov, Co/Man, 1. systemická

Ludské zdroje a personalistika

Lektor – andragogické minimum, 4. 3. – 8. 4., Topoľčany, Akadémia vzdelávania

Medzinárodné zamestnávanie, 23. 3., Banská Bystrica, Žilina, Verlag Dashöfer

Tréning trénerov, 19. – 20. 4., Žilina, IPA Slovakia

Koučovanie – krátko, jednoducho, účinne, 27. – 28. 4., Banská Bystrica/Tajov, Co/Man, 1. systemická

Účtovníctvo a dane

Dlhodobý majetok podľa IFRS, 4. 3., Žilina, Banská Bystrica, Verlag Dashöfer

Intrastat 2016 – viac než len štatistika, 10. 3., Trnava, C&D Services

Daň z príjmov od 1. 1. 2016, 11. 3., Žilina, Poradca podnikateľa

Jednoduché účtovníctvo, 2. – 16. 4., Komárno, Nitra, Nové Zámky, 10. – 24. 4., Banská Bystrica, 16. 4. – 23. 4., Piešťany, 23. – 30. 4., Zvolen, Agentúra Jaspis

Právo a legislatíva

Zákonník práce – aplikačný seminár, 16. 3., Žilina, Verlag Dashöfer

Ochrana osobných údajov – audit, 22. 3., Banská Bystrica, Poradca podnikateľa

Posudzovanie vplyvov na životné prostredie EIA – novela zákona, 30. 3., Žilina, Banská Bystrica, Verlag Dashöfer

Východné Slovensko

Manažment a odborné kurzy

Príprava a riadenie projektov – Modul B, 9. – 11. 3., KE, Academia Istropolitana Nova

Nerovnomerne rozvrhnutý pracovný čas, 11. 3., Vysoké Tatry, Verlag Dashöfer

Aktualizačná odborná príprava technikov PO, 14. – 16. 3., KE, Be-Soft

Kurz audítorov manažérskeho systému podľa ISO 9001, 14001 a OHSAS 18001, 14. – 17. 3., Poprad, DNV GL Business Assurance Slovakia

Odborná príprava na prácu s toxickými látkami, 15. 3., KE, Medison

Preškolenie audítorov manažérstva kvality podľa ISO 9001, 16. 3., KE, TÜV SÜD Slovakia

Základný kurz odbornej spôsobilosti v elektrotechnike, 16. – 22. 3., KE, Vzdelávanie Košice

Aktualizačná odborná príprava bezpečnostného technika, 14. – 15. 4., Prešov, BTS-PO

Základy – Procesná FMEA, 27. 4., KE, Vincotte International SK & CZ

Ludské zdroje a personalistika

Trojdielne školenie pre personalistov, 21. – 23. 3., Vysoké Tatry, Verlag Dashöfer

Lektor – andragogické minimum, 21. 3. – 20. 4., Michalovce, Akadémia vzdelávania

Účtovníctvo a dane

Podvojný účtovníctvo, 5. 3. – 9. 4., 4. 4. – 22. 4., KE, 21. 3. – 13. 4., Prešov, Agentúra Jaspis

DPH – zmeny od 1. 1. 2016 a ich aplikácia, 9. 3., Poprad, Poradca podnikateľa

DiplIFR – ACCA diplom v medzinárodných účtovných štandardoch, 14. – 17. 3., KE, PricewaterhouseCoopers Slovensko

Česko-slovenské účtovníctvo, 16. – 18. 3., Vysoké Tatry, Verlag Dashöfer

Právo a legislatíva

Colný kódex Únie a zmeny colných predpisov, 9. 3., KE, TeleDom – Vzdelávacie centrum

Zákonník práce – aplikačný seminár, 16. 3., Vysoké Tatry, Verlag Dashöfer

Informácie o vzdelávacích aktivitách prinášame v spolupráci s internetovým portálom www.education.sk

Nikony s vysokým priblížením

V rade fotoaparátov Coolpix spoločnosti Nikon pribudli nové prírastky, ktoré kombinujú najnovšiu obrazovú technológiu a objektívy so superzoomom. Sú kompatibilné s novou aplikáciou SnapBridge. Tá zabezpečí trvalé prepojenie s inteligentným zariadením, ktoré umožní okamžité zdieľanie všetkého, čo vidí fotoaparát. Záber tak možno zaranžovať na obrazovke smartfónu alebo tabletu a na diaľku aktivovať uzávierku.

Napríklad 20,3-megapixelový Coolpix A900 sa zmestí do vrecka a prispôsobí sa akémukoľvek životnému štýlu. Vysokovýkonný objektív s 35-násobným priblížením možno pomocou funkcie Dynamic Fine Zoom rozšíriť na 70-násobok. Vie zachytiť ostré videosekvencie s rozlíšením 4K UHD/30p. Kreativitu uľahčí vyklápaťelný LCD monitor. Vďaka superrýchlemu zaostrovaniu a stabilizácii obrazu dokáže aparát vytvárať pozoruhodné časozberné videá. **EN**

Perte bez obáv – aj biele s farebným

Azda neexistuje mrzutejší pocit, ako keď vytiahneme z práčky obľúbený kus oblečenia, zafarbený od ostatnej pranej bielizne. Pre všetkých, ktorí nechcú triediť alebo jednoducho nevedia správne nakombinovať

farebné oblečenie do bubna práčky, prináša firma Henkel nového pomocníka – obrúsok Colour Catcher.

Ich základom je technológia, založená na fyzikálnom princípe. Majú v sebe kladný náboj, pričom rozpustené farbivá z bielizne sú nabité záporne. Obrúsok sa správa ako magnet: pritiahne a udrží akékoľvek farbivo, uvoľnené do pracieho roztoku. Zároveň chráni farby pred zošednutím. **VN**

Smart práčka od Samsungu

Poznáte to – zapnete práčku, aktivuje sa poistka vo dvierkach a vtedy zistíte, že nejaká drobnosť (napr. ponožky) ostala na dne koša. Podľa prieskumu spoločnosti Samsung by viac ako 85 % používateľov uvítalo funkciu dodatočného vkladania bielizne počas pracieho cyklu. Lenže ako, keď je bubon zatiaľ vodou? **VN**

Avšak nová práčka Samsung WW7500 Add-Wash umožňuje pridať ďalšie kusy oblečenia, prací prášok či aviváž aj v priebehu prania. Je totiž vybavená špeciálnymi dvierkami, umiestnenými vo vrchnej časti hlavných dvierok – samozrejme, so špeciálnou detskou poistkou. A nielen to! Práčka má inteligentné funkcie, ktoré sa dajú prepojiť so smartfónmi a s tabletmi, vďaka čomu môžete mať napr. neustály prehľad o priebehu aktuálneho pracieho cyklu. **VN**

Superľahké kopačky Puma

Inovatívne kopačky evoSPEED SL sú dosiaľ najľahšie od značky Puma – vážia každá iba 103 gramov! Navrhli ich tak, aby futbalistom poskytovali hernú výhodu v podobe väčšej rýchlosti a šikovnosti.

Radikálnu redukciu hmotnosti dosiahli použitím superľahkého, temer priehľadného vrchného materiálu, ako aj špeciálnou konštrukciou Speedframe, ktorá zároveň zachováva potrebnú stabilitu. Vďaka minimalistickej pätovej časti noha k obuvi pohodlne prilieha. Zaujímavý je aj lávovo červený odtieň kopačiek, ktorý vyvinuli exkluzívne pre značku Puma. **JH**

naša anketa

Téma: goodwill

1 Aký význam pripisujete goodwillu firmy? Je dnes dôležitejší ako v minulosti?

2 Ako budujete goodwill vašej spoločnosti?

PAVEL ONDOVČÁK
riaditeľ, Volis Academy

1 Dobré meno bolo pre spoločnosť dôležité vždy a určite to tak bude i do budúcnosti. Čo sa zmenilo, je množstvo konkurencie na dnešnom trhu a spôsob propagácie. Dnes je, najmä vďaka internetu a iným nástrojom, naozaj ľahké tvrdiť o svojej firme, že je tá najlepšia v tom, čo robí (letáky a plagáty s tou „správnou“ metódou na výučbu jazyka to dokazujú) a osloví tak veľké množstvo ľudí, ale až na vlastnej koži sa presvedčíte, či je to naozaj tak.

Preto dnes pri rozhodovaní často nerozhoduje, čo sa dočítate, ale čo počujete od svojich kamarátov a známych. Preto je práca na goodwillu spoločnosti ešte dôležitejšia ako kedykoľvek predtým.

2 V našej jazykovej škole sa snažíme ku každému nášmu klientovi pristupovať individuálne, posúdiť jeho potreby a následne nastaviť

najlepší plán vzdelávania. Spokojnosť študentov monitorujeme prakticky na dennej báze prostredníctvom online dotazníka spokojnosti, ktorý dopĺňa overovanie si spokojnosti na konci kurzu.

Vzdelávanie je popri odbornosti lektorov najmä o práci s ľuďmi, preto vyberáme takých, ktorí sú vhodní, na jednej strane, vysokou úrovňou jazyka a, na druhej, empatiou a schopnosťou pracovať s ľuďmi. Goodwill nám dodáva i spolupráca s veľkými firmami z rôznych oblastí pracovného sveta.

Osobne si myslím, že okrem vyššie uvedenej nepochybne veľkú úlohu zohrávajú správny prístup, správanie a ochota riešiť vzniknutú situáciu a hľadať vhodné riešenia, od práve prijatého lektora cez kanceláriu školy až k jej vedeniu. Ak všetko funguje v tomto smere, je zaistená spokojnosť klienta, a tým aj goodwill školy.

HĽADÁTE PLATIACICH KLIENTOV?

B2B DATABÁZA FIRIEM

ALBERTINA

PREČO SI UŽ V OKAMIHU,
KEĎ HĽADÁME A OSLOVUJEME NOVÝCH ZÁKAZNÍKOV,
NEVYBRAŤ ROVNO TÝCH, O KTORÝCH VIEME,
ŽE SÚ SOLÍDNI A SPOĽAHLIVÍ?

www.bisnode.sk/albertina

VRM

Member of SYNERCO

Global Solution For Simulation Technologies

Products

Flight Simulator Training Devices
(Military & Commercial)

Full Flight Simulators
Weapons/ Mission System Trainers
Flight Training Devices
Advanced Aviation Training Devices
Basic Aviation Training Devices
Cockpit Procedures Trainers
Touch Flight Cockpit Trainers
Cargo Loadmaster Trainers

Control Loading Systems

Primary Controls for Fixed & Rotary Wing Aircraft
Secondary Controls (Toe Brakes, Stab Trim, Throttles, etc.)

Motion Systems

Small Electric Motion Platforms
Integration of Large Commercial Motion Systems

Visual Systems

Geo-Specific Databases

Avionics Systems
(Simulated & Stimulated)

Rockwell Collins
Honeywell
Garmin
CMC

Services

Flight Testing & Model Development
(Fixed & Rotary Wing)

Flight Training
Simulator Training & Maintenance
Field Service Representatives
Simulator Upgrades & Recertifications

www.synerco.eu | info@synerco.eu

Members of SYNERCO

